

Riksdagens protokoll

2009/10:128

Fredagen den 28 maj

Kl. 09.00 – 13.46

Protokoll
2009/10:128

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Andre vice talmannen meddelade att *Fredrik Olovsson* (s) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 juni, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Greger Tidlund* (s).

2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2009/10:388

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:388 Vattenskottrar

av *Hans Stenberg* (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.

Stockholm den 25 maj 2010

Miljödepartementet

Andreas Carlgren (c)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2009/10:413

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:413 Handel som ett sätt att öppna kontaktvägar

av *Jan Lindholm* (mp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är resa och tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 24 maj 2010

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson

Interpellation 2009/10:425

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:425 Körkortsutbildning för gymnasieelever
av Eva Sonidsson (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang.

Stockholm den 21 maj 2010

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Interpellation 2009/10:426

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:426 Sms-lån
av Fredrik Lundh Sammeli (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 7 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 24 maj 2010

Justitiedepartementet

Beatrice Ask

Interpellation 2009/10:429

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:429 Detaljstyrning av lärarutbildningen
av Thomas Strand (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare bokade resor och engagemang.

Stockholm den 21 maj 2010

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Interpellation 2009/10:433

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:433 Etiopiens demokratiutveckling
av Carina Hägg (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är resa och tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 24 maj 2010

Utrikesdepartementet

Gunilla Carlsson

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:449 Det ekonomiska ansvaret för folkbildningen

av Gunilla Carlsson i Hisings Backa (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang.

Stockholm den 21 maj 2010

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Interpellation 2009/10:453

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:453 En strategi för Sveriges livsmedelsproduktion

av Staffan Danielsson (c)

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 9 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 21 maj 2010

Jordbruksdepartementet

Eskil Erlandsson (c)

Enligt uppdrag

Mats Wiberg

Expeditionschef

Interpellation 2009/10:483

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:483 Vårnadsbidraget och det svenska språket

av Ibrahim Baylan (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare bokade resor och engagemang.

Stockholm den 21 maj 2010

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

Interpellation 2009/10:498

Till riksdagen

Interpellation 2009/10:498 Lärartätheten i den svenska skolan

av Ibrahim Baylan (s)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 8 juni 2010.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade resor och engagemang.

Stockholm den 24 maj 2010

Utbildningsdepartementet

Jan Björklund

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Greger Tidlund har frågat mig dels om jag avser att ändra min bedömning av kommunernas ekonomi mot bakgrund av de bedömningar som Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, samt enskilda kommuner gör och ta något initiativ med anledning av det, dels om jag delar den uppfattning som alla partier har i SKL:s välfärdsberedning och vilka åtgärder jag vill vidta med anledning av detta. Peter Hultqvist har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att kompensera kommunerna för de ökade kostnaderna för försörjningsstödet som bland annat införandet av den bortre gränsen i sjukförsäkringen innebär.

Enligt Greger Tidlund har regeringen presenterat en alltför ljus bild av det kommunalekonomiska läget i vårpropositionen. Låt mig påminna om hur det såg ut för ett år sedan. I maj 2009 redovisade SKL en prognos över resultatutvecklingen som pekade på ett resultat 2009 på minus 3 miljarder kronor för kommunsektorn som helhet, vilket var detsamma som enligt regeringens bedömning i 2009 års ekonomiska vårproposition. Utfallet för 2009 blev dock något helt annat, ett överskott på 14 miljarder kronor. Detta visar på svårigheterna att förutsäga den ekonomiska utvecklingen, något som var extra svårt under det inledande skedet av den globala finanskrisen. Det rådde då stor osäkerhet om hur djup och långvarig krisen skulle bli och hur den skulle påverka bland annat kommuner och landsting.

Beträffande innevarande år har regeringen redovisat en bedömning av kommunsektorns ekonomiska utveckling i 2010 års ekonomiska vårproposition. SKL, kommunernas och landstingens egen intresseorganisation, redovisar nu i maj en bedömning som innebär att resultatet i år för kommunsektorn beräknas till plus 19 miljarder kronor. Det är 9 miljarder kronor mer än enligt regeringens bedömning. För 2011 räknar SKL med 4 miljarder kronor i överskott. Regeringens bedömning är ett överskott på 1 miljard kronor.

Det finns således inget fog för påståendet att regeringen har presenterat en alltför ljus bild av utvecklingen under de närmaste åren.

Enligt ett räkneexempel som SKL:s välfärdsberedning nyligen har presenterat skulle den genomsnittliga kommunalskatten behöva höjas med omkring 13 kronor fram till 2035. Om vi i stället blickar tillbaka 25 år i tiden kan vi konstatera att den genomsnittliga kommunalskatten har ökat – med drygt 2 kronor. Även under de gångna 25 åren har kraven på den kommunala verksamheten successivt ökat. Trots detta har vi en kommunal verksamhet som i huvudsak fungerar väl. Till exempel brukar SKL framhålla att svensk sjukvård står sig väl vid internationella jämförelser. När det gäller förutsättningarna för kommuner och landsting på längre sikt är det viktigt att dessa analyseras och diskuteras på ett seriöst sätt. Att med hjälp av ett räkneexempel försöka förutsäga utvecklingen är dock, på grund av den osäkerhet som finns, vanskligt.

Beträffande kostnadsutvecklingen för försörjningsstödet är detta något som har beaktats i den bedömning av kommunsektorns finansiella utveckling som redovisas i den ekonomiska vårpropositionen. Det har således vägts in i bedömningen av kommunsektorns resursbehov. Men

Anf. 2 GREGER TIDLUND (s):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. 91 kommuner och 8 landsting redovisade ett negativt resultat 2008. Hälften av dem angav synnerliga skäl för att inte återställa det negativa resultatet. Om inte kommunsektorn hade gjort en skattehöjning på 1,3 miljarder hade resultatet sett mycket sämre ut. Borde inte regeringen i vårpropositionen ha tagit hänsyn till den faktiskt mycket prekära situation som fanns redan 2008? Nej, det gjorde inte regeringen.

Regeringen var mycket mer optimistisk än SKL när det gällde sysselsättningsutvecklingen och räknade med en mycket starkare tillväxt i både arbetade timmar och sysselsättning.

SKL räknar med att återhämtningen på arbetsmarknaden fortsättningsvis är mycket svag med mycket måttliga löneökningar, vilket innebär en svag tillväxt i skatteunderlaget på 1,4 procent 2010. Skatteunderlaget 2011 ökar till blygsamma 2,4 procent. Men om vi räknar in pris- och kostnadsutvecklingen minskar skatteunderlaget med 0,3 procent i år och växer mycket måttligt med 0,7 procent 2011.

Hur många signaler behöver ni för att konstatera att det tillfälliga statsbidraget innevarande år inte räcker utan att kommunsektorn måste få långsiktiga planeringsförutsättningar?

Regeringens ryckighet när det gäller kommunsektorn är egentligen häpnadsväckande. Jag undrar om regeringen sett en kommunal budget ens på vykort.

I svaret säger ministern att det rådde stor osäkerhet om hur djup och långvarig krisen skulle bli och hur den skulle påverka bland andra kommuner och landsting. Behöver ni mer fakta än era egna iakttagelser för att räkna ut att det är viktigt med långsiktiga planeringsförutsättningar för att klara välfärden?

I SKL:s ekonomirapport görs en sidokalkyl över vad staten har råd med när det gäller statsbidragen till sektorn. Där har SKL räknat med att det tillfälliga konjunkturstödet blir kvar 2011 samtidigt som statsbidraget från och med 2011 skrivs upp i samma takt som skatteunderlaget. Då blir statens andel av det finansiella sparandet 1,2 procent av bnp, och då klarar regeringen riksdagens beslut om att den offentliga sektorns finansiella sparande ska uppgå till 1 procent av bnp i genomsnitt över en konjunkturcykel, det så kallade överskottsmålet.

Är ministern här och nu beredd att avge ett löfte om att följa riksdagens beslut om det finansiella sparandet och göra SKL:s förslag till sitt eget så att kommunsektorn på det sättet klarar sig utan att höja skatterna?

Vi ska komma ihåg att kommunernas och landstingens finansiella sparande uppgick till 0,8 procent som andel av bnp 2009, och det var faktiskt en försämring jämfört med 2008. Kommunsektorns finansiella sparande uppgick preliminärt till minus 0,1 procent av bnp 2009, och det är alarmerande siffror.

När det gäller utfallet för 2009 svarar ministern att det blir ett överskott på 14 miljarder. Sanningen är att resultatförbättringen för 2009 beror på ett antal tillfälliga faktorer. Det skriver regeringen själv i sin

Svar på
interpellationer

skrivelse om utvecklingen av den kommunala sektorn. Om det nu är tillfälliga faktorer, borde då inte regeringen ta hänsyn till det i sin analys?

Alldeles för ljusa bilder brukar man få i motljus, bildligt talat. Det blir inga bra bilder; det har vi sett nu. Men jag kan visa bilder av det verkliga folk som ingår i en kommunal budget. Antalet arbetslösa har ökat med 100 000, och sysselsättningen har minskat med 100 000 personer. Det är nu 70 000 personer fler i utanförskap än vid valet. Ni har lånat till skattesänkningar med 100 miljarder. Ungdomsarbetslösheten är bland de högsta i Europa. Tiondelen med högst inkomster har fått nästan lika mycket av regeringens skattesänkningar som 60 procent av svenska folket fått tillsammans. Så ser underskottet i verkligheten ut i den kommunala budgeten. Tala om motljus!

Även KI gör bedömningen att regeringens konjunkturstöd som engångssatsning i år inte räcker för att klara välfärden i kommunsektorns ekonomi. I synnerhet landstingen behöver tillskott.

Anf. 3 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Tack för svaret!

Under 2010 kommer enligt Försäkringskassans egen bedömning 50 000 personer att utförsäkras. Det beror på den bortre gräns i sjukförsäkringen som regeringen har infört då sjukförsäkringen ersätts med introduktionsprogram hos Arbetsförmedlingen. Detta leder till att personer som inte är tillräckligt friska för introduktionsprogram tvingas till kommunerna för att söka socialbidrag.

SKL har frågat kommunerna: Har din kommun fått ökade kostnader för ekonomiskt bistånd på grund av de förändrade reglerna i sjukförsäkringen? Ja, men vi kan inte redovisa särkostnader, svarade 45,9 procent. 6,2 procent svarade ja. Det är alltså en stor andel kommuner som bedömer att detta får ett direkt genomslag i deras ekonomi.

Det är med andra ord uppenbart att regeringens fyrkantiga hantering av sjukförsäkringen där man införde en bortre parentes, en stupstock, nu leder till ökat socialbidragsberoende. Sjuka människor tvingas in i socialbidragsberoende. I motsats till vad regeringspartierna sade i förra valrörelsen, nämligen att bidragsberoendet skulle brytas, skapar man system som föder socialbidragsberoende. Det är så verkligheten ser ut. Greger Tidlund redovisade tidigare att 70 000 fler än vid förra valet nu befinner sig i så kallat utanförskap. Det är ett facit, Mats Odell, som inte är särskilt imponerande.

Odell säger att regeringen tagit hänsyn till detta i sitt stöd till kommunerna. Jag tycker att det är väldigt märkligt att man kan säga så. Nu slår nämligen detta igenom på ett oförutsett vis i kommunerna. Det är 10 miljoner i den ena kommunen, 30 miljoner i den andra och 5 miljoner i den tredje. Hur kan Odell ha förutsett dessa effekter när inte ens kommunerna själva har kunnat överblicka dem när de gjort sina budgetar? Om man hänvisar till att man har tagit hänsyn till detta har man verkligen gått händelserna i förväg och gjort livet enkelt för sig.

I flera år nu har regeringen i sina prognoser över försörjningsstödet kalkylerat med en ökning. Det finns i Finansdepartementets olika redovisningar. Man räknar med en ökning av socialbidragen nästa år. Inte ens regeringen tror alltså på sin förmåga att bringa ned socialbidragsutgifterna.

Samtidigt minskar statsbidragen till kommuner och landsting med 12 miljarder nästa år. Dessa 12 miljarder motsvarar 35 000 heltidstjänster. Det är stora pengar det handlar om, stora pengar som försvinner, samtidigt som arbetslösheten nu ökar – prognosen som kom den här veckan låg på 9,8 procent.

Den balans i ekonomin som kommunerna är ålagda att klara, vilket leder till att de försöker ha överskott i sin ekonomi, är ett resultat av ett hårt arbete där nedskärningar i verksamheten är en viktig ingrediens och där sämre lärartäthet, mindre personal i förskolan och så vidare är effekten. Det är alltså inte så enkelt att man kan beskriva kommunernas behov genom att redovisa hur eventuella överskott ser ut. Exempelvis skär fyra av fem kommuner ned skolans budget för 2010, och 44 procent uppger att lärartätheten var sämre 2009 än 2008. Nog är det alltså tydligt att pengarna skulle behövas inom den kommunala sektorn och att vi skulle behöva en höjning av statsbidragen.

Att i detta läge sänka skatten för de mest välbeställda medan de grundläggande behoven inte är tillgodosedda tycker jag är utmanande. Det är där pengarna behövs. De behövs inte i avdragssystem som gör det möjligt för välbeställda att göra avdrag i deklarationen för anlitande av grillkock i samband med privata partyn. Det måste finnas en känsla för vad som är rimligt.

Min fråga är: Avser ministern att göra något för att förbättra kommunernas möjligheter att svara upp mot de ökade åtaganden i fråga om bland annat socialbidrag som regeringens politik tvingat fram?

Anf. 4 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! De här interpellationerna förutsätter att det är denna regering som har skapat problem runt omkring i kommunsektorn och på andra håll. Både Peter Hultqvist och Greger Tidlund bortser från att problemen kommer från den värsta finanskris som världen, Europa och Sverige har genomgått sedan 1930-talet. Sanningen är att ungefär 140 000 jobb inom kommuner och landsting gick förlorade vid den förra krisen. I den här krisen ser vi nu ett nettoresultat som antyder att någonstans runt 5 000 personer av nästan 1,2 miljoner har tappat sina jobb. Det beror på att den här regeringen har skjutit till 38 miljarder kronor brutto, 26 miljarder netto, till välfärdens kärnverksamheter.

Vi har här, fru talman, två alternativ som står mot varandra: De röd-grönas alternativ och alliansregeringens alternativ.

När man lyssnar på interpellanterna får man intrycket att ni har rätt stora pengar till kommuner och landsting med er i plånboken. När jag tittar på ert alternativ ser jag att det i runda slängar är 3,5 miljarder i ökade statsbidrag. Men kommunerna lever ju icke allenast av statsbidrag. Sanningen är att skatteintäkter från företag som anställer människor, pengar som genereras skattevägen, är den riktigt stora och viktiga delen.

Hur får ni då fram dessa 3,5 miljarder? Ni höjer inkomstskatterna för vanliga människor med 3 miljarder. Ni inför en fastighetsskatt och ger oss förmögenhetsskatten tillbaka. Ni inför en höjd skatt för den som köper en hyresfastighet. Jag hinner inte räkna upp allt, fru talman. Allt detta som ni gör tycker man borde räkna till en väldigt maffig satsning på kommunsektorn. Nej – det blev 3,5 miljarder av alltihop.

Bara fördubblingen av arbetsgivaravgifter för unga innebär i stort sett 10 miljarder. Dem använder ni i stället för att höja bidrag och ersättningsnivåer. Det är en pyttesumma som går till kommunsektorn! Det låter på er som att en stor revolution skulle inträffa om De rödgröna fick ta över styret av det här landet, men låt oss titta på de här 3,5 miljarderna som kommer med den rödgröna politiken. Jag har respekt för att det också är pengar, men faktum är att kommunsektorn omsätter 772 miljarder. Ni målar upp en bild av den revolution det skulle bli om ni fick skjuta till dessa 3,5 miljarder, men den bilden saknar realism.

Ett annat perspektiv som jag också tycker att man borde ha är om inte de skattehöjningar för företag och arbetstagare som ni föreslår för att kunna skicka dessa 3,5 miljarder till kommunsektorn i själva verket är en ganska stor risk för kommunsektorn. Den permanenta höjning på 3,5 miljarder som ni vill ge kommunerna motsvarar nämligen en skatteunderlagstillväxt på 0,7 procent. Om skatteunderlaget växer med 0,7 procent genom en bra tillväxtpolitik för jobb och företagande finns alltså dessa 3,5 miljarder. Det ni gör med er politik är att rikta ett dråpslag mot det som ska generera denna tillväxt. Det är det som är det allvarliga. Kommunerna tjänar alltså mer på tillväxt än på ökade statsbidrag.

Jag menar att vår politik för jobb och företagande kan åstadkomma en mycket bättre skatteunderlagstillväxt än den ni föreslår. Med vår politik får ungdomar halv arbetsgivaravgift. Med vår politik investeras kapital i Sverige därför att Sverige då är ett attraktivt land för investeringar, utan förmögenhetsskatt och så vidare. I vår politik straffbeskattar vi inte vägtransporter. Vilken effekt, Peter Hultqvist, kommer den nya kilometer-skatten att få för Dalarna och för Landsbygdssverige?

Anf. 5 GREGER TIDLUND (s):

Fru talman! Nu är det ju inte De rödgröna som har ansvar för landet, som ministern försöker förespegla oss. Det är faktiskt den borgerliga regeringen som har ansvar för landet. Det var detta jag ställde frågor om – hur ni har hanterat krisen. Jag är medveten om att detta är en av de värsta finanskriserna sedan 30-talet, men faktum är att Sverige när det gäller arbetslösheten kommer sämre ur denna kris än vad andra länder gör. Det är inhemskt producerat, och det tycker jag att man måste fundera över.

I mitt förra inlägg sade jag att även KI, Konjunkturinstitutet, gör bedömningen att regeringens konjunkturstöd som engångssatsning i år inte räcker för att klara välfärden i kommunsektorns ekonomi. I synnerhet landstingen behöver ett tillskott. Annars behövs nämligen stora anpassningar av verksamheten, och det betyder i klartext nedskärningar i sjukvården. Hur mycket nedskärningar i sjukvården tycker ministern att landstingen ska göra för att anpassa verksamheten? Mellan 2008 och 2009 har antalet sysselsatta i kommunsektorn minskat med 25 000 personer, och regeringen skriver själva att detta kan förklaras av den svaga utvecklingen av skatteintäkterna.

Sedan tar ministern räkneexempel från SKL och välfärdsutredningen som säger att det om vi fortsätter att finansiera välfärdstjänsterna på samma sätt som i dag motsvarar en skattehöjning med 13 kronor 2035. De exempel på lösningar SKL skissar på visar att rationaliseringar och ökat arbetskraftsdeltagande ger liten utdelning i förhållande till själva

finansieringsbehovet, och det kommer att krävas hårda prioriteringar i framtiden. Vilka prioriteringar anser ministern att kommun- och landstingssektorn ska göra för att slippa höja skatten med 13 kronor?

Det finns exempel på var pengarna finns någonstans, och det är uppenbart att det finns en stor källa att ösa ur. Det jag tänker på är det så kallade skattefelet, som uppgår till 133 miljarder – varav 66 miljarder faktiskt är svartarbete. Det skulle bli en rejäl slant att få in i kommun- och landstingssektorn. Skatteverket har begärt mer medel för att komma åt detta skattefel, men regeringen är lomhörd. Skatteverket gör en bedömning av vad som händer med uteblivna anslag. Jag tänker inte gå in på detta, men det finns 133 miljarder. Jag lovar att det räcker en bra bit för att motverka de 13 kronor i skattehöjning som regeringen räknat fram.

Vad gör då regeringen när det gäller detta? Jo, man föreslår att man ska ta bort revisionsplikten för små företag, vilket enligt regeringen själv innebär att skattefusket ökar. För att kompensera detta höjer man stämpelskatten för vattenkraft – vilket kommer att innebära att konsumenterna får betala 1,6 öre mer per kilowatt – och för hyresfastigheter, i stället för att ge Skatteverket mer medel för att klara av sitt uppdrag.

Peter Hultqvist tog upp frågan om socialbidrag. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd är bland de högsta på tio år – 11 miljarder – och kurvan pekar uppåt. Det är framför allt unga, utrikes födda som inte ens kommer in på arbetsmarknaden. De får börja sitt nya, vuxna liv med att gå på socialbidrag. Det ska ingen behöva göra.

När den borgerliga regeringen tillträdde var överskottet i de offentliga finanserna 70 miljarder. I dag pekar prognoserna mot ett lika stort underskott 2010. Det behövs en ny färdriktning för att ta Sverige ur krisen och långsiktigt klara välfärden. Vi rödgröna har presenterat en budget där vi tillför 12 miljarder i ökade resurser till landsting och kommuner, varav 9 miljarder är bredare satsningar på mer personal. Vad tänker regeringen göra?

Anf. 6 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Jag hade förväntat mig lite mer av Odell. Han bör åtminstone sätta sig in i vad det är vi har föreslagit som alternativ och inte stå här och raljera om 3,5 miljarder. Det handlar om breda satsningar för 2011 och 2012 på 5,5 miljarder år ett och 3,5 miljarder år två, riktade satsningar på 1,5 miljarder 2011 och 1,5 miljarder 2012. Det blir 7 miljarder första året och 5 miljarder andra året. Läger man ihop 7 och 5 blir det 12. Det är 12 miljarder det handlar om och inte 3,5, som Odell försöker beskriva det.

Dessutom kommer vi att göra en stark förbättring av ersättningsnivån och höja taket i a-kassan. Vi kommer att ta bort den stupstocksregel i sjukförsäkringen som Odells regering har genomfört och som får effekten att 50 000 enligt Försäkringskassan nu ska utförsäkras. Dessa två åtgärder kommer att lätta på trycket när det gäller socialbidragsutvecklingen i kommunerna. Det kommer att få en direkt positiv effekt på kommunernas ekonomi.

De försämringar av a-kassan och sjukförsäkringen som har genomförts har bidragit till att socialbidragskostnaderna har ökat i 90 procent av kommunerna i landet. Man har alltså övervältrat kostnader på kommun-

sektorn och gjort människor beroende av socialbidrag, det vill säga ekonomiskt bistånd. När vi genomför detta när vi kommer tillbaka till regeringsmakten, vilket jag innerligt hoppas att vi gör, avlastar det naturligtvis den kommunala budgeten. Detta samband tror jag att även Odell kan se på ett tydligt sätt.

Odell raljerar också över höjd fastighetsskatt, ökad skatt för dem som tjänar mest och återinförd förmögenhetsskatt. Detta är förslag som har en klar fördelningspolitisk effekt och tar bort en hel del av det denna regering ställt till med, nämligen att det är de mest välbeställda som har fått de största skattesänkningarna. Vi är beredda att göra en reduktion på detta och se till att de återigen får bidra i ökad utsträckning till vården, skolan och omsorgen och se till att kommunerna får mer pengar i välfärdssystemen. De kommer inte att lida nöd av att betala dessa pengar, och det är sannerligen inget att raljera över.

Sedan kan Odell ta sig en funderare över bensinskatten, som hans parti före förra valet skulle sänka och som man har höjt med 16 öre sedan dess. Centern föreslår nu en höjning på 105 öre. Har ni diskuterat detta inom regeringen, och hur har ni tänkt hantera det långsiktigt? Har ni någon klar och rak politik? Vi har redovisat vår politik före valet. Vi inför 49 öre i reseavdrag, vilket kompenserar detta. Hur ska ni ha det? Det kanske är dags att ge besked om det i stället för att stå här och vara raljant.

Heltidssatsning finns också med i vårt budgetalternativ. Vi tycker att man ska ha rätt till heltidstjänster, och vi vill visa att det är ett regeringsansvar att driva på den utvecklingen. Vi anslår i vår budget ½ miljard för den typen av satsningar för att stimulera kommunerna i denna utveckling. Det är pengar som läggs varje år, både 2011 och 2012. Vad är ni beredda att göra på denna punkt för att dels underlätta för kommunerna att göra detta, dels minska kostnadstrycket och samtidigt skapa en bättre situation för de många framför allt kvinnor som jobbar deltid i den offentliga sektorn?

Vi har ett program som möter upp mot en hel del av de behov som finns inom den offentliga sektorn i dag, och vi tar kommunernas situation på allvar. Vad gör ni mer än att tala om att allting är finanskrisens fel?

Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag börjar med Greger Tidlund, som säger att Sverige kommer sämre ur krisen än andra länder. Det är ju inte sant. Det finns inget annat land inom Europeiska unionen som har så starka offentliga finanser som Sverige. Det finns inget annat land som så snabbt kommer ut ur denna kris som Sverige, tack vare att regeringen har hållit i pengarna. Vi har inte köpt bilfabriker och annat, som våra färgglada rödgröna vänner har varit inne på.

Sedan vill jag också bara peka på att statsskulden enligt Maastrichtkriterierna var 46 procent av bruttonationalprodukten när vi tog över regeringsmakten 2006. I dag är den ca 39 procent av bruttonationalprodukten. Vi har alltså amorterat på statsskulden under denna mandatperiod. Greger Tidlund överger sedan debatten och börjar tala om skattefel. Det är en helt annan debatt, och den kan vi ta en annan gång.

Peter Hultqvist! Jag tittade på er hemsida, och jag har en utskrift. Det stämmer att ni har 3,5 miljarder i permanenta bidrag. Sedan har ni precis det ni kritiserar oss för – ett tillfälligt konjunkturstöd, fru talman, som enbart gäller under 2011, vilket är det år vi nu talar om. Sedan tas det bort. Det är tomt i rutan efter 2011. Läs alltså på lite bättre på de egna förslagen, Peter Hultqvist!

Jag tycker dock att Peter Hultqvist i sin interpellation är inne på en intressant fråga, nämligen den om välfärdens långsiktiga finansiering. Det är ett intressant grepp, och jag tror att vi har många svåra frågor vi måste besvara framöver – hur vi ska slå vakt om den gemensamma välfärden med de utmaningar vi har av global konkurrens, den demografiska utmaningen och annat.

Det är klart att det offentliga åtagandet är viktigt – vård, skola och omsorg är självklarheter för oss som är samlade här i dag. Men det finns andra delar som kanske inte är lika självklara inom vården, till exempel behandlingar som ligger mer åt det skönhetsvårdande hållet än det rent medicinska. Vi kan säkert hitta exempel på vad det offentliga åtagandet ska gå ut på.

Socialdemokraterna anser till exempel att hushållstjänster definitivt inte ingår i det offentliga åtagandet, medan vi i Alliansen menar att det här är en ny möjlighet som skapar jobb och gör att trycket på den offentliga sektorn minskar. Det här är en diskussion som måste tas och frågor som måste besvaras.

Det första svaret, som förs fram i den SKL-skrift som Peter Hultqvist refererar till, är fler arbetade timmar. Det är det som är den hårda kärnan i kommunal och landstingskommunal ekonomi. Fler arbetade timmar skapar just de resurser i offentlig ekonomi som möjliggör en förbättrad välfärd.

Hur ser de två regeringsalternativen ut? Vilka lösningar förs fram i De rödgröna respektive Alliansen när det gäller fler arbetade timmar? Ja, De rödgröna har lämnat några besked på det här området. Avskaffande av avdrag för hushållstjänster har jag redan nämnt. Vad kommer det att innebära för antalet arbetade timmar, i alla fall de vita, redovisade timmarna? Vidare: fördubblade arbetsgivaravgifter för unga, och här kritiserar ni regeringen för att Sverige har en hög ungdomsarbetslöshet. Så går ni fram med detta. Hur många jobb skapar det för den grupp som ska jobba de närmaste 40 åren?

Man behöver knappast vara kusin med Einstein för att begripa att det ni föreslår är precis åt galet håll. Jag fortsätter: höjda energiskatter, kilometerskatt, höjd koldioxidskatt. Hur många nya jobb ger det på landsbygden eller för den delen i storstaden?

Jag tycker, fru talman, att det här visar i vilken riktning Socialdemokraterna vill gå. När vi diskuterar vad vi kan förvänta oss av våra kommuner i välfärdsväg 2035 spelar det faktiskt roll vad vi gör här och nu.

Anf. 8 GREGER TIDLUND (s):

Fru talman! Einstein var mattegeni, det kan man inte påstå att regeringen är. Tillväxten enligt regeringens egen vårproposition är lägre än väntat. Regeringens tvingades skriva ned sin prognos för tillväxten i år till 2 ½ procent jämfört med den senaste prognosen. Sverige hade 2006 en tillväxt på 4,2 procent, och då styrde vi.

Odell påstår att jag inte talar sanning när det gäller att Sverige kommer sämre ut än andra, men då lyssnar inte Odell. Jag sade att Sverige kommer sämre ut än andra när det gäller arbetsmarknadsutvecklingen. Där ligger Sverige sämre till än övriga Europa. Det är det som är kontentan av det hela. Er jobbskattepolitik har totalt havererat. Människor kommer inte in på arbetsmarknaden.

Ungdomsarbetslösheten i Sverige är bland de högsta i hela Europa. Man kan inte skylla på någon finanskris att Sverige har den högsta ungdomsarbetslösheten.

Det innebär att ungdomar som ska ut i arbetslivet får börja sin karriär, eller vad man ska säga, med socialbidrag eller på praktikplatser. Regeringen skulle ju skapa 40 000 praktikplatser i den offentliga förvaltningen. Hur många praktikplatser blev det? Jo, det blev inga alls i princip. Det enda var att ni skulle gömma undan ungdomarna i valrörelsen så att de inte skulle synas i statistiken.

Ett annat exempel på hur regeringen tar med samma varma hand som den ger med är att den kommunala fastighetsskatten prognostiserades till 13,7 miljarder 2008. Den ville kd ta bort. Men när man skulle göra det och tillföra 12 miljarder tog man bort det generella statsbidraget med 12 miljarder, så det blev ett nollsummespel.

Anf. 9 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Jag redogjorde i någorlunda detalj för våra budgetalternativ. Det är alltså 12 miljarder på två år vi tillför punkt slut, det till skillnad mot regeringen.

Är det ansvar att lägga ut pengar på avdrag för privata grillkockar i välbeställda människors trädgårdar, eller behövs de pengarna i förskolan? Är det ansvar att avskaffa förmögenhetsskatten när vi hellre behöver de pengarna i skolan? Jag är beredd att vidta vissa fördelningspolitiska åtgärder och grepp för att få mer pengar till den offentliga sektorn. Jag tror att de här välbeställda människorna har råd med det; jag tror inte att de kommer att bli direkt nödlidande.

Koldioxidskatten nämner Odell. Kd gick till val i förra valrörelsen på att den skulle sänkas. 16 öre har bensinskatten ökat. Centern föreslår nu 105 öre i ökning enligt beslut på deras förtroenderåd. Har ni rätt ut i regeringen hur ni ska ha det? Det finns ingen anledning för Odell att här brösta upp sig i den här typen av frågor när han själv inte har någon klar och rak linje.

Slutligen: Höjd ersättningsnivå, höjt tak i a-kassan, bättre sjukförsäkring utan stupstock och bort med den bortre gränsen leder till att man lättar på trycket i kommunernas ekonomi och får bort mycket av de ökade socialbidragskostnader som min interpellation i grunden handlar om. Det finns med i vårt budgetalternativ. Vad har ni att komma med på den punkten, mer än Finansdepartementets prognoser om ökade socialbidrag i år och nästa år? Utanförskapet har ökat med 70 000, Odell, sedan ni kom i regeringsställning. Det var det ni skulle ha som den viktigaste frågan under den här mandatperioden.

Anf. 10 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det här blir lite av en mönstring av vad de olika alternativen står för. Man kan konstatera, Greger Tidlund, att vi har en för hög

ungdomsarbetslöshet i Sverige och i den industrialiserade världen. Hur smart är det då, Greger Tidlund, att fördubbla arbetsgivaravgiften för ungdomar? Först konstaterar Greger Tidlund att vi har en för hög ungdomsarbetslöshet. Vad gör ni socialdemokrater åt detta? Ja, ni fördubblar arbetsgivaravgiften.

Jag upprepar: Man behöver inte vara Einsteins kusin för att förstå att detta inte fungerar. Det är självklart. Fråga på Coop Forum, Ica Maxi eller våra grillrestauranger hur många anställda de har som är under 26 år. Säg sedan: Nu ska vi fördubbla arbetsavgiften för dem. Hur många nya jobb ger det?

Här går en skiljelinje. Jag tittade på er hemsida vad ni föreslår under Jobb. Jo, det som brukar kallas för Amsåtgärder. Det är lönebidrag, KY-platser, jobbtutbildningar för unga – säkert viktigt – traineeplatser, företagsvikariat, utvidgad målgrupp, insatser på Arbetsförmedlingen, Access och så vidare. Men det är bidrag, ingenting som skapar bättre drivkraft för fler att vilja investera i företag som kan anställa människor långsiktigt.

Sverige har haft nog av sådan Amspolitik. Vi behöver en politik som gör att Sverige kan växa genom att fler vill anställa på riktiga jobb unga människor och även äldre.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellationerna 2009/10:346 och 349 om bostadsbristen

Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Veronica Palm har frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att ge dem som står i bostadskö och dem som är bostadslösa ökade möjligheter att få en bostad, och Maryam Yazdanfar har frågat mig om jag avser att ta några initiativ för att ge alla som strävar efter ett nytt eller ändrat boende en reell möjlighet att uppfylla sina drömmar. Jag väljer att besvara interpellationerna i ett sammanhang.

Bostadsbyggandet, mätt som antalet påbörjade bostäder, har varit mycket lågt de senaste åren, bland annat till följd av finanskrisen. Alla indikatorer pekar dock på att botten nåddes under 2009 och att byggandet nu kommer att öka. Som Veronica Palm påpekar säger antalet inskrivna i Stockholms bostadsförmedling inget om den faktiska bostadsbristen.

Det finns dock inte skäl att underskatta behovet av bostäder. Vi har återkommande i massmedier kunnat ta del av rapporter om de avarter som florerar på bostadshyresmarknaden, bland annat i Stockholm. Trots att interpellanterna får det att framstå som att bostadsbristen – som i sig är ett symptom på en dåligt fungerande bostadsmarknad – är något som uppstått efter valet 2006, är det ett gammalt problem med rötter i den tidigare förda politiken, där de kostnadsdrivande subventionerna var en viktig orsak till att byggpriserna ökade. Inte minst i Stockholmsregionen har det under en mycket lång tid byggts betydligt färre bostäder än vad den långsiktiga befolkningsökningen kräver, något som till stor del förklaras av inflyttning av ungdomar och vuxna som behöver ett eget boende.

Regeringens uppfattning är att en blandning av boende- och upplåtelseformer på bostadsmarknaden är något bra som dessutom skapar valfrihet för hushållen. Införandet av ägarlägenheter är ett uttryck för detta. Även om denna nya boendeform av olika skäl fått en långsam start – lagstiftningen tillkom alldeles före finanskrisen – är det min bestämda uppfattning att den på sikt kommer att kunna bidra både till ökat bostadsbyggande och till ökad variation och valfrihet, även i bostadsområden som i dag domineras av hyresbostäder. Detta är en politik som syftar till att ge fler möjlighet att uppfylla sina drömmar på bostadsmarknaden.

Ett ökat bostadsbyggande kräver framför allt en väl fungerande bostadsmarknad med långsiktigt stabila villkor som skapar förutsättningar för företag att långsiktigt äga och förvalta hyresrätter. Genom den proposition om allmännyttiga kommunala bostadsbolag och reformerade hyressättningsregler som regeringen överlämnade till riksdagen i april läggs grunden för ett sådant klimat, detta till skillnad från en politik präglad av bidragsgivning.

En politik som främjar jobben, ökar individernas disponibla inkomster och motverkar utanförskapet är, både på kort och på lång sikt, det mest effektiva. Genom jobbskatteavdraget har de allra flesta fått realinkomstökningar och därmed förbättrade möjligheter att uppfylla sina drömmar på bostadsmarknaden. Med fler i arbete och förbättrad privatekonomi kommer hushållens behov av bostäder också att komma till uttryck i en efterfrågan som driver på ett ökat utbud av bostäder.

Mitt svar på interpellanternas frågor är att jag självklart kommer att fortsätta att bedriva en politik som främjar en väl fungerande bostadsmarknad och hushållens möjligheter att uppfylla sina drömmar på bostadsmarknaden. Däremot är jag emot subventioner som är missriktade och som motverkar utvecklingen mot en bättre fungerande bostadsmarknad.

Anf. 12 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Jag ber att få tacka för svaret. Det har inte byggts så lite som det byggs i dag på tio år i Sverige. I Stockholm minskar bostadsbyggandet med 2 000–3 000 bostäder per år. Det är tvärstopp i bostadsbyggandet.

220 av landets kommuner säger sig ha brist på hyresrätter. 20 av landets högskolekommuner säger sig ha brist på studentbostäder. Nybyggnationen av hyresrätter har halverats under den här mandatperioden, samtidigt som antalet unga, människor mellan 19 och 25 år, kraftigt ökar.

Sverige växer. Och den kommun som jag bor i, Stockholm, växer kraftigt, så det knakar, men den har växtvärk. Unga människor har ingentans att flytta. Människor som behöver en ny lägenhet kan inte flytta vidare. Vi kan inte få den tillväxt som den här regionen skulle kunna få utifrån sin potential, därför att det är tvärstopp i bostadsbyggandet.

Statsrådet Odell är ansvarig för det här och har i snart fyra år varit ansvarig för bostadspolitiken. Det duger inte att säga: Vi tror att en ny upplåtelseform, som vi inte riktigt vet hur den kommer att fungera, så småningom kommer att lösa bostadskrisen.

De unga människor som vill flytta hemifrån i Stockholm, och då är man ung när man är så där 25–30 år, får inte möjligheten utan tvingas bo

kvar hemma. Och föräldrarna tvingas ha dem kvar hemma tills de är i 25–30-årsåldern.

Jag mötte en kvinna häromveckan. Hon och hennes man har nyligen kommit överens om att de inte ska leva tillsammans längre utan ha växelvis boende med barnen. De är överens om detta. De har valt att leva olika liv och dela på ansvaret för barnen. Det är någonting som man i ett fritt samhälle ska ha möjlighet till, men som de inte kan. Hon säger att ett halvår efter det att de beslutade om separation tvingas hon bo kvar hos sin före detta man, för hon får ingen bostad. Och då handlar det inte om någon lyxig och fashionabel lägenhet i innerstan. Hon vill bara ha en lägenhet i den förort där ungarna går i skolan eller i någon av grannförorterna, och det är inte möjligt i Stockholm i dag för en vuxen kvinna som bestämmer över sitt eget liv.

Svaret som statsrådet ger på frågan hur man ska ge dem som saknar bostad rätt att få bostad är: Det har varit dåligt förut. Det har varit en dålig politik tidigare. Den förra regeringen gjorde dåliga saker. Nu kommer vi att se om det blir bra med ägarlägenheter.

Det räcker inte. När det gäller vad som har varit dåligt och bra och vad som händer över mandatperioder är det så att bostadsbyggande faktiskt tar faktiskt tid. Jag vill ta exemplet Stockholm, som under den här mandatperioden haft en borgerlig majoritet och där 1 500 studentbostäder har färdigställts. Men svaret på frågan hur många som har påbörjats är noll. Det är klart att det kommer till lite bostäder, de som beslutades under förra mandatperioden, men svaret på frågan hur många som har påbörjats är noll.

Jag fortsätter att ställa samma fråga till statsrådet: Hur ska de som saknar bostad i Sverige i dag kunna få det?

Anf. 13 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag vill börja med att be bostadsministern att lära sig uttala mitt namn Maryam Yazdanfar korrekt, för jag kommer nämligen att jaga bostadsministern med den här frågan fram till den 19 september. Det här en så allvarlig fråga för hela vår region att du kommer att behöva svara på frågorna. Precis som vid frågestunden förra veckan lämnar de här svaren mycket kvar att önska.

Den naturliga frågan från oss och från alla dem som söker bostad i det här landet måste vara: Vad gör Mats Odell som bostadsminister hela dagarna? Det är min första fråga. Mats Odell har inga åtgärder att presentera mot den problematik som vi ser i dag. Det är finanskris, det är dåligt väder och det är inte alltid så roligt. Men vad gör bostadsministern för att det ska bli fler bostäder att efterfråga?

Jag kan inte låta bli att också säga att om Mats Odell hade haft några ambitioner på bostadsområdet, då hade han tagit chansen just när det var finanskris. Förutom de få månader och kanske det halvår då räntorna faktiskt var höga har ju räntorna varit väldigt låga. Är det någon gång som samhället har haft världens chans att investera i till exempel bostadsbyggande och bostadsrenoveringar, så är det under finanskrisen. Då hade man kunnat förse alla de bostadssökande med sjysta bostäder och skapat nya jobb, men regeringen valde att sitta med armarna i kors och skylla på finanskrisen.

Blandade boendeformer är bra, Mats Odell. Men på vilket sätt löser det människors bostadsproblem i dag?

Jag vill ställa en annan fråga, som är klassisk, till Mats Odell: Vilket råd ger bostadsminister Mats Odell det unga par i Stockholm som söker en tvåa att bo i och som inte har i runda slängar 2 miljoner och inte kan ta ett banklån på 2 miljoner? Mitt råd till dem är att försöka hitta en lägenhet i Sigtuna eller Sundbyberg, för det är två bra exempel på socialdemokratiska kommuner i Stockholmsområdet som vågar ha en progressiv bostadspolitik.

Jag måste också kommentera Mats Odells påstående att det skulle vara regeringens förtjänst att parterna på bostadsmarknaden har kommit överens om ett hyressättningssystem. För tydlighetens skull bör man säga att det är parternas förtjänst, inte Mats Odells förtjänst. Det har han inte fyllt sin arbetstid under de fyra gångna åren med.

Bostadsminister Mats Odell är emot subventioner. Han är dock inte emot räntesubventioner för dem som äger sitt boende. Mats Odell är inte heller emot subventioner för hushållsnära tjänster eller subventioner för trygghetsboenden. Det blir ganska inkonsekvent att stå här och säga att man är emot subventioner i största allmänhet när det tydligen är så att subventioner med fel fördelningspolitisk effekt är bra men subventioner med bra fördelningspolitisk effekt är dåligt.

Anf. 14 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag instämmer i allt vad statsrådet har sagt i denna debatt, för det var alldeles utmärkt. Jag har ett par kommentarer. För det första noterar jag att i denna debatt deltar fyra stycken boende i Stockholmsområdet. En bor utanför, nämligen fru talmannen som bor i Sundsvall.

Anlägger man ett regionalpolitiskt perspektiv på de förslag som kommer från Socialdemokraterna borde jag och Mats Odell som boende i Stockholmsregionen välkomna dessa jättelika subventioner som man vill att olika delar av landet ska ge Stockholm.

Ser man till befolkningsutvecklingen i denna region hade Stockholms län inklusive Stockholms stad 44 procent av Sveriges befolkningsökning. Enligt länsstyrelsen flyttar på åtta år ungefär 110 000 människor till Stockholms stad. Det motsvarar två Östersund.

Fru talman! Socialdemokraterna vill att vi ska införa nya stimulansbidrag och statsbidrag. Vi ska ta från Sundsvall, Östersund, Ystad, Haparanda, Kalmar och Strömstad och ge Stockholmsområdet en jättelik subvention för att man där ska få lägre bostadskostnad. Den här debatten kan ingen utanför Stockholmsområdet föra.

Alla som tittar på detta och bor på dessa och andra orter borde fundera på den socialdemokratiska politiken som vill föra ännu mer skattepengar till Stockholms stad och Stockholms län. Det är Stockholm som gynnas, och möjligen Malmö och Göteborg. Det är precis som förr i tiden när ni hade räntebidrag som i huvudsak gick till detta område.

Det är en omvänd regionalpolitik. Det är en våldsam resursöverföring till storstadsområdena och inte till Svenstavik, Ystad och andra intressanta orter som man kan bo på.

Fru talman! För det andra: Om ni lovar byggherrar att de ska få pengar under nästa mandatperiod om de bygger, vad gör byggherrarna då? Jo, de väntar på valet och ser hur det går. Om de kan få en massa nya

subventioner, varför skulle de sätta i gång under denna mandatperiod? Det är helt koko att lova pengar och bidrag till nästa mandatperiod så att byggherrarna väntar och skjuter upp byggandet. Därför är det klokt att regeringen håller fast vid att inte gå in med nya subventioner, utom på mycket speciella områden.

Fru talman! Det är viktigt, som regeringen har slagit fast, att vi använder skattepengarna till våra kärnområden, till sjukvård, skola, infrastruktur och så vidare. Bostäder i storstadsområden får vi som bor här och de som vill flytta hit betala själva. Att ge pengar till byggherrarna så att de kan få ökade vinster i storstadsområden är ingen politik som jag tänker vara med på.

Anf. 15 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Regeringen lägger fram en proposition om de nya regler på bostadshyresmarknaden som parterna har förhandlat fram. Vi behöver inte diskutera vem som är ansvarig för detta, men jag kan konstatera att det har blivit en mycket bra överenskommelse. Den hade kunnat träffas under de många åren med Socialdemokraterna vid makten – de anses väl stå ganska nära en del av dessa organisationer – men så skedde inte.

Problemet med interpellanterna är att det låter som att alla i Stockholm kommer att få bostad direkt om bara De rödgröna kommer till makten. En ung människa kommer att slippa en bostadskö på över tio år; det kommer att lösas direkt.

Vad är det ni föreslår? Jo, nya subventioner, precis som Gunnar Andrén var inne på. Vad säger de som ska vara de glada mottagarna av dessa subventioner? Jo, att de inte vill ha pengarna, för de späder bara på kostnadsutvecklingen ytterligare. Sveriges Byggindustrier sade i ett pressmeddelande samma dag som ni presenterade denna politik att detta leder fel. Det leder snarast in i de problem som man för närvarande brottas med på detta område.

Ni ogillar Alliansens politik, men ni har ingen egen. Det är problemet, fru talman.

Gillar man hyresrätter, vilket samtliga här gör, varför har Socialdemokraterna då vanvårdat hyresrättens villkor? Allmännyttans hyresnormerande roll, som nu ska försvinna, har funnits sedan andra världskriget. Mig veterligen har Socialdemokraterna haft makten under större delen av tiden från då till nu.

Mellan 1990 och 2006 ökade antalet hyresrätter med 4 procent medan antalet bostadsrätter ökade med 35 procent. Ni innehade regeringsmakten under nästan hela den perioden. Vad gjorde Socialdemokraterna? Ingenting. Man hoppades att de byggsubventioner för små hyresrätter som var utformade av politiker och byråkrater skulle ordna upp läget, men det gjorde de inte.

Under den sista tiden av socialdemokratiskt regeringsinnehav, åren 2000–2006, byggdes det mer än dubbelt så många bostäder per invånare i Norge och Finland och nästan lika många i Danmark. Under den sista mandatperioden med er vid makten fördubblades antalet kommuner med bostadsbrist från 61 till 122. Ansvarigt statsråd hette Mona Sahlin. Hur trovärdiga är ni som konsulter för hur man ska öka hyresrättsbyggandet i Sverige?

Sanningen är att för första gången sedan 1990 var antalet kommuner som uppgav bostadsbrist färre 2009 än året innan. Jag är inte nöjd med detta, men jag har svårt att se att Socialdemokraterna är experter på området när det talar om att återinföra den misslyckade politiken från före 2007.

Ni behöver tänka nytt, men ni vägrar att tänka nytt. Ägarlägenheter som kommer att utöka marknaden för hyrda bostäder säger ni rätt och slätt nej till. Har ni något annat att komma med i er bostadspolitik än förslag till nya subventioner för produktion? Vill ni göra det mer attraktivt för dem som ska investera och att investera i hyresrätter? Nej, jag har inte upptäckt det. De som köper en hyresfastighet ska drabbas av ytterligare en höjning av stämpelskatten.

Fru talman! Jag är ledsen att behöva konstatera att oppositionen som har ett ganska högt tonläge är helt tomhänta när det gäller förslag som skulle kunna ändra på de förhållanden som man tar upp i sina interpellationer.

Anf. 16 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Vi ska väl försöka sansa debatten och hålla oss till verkligheten som är att bostadsbristen i landets kommuner har fördubblats under den här mandatperioden. Det är 220 kommuner, 75 procent av landets kommuner, som upplever bostadsbrist. Det är tvärstopp i byggandet.

Jag förstår att Mats Odell gärna pratar ägarlägenheter. Jag är den första att vara glad om någon människa får möjlighet att skaffa sig en ny bostad genom denna reform som man har klarat av att åstadkomma på fyra år. Men det duger inte. Det räcker inte. Det är inte lösningen på problemet. Det är inte lösningen på det tvärstopp som har varit i byggandet och den bostadsbrist som vi upplever inte bara i de 26 kommunerna i Stockholmsregionen utan i många andra delar av landet. Det är bostadsbrist i 220 av landets kommuner.

Det är ett vägval. Det är inte mer komplicerat än så. Det handlar om politik. Det handlar om huruvida man, som högern, tror att marknaden löser det – det har vi testat i fyra år, och det har gått sådär – eller om man tror att man kan använda verktygen. Jag ska ge två förslag. Det här är det första:

Det finns ungefär 10 000 arbetslösa byggnadsarbetare i Sverige. Vi har ett stort antal hyresrätter som byggdes på 60- och 70-talet då vi hade en socialdemokratisk aktiv och progressiv politik för att ge människor möjlighet till boende, men lägenheterna behöver rustas upp. De behöver klimatomställas och fräschas upp. Det behöver säkert bytas stammar, och de behöver framför allt miljöanpassas. Man behöver byta fönster och täta. En socialdemokratisk politik är att ta chansen och inte vänta och hoppas att det löser sig av sig självt. Det har vi gjort i fyra år. Ta chansen och förbättra ROT-avdraget så att det också omfattar hyreslägenheter så att man kan klimatanpassa dem och göra dem bättre! Det är både klimatsmart och jobbsmart.

Det här är det andra förslaget:

Vi har 10 000 arbetslösa byggnadsarbetare. Vi har en mängd bostadslösa människor i hela Sverige. Då säger vi att vi ska använda gemensamma resurser för att stimulera i gång det hela. Marknaden fixade det

inte själv. Det finns fortfarande arbetslösa byggnadsarbetare och det finns fortfarande bostadslösa människor i stora delar av landet. Vi vill ha ett investeringsstöd för att bygga hyresrätter och komma i gång med byggandet. Människor behöver bostäder och jobb – det som den här regeringen har misslyckats med. Det är både bostadssmart och jobbsmart.

Så hänger en rödgrön politik ihop. Det handlar inte om att vänta och se och hoppas utan om att ta chansen att lösa jobbkrisen, bostadskrisen och klimatkrisen på en gång och utnyttja de möjligheter vi har.

Jag kan inte låta bli att ställa en ny fråga till statsrådet eftersom jag inte har fått särskilt bra svar på den fråga jag ställde.

Gunnar Andrén säger att han håller med om allt som statsrådet säger. Då måste jag fråga om statsrådet också håller med om allt som Gunnar Andrén säger. Han säger att tvärstoppet i byggandet när högern har makten i Sverige inte bara beror på den förra socialdemokratiska regeringen utan att det inte byggs något i Sverige beror också på en framtida socialdemokratiskt ledd regering. Det är nog ett av de mest flagranta sätt att smita från ansvar som jag någonsin har hört i den här kammaren. Tycker statsrådet att det också är rätt?

Anf. 17 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Jag är oerhört stolt över att bo i Stockholmsregionen. Jag tycker att det är en helt fantastisk plats att bo på. Jag är väldigt glad över att många människor i Sverige tycker att det är en fantastisk plats att bo på och vill flytta hit. Man kan undra om det bara är ett kommunalt eller regionalt ansvar eller om det finns ett nationellt intresse av att Sveriges tillväxtmotor kan brumma i gång hela Sverige genom att man bygger och låter välutbildade människor få komma till Stockholmsregionen och sätta ned sina bopålar och skapa framtidens Sverige. Jag tycker det. Uppenbarligen tycker inte regeringen det. När det gäller den här frågan, liksom många andra, sitter man med armarna i kors.

Jag reagerar över Mats Odells sifferexercis. Han säger att hyresrätterna blev färre och bostadsrätterna fler under 90-talet. Det är ju dina partikamrater som i alla 26 kommuner i Stockholmsområdet där högern har styrt har ombildat hyresrätter till bostadsrätter. Det är ju dina partikamrater. Du kanske ska ta upp det på Kristdemokraternas stämma, eller vad ni kallar era kongresser. Du kanske ska ta upp med dina kommunala partivänner vad ni sysslar med på kommunal nivå.

Mats Odell fortsätter att nöta in budskapet att han har infört ägarlägenheter. Var är de ägarlägenheterna? Bostadsbilagorna kommer varje helg. Jag ser inga annonser om ägarlägenheter. Är Mats Odell nöjd? Räcker det? Man har använt fyra år till att ta fram en proposition om ägarlägenheter. Det har inte byggts så många ägarlägenheter – jag har inte sett någon, men det finns säkert. Vad är Mats Odells ambition för de kommande fyra åren? Om det här var rivstarten i den borgerliga bostadspolitiken, vad kommer sedan?

För ett tag sedan hade vi en bostadspolitisk diskussion i kommunfullmäktige i Solna där jag också är med. En av Mats Odells allianskamrater sade: Egentligen är bostadspolitik förhållandet mellan utbudet på bostadsmarknaden och efterfrågan på bostadsmarknaden. Det är bostadspolitik. Utifrån ett ideologiskt perspektiv tycker jag att det är befriande att höra. Det är marknadens lagar som ska gälla. Det är marknaden som

ska styra den här livsviktiga sektorn. En bostad är nödvändig för att man ska kunna skapa sig ett eget liv. Det är ett ärligt besked till väljarna och Stockholms unga. Om Mats Odell inte har några nya förslag att presentera, säg då vad din bostadspolitik handlar om ideologiskt i stället för att lägga ut dimslöjor. Då kan väljarna själva ta ställning till om det är något de vill lägga sina röster på. Är du nöjd, Mats Odell?

Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag tycker att oppositionen är väldigt klok. De avstår från att med ett enda ord kommentera den våldsamma resursöverföring till Stockholmsregionen som Stockholmspolitikerna föreslår, anförda av Stockholms arbetarekommuns ordförande. Det är ingen ringa fråga vem som ska betala för dem som ska bo i Stockholm. Det är en viktig fråga. Det gäller även de andra storstäderna. Frågan är om vi ska ta pengar från vård, skola och infrastruktur till exempel och ge till enskilda hyresvärdar i Solna, Danderyd, Sundbyberg, Stockholm och andra kommuner som med den socialdemokratiska politiken får nya subventioner. Det är en viktig regionalpolitisk fråga. Jag är helt övertygad om att en betydande majoritet i landet inte tycker att det ska vara mer subventioner till de stora regionerna och som inte tycker att vi ska införa ett bakvänt räntebidragssystem som det som avskaffades 1991. Ni lovade att ha kvar det. Så blev det inte. Jag tror inte att ni kommer att kunna uppfylla det här löftet heller.

Vi som bor i den här regionen välkomnar verkligen dem som vill flytta hit. Jag håller med Maryam Yazdanfar om att det är en fantastisk region. Det kan vi vara överens om. Det faktum att 44 procent av landets befolkningsökning skedde i Stockholms stad och län är ett bevis på det. Vi löser inte problemen genom ytterligare subventioner betalade av någon annan, i huvudsak av personer som bor utanför regionen. Vi ska betala våra bostadskostnader själva.

Om man lovar subventioner till byggherrar under nästa mandatperiod, Veronica Palm, vilken byggherre väntar då inte med att sätta i gång bygget?

Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Veronica Palm säger att när Alliansen regerar blir det tvärstopp i byggandet. Det är ju inte seriöst! Varför blev det tvärstopp i byggandet? Det fanns inte någon som helst förutsättning vare sig för dem som skulle bygga hus eller för dem som skulle köpa att få lån till detta från den 16 september 2008 och fram till i dag. Vi har infört statliga lånegarantier för byggnadskreditiv, vi har betalat ut ungefär 580 miljoner med sådana garantier och vi har ansökningar på, om jag minns rätt, 1,8 miljarder. Det blev i stort sett tvärstopp, Veronica Palm, i all aktivitet på byggmarknaden utom sådant som redan var i gång.

Jag förstår att det känns lättare och roligare att skylla det här på regeringen och säga att vi skulle ha hållt grus i maskineriet där det pågick ett byggande. Men jag tror att väljarna och tittarna själva begriper att det där är nonsens.

Veronica Palm pekar på miljonprogrammet som hon tycker att det är bra att Socialdemokraterna såg till att bygga på 60- och 70-talet. Nu har ni väldigt sent, skulle jag säga, kommit på att ni har övergett de här hu-

sen. Nu behöver de rustas upp, och så anslår ni pengar. Jag har tittat på vad de pengarna skulle räcka till som ni nu lyfter fram. Det räcker till ungefär 800 kronor per kvadratmeter i upprustningskostnad.

Vad säger då de allmännyttiga bostadsföretagen att det skulle behövas för att kunna göra en sådan upprustning som Veronica Palm utmålade här? Sabo säger att det behövs 12 000 kronor per kvadratmeter, inte 800 kronor. Stå inte här och låtsas som att ni har löst det här problemet med det förslag som ni lägger fram, för det är inte seriöst!

Maryam Yazdanfar frågade mig om jag är nöjd. Nej, jag är inte nöjd, absolut inte! Vi har en prekär bostadssituation i Sverige, och den beror på att det under de senaste 25 åren har byggts hälften så mycket i Sverige som i våra nordiska grannländer. Det är inte gjort i en handvändning, framför allt inte under en finanskris, att bygga i fatt det som har släpat efter under den socialdemokratiska, felaktiga bostadspolitiken. Jag hoppas att de som tittar och lyssnar på denna debatt förstår det. Jag vågar i alla fall säga att det här är väldigt viktigt.

En annan sak jag vill ta upp är att ni sade nej i socialdemokratin till den lösning som vi gick in på, nämligen att vi skulle gå på en lösning där vi inte hade social housing. Det var det som den utredning av Michaël Koch som Mona Sahlin tillsatte kom fram till. Ni sade nej till vårt förslag.

Vi har nu facit på vad det hade inneburit om vi skulle ha gått på er linje, nämligen genom att titta på vad som hände i Holland. Där har kommissionen ganska nyligen kommit med ett förslag som innebär att de hushåll som ska bo i den holländska allmännyttan inte får tjäna över 330 000 kronor. Gör de det får de flytta ut, eller så får man sälja fastigheten.

Det är ganska enkelt att räkna ut att det är en normalsituation att två vuxna tjänar över 15 000–16 000 kronor var. Det innebär att med er politik skulle vi ha varit tvungna att sälja ut en stor del av allmännyttan för att uppfylla de krav som nu ställs på ett socialt boende.

Nu har vi i stället tillsammans med Hyresgästföreningen, Fastighetsägarna och de allmännyttiga bostadsföretagen träffat en överenskommelse som gör att vi kan ha kvar allmännyttan och att den ska fungera på likvärdiga villkor som de privata företagen. Där räddade vi Sverige från en socialdemokratisk politik som hade varit katastrofal för hyresrätten.

Anf. 20 VERONICA PALM (s):

Fru talman! Fast det, Mats Odell, kan inte du ta åt dig äran av! Det är ju en överenskommelse mellan parterna. Och när det gäller utförsäljningar av gemensamt ägda hyresrätter har vi facit i verkligheten i Sverige. Där ser vi hur ett av skälen till att unga i Stockholm varken kan etablera sig på bostadsmarknaden eller arbetsmarknaden är att de inte kommer in. De får ingen möjlighet att få plats, för det finns inga hyresrätter.

Det är klart att sådana som jag som sedan länge är etablerade på arbetsmarknaden och har en fast inkomst kan köpa sig lägenheter. Men alla kan inte det, och då handlar det inte ens en gång om fattig eller rik, utan då handlar det om unga. Ingen ung kan från första dagen på arbetsmarknaden vara etablerad, och då behöver även de som har det gott ställt få möjlighet att få en första lägenhet. Den borgerliga majoriteten både i kommunerna i länet och i landet har underminerat det. Det finns inte

möjlighet för unga människor att ta sig in på bostadsmarknaden och få sin första bostad.

Jag vill avslutningsvis tacka för debatten. Det har varit en klagörande debatt som tydligt visar att det finns två linjer. Antingen tror man att det går att göra saker, att man kan investera sig ur krisen, att man kan dra nytta av att vi har möjlighet att bygga, att byggande i sig är jobbskapande och att man kan koppla ihop jobbkris, klimatkris och bostadskris och faktiskt göra något bra av det, eller så tror man att man ska sitta still i båten och hoppas att det löser sig. Det har det inte gjort när det gäller vare sig klimatkrisen, jobbkrisen eller bostadskrisen. Där är den tydliga skillnaden.

Anf. 21 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Sverige är i dag ett av de länder med högst ungdomsarbetslöshet i Europa. I Stockholm i dag har vi 99 000 unga i bostadskö. Jag menar att ekvationen arbetslös och bostadslös blir hopplös inför framtiden. Det är det sämsta sättet att börja sitt vuxna liv på.

Bostadsministern skulle kunna lösa halva den här ekvationen. Bostadsministrarnas svar är ägarlägenheter. Som Veronica Palm tidigare sade har denna debatt varit väldigt klagörande. Jag frågade i mitt förra anförande bostadsministern vad ambitionerna är för framtiden. Jag frågade vad ambitionen inför framtiden skulle vara då ambitionerna för de här första fyra åren var ägarlägenheter, vilket bostadsministern är nöjd med. Jag fick inget svar. Jag misstänker att det är samma recept som gäller: Sitt med händerna i kors, ta gärna åt dig åren av andra aktörers ansträngningar och hänvisa till ägarlägenheter. Det är klagörande.

Samtidigt rusar priserna på bostadsmarknaden i Stockholmsregionen i höjden. Människor är överbelånade och oroliga för framtiden i en ekonomiskt orolig tid. Farhågorna om en bostadsbubbla växer sig allt starkare. Och bostadsministern hänvisar till ägarlägenheter. Det är klagörande. Tack så mycket!

Anf. 22 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det har säkert varit klagörande. Jag tackar också för en spännande debatt. Jag tycker att den har visat att vi har två alternativ. Ett av de alternativen vill subventionera produktion av hyresrätter. Det är en politik som vi har prövat ganska länge i det här landet. Senast före valet 2006 satsades 2,7 miljarder, som togs in från olika delar av landet, på detta. Men det byggdes naturligtvis inte bara i Stockholm, Göteborg och Malmö utan också runt omkring i landet.

Det viktiga här tror jag är att säga att när det gäller de två alternativen säger ni att det ska byggas 40 000 bostäder till år 2016 om ni får hålla på. Vad säger då Boverket? Den senaste prognosen där de har sammanställt vad Sveriges kommuner anser om liggande planer visar att det redan nästa år kommer att byggas 40 000 bostäder i Sverige. Nu säger Boverket att de tror att det är lite för optimistiskt. De har erfarenhet, och det är inte fullt så bra som prognosen visar.

Det är en mycket kraftig ökning av bostadsbyggandet i Sverige som vi nu ser framför oss enligt alla enkäter och prognoser. De visar att det kanske kommer att byggas 33 000 bostäder nästa år helt utan subvention-

er. Redan nästa år, fru talman! Det är enkäter som insamlats från kommunerna, och där kan vi se vad det finns för planer.

Det finns alltså mycket som talar för detta bara branschen får stabila och långsiktiga villkor, och det får den genom den proposition och det beslut som riksdagen av allt att döma ska fatta den 17 juni i denna kammar. Därmed kommer vi att skapa långsiktigt goda villkor. Ni inom oppositionen tror att ni genom subventioner till 2016 ska komma upp i 40 000 bostäder.

Jag tar inte åt mig äran av detta. Det är parterna som förhandlat fram villkoren. Parterna har fått vara med och utforma propositionen, ända in i tryckeriet, skulle jag vilja säga. Vi har tagit hänsyn till deras synpunkter, och det är förutsättningen för att det kommer att bli långsiktigt.

Jag är glad, fru talman, att även Socialdemokraterna står bakom politiken för långsiktigt goda förutsättningar för byggande av hyresrätter.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2009/10:347 om minskad stimulans till bostadsbyggande

Anf. 23 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Tommy Waidelich har frågat mig om jag avser att ta några initiativ till att förändra stimulansen till bostadsmarknaden så att trenden minskat byggande och minskad rörlighet kan brytas.

Med stimulanser torde interpellanten avse subventioner. De subventioner som funnits är avskaffade och kan således inte ändras. Att införa nya subventioner för att återigen driva på kostnadsutvecklingen är ingen politik för ett ökat bostadsbyggande.

Bostadsbyggandet mätt som antalet påbörjade bostäder har, bland annat till följd av finanskrisen, varit mycket lågt de senaste åren. Detta är beklagligt men något som har sin motsvarighet i många andra länder. Däremot pekar de flesta indikatorer på att botten nåddes under förra året och att tillväxten ökar igen. Enligt Boverket kommer bostadsbyggandet nu att öka, även om man bedömer att byggandet i Stockholmsregionen kommer att minska också i år. En politik som främjar jobben, ökar individernas disponibla inkomster och motverkar utanförskapet är dock, både på kort och på lång sikt, det mest effektiva. De tidigare kostnadsdrivande subventionerna har bidragit till att det som byggts varit betydligt dyrare än i många andra länder vilket i sin tur bidragit till att vi i Sverige under en lång tid byggt betydligt färre bostäder än våra grannländer.

När det gäller den ränta på uppskjuten kapitalvinstbeskattning som i interpellationen kallas för Stockholmsskatt bidrog den till att finansiera den omläggning av fastighetsbeskattningen som inneburit att de allra flesta fastighetsägare i Stockholmsregionen fått en betydligt lägre löpande beskattning och därmed kan bo tryggare i sina hem. Den gamla fastighetsskatten som ständigt skapade oro hos många människor var den verkliga Stockholmsskatten.

Jag kommer självklart att fortsätta att bedriva en politik som främjar en väl fungerande bostadsmarknad, förbättrar förutsättningarna för bostadsbyggande och rörligheten på bostadsmarknaden. Däremot säger jag

bestämt nej till subventioner som är missriktade och motverkar utvecklingen mot en bättre bostadsmarknad.

Anf. 24 TOMMY WAIDELICH (s):

Fru talman! Jag börjar med att tacka för svaret även om jag hade hoppats på lite mer konkretion. Efter de tidigare debatterna är det tydligt att Mats Odell inte tycker om subventioner. Problemet i dag är att hyresrätten är missgynnad när det gäller nyproduktion. Senast fick vi i en radiodebatt i förrgår, där för övrigt även Mats Odell deltog, höra professorerna i fastighetsekonomi Hans Lind bekräfta detta. Han säger att hyresrätten är missgynnad vad gäller nyproduktion. Ett sätt att lösa den situationen är att införa investeringsstöd för hyresrätter.

Man kan fråga sig vad det har för syfte. Jo, det har framför allt syftet att sänka trösklarna, att ge fler möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Det stora problemet, inte minst i Stockholmsregionen, är att många ungdomar inte har en chans att komma in på bostadsmarknaden. För att få en bostad i dag krävs mycket pengar eller goda kontakter. I Stockholmsregionen köar 99 000 unga för en bostad. Då kan man inte så kallsinnigt som regeringen konstatera att det är något som marknaden kan lösa. Till och med våra experter på området pekar på att det krävs någon form av hjälp för att få in ungdomarna på bostadsmarknaden.

Vårt recept är ett investeringsstöd, och det stöds också av expertisen. Vi vill dessutom sänka fastighetsskatten för hyresrätter och bostadsrätter. Också det är ett sätt att stimulera byggandet av flerbostadshus. Vidare vill vi ta bort den så kallade Stockholmsskatten, flyttskatten. Det är den skatt som tas ut när man säljer en bostad för att byta upp sig till en större. Den drabbar inte minst unga, familjer som får sitt första barn och kanske vill byta upp sig.

När det gäller dessa trösklar som är helt uppenbara saknar jag ett konkret svar från statsrådet på hur regeringen vill lösa detta. Om investeringsstöd inte är en lösning, vad är då alternativet? Vad tänker regeringen göra i stället? Vi har i en tidigare debatt hört diskussioner om ägarlägenheter, om avtalet mellan Hyresgästföreningen och Fastighetsägarna, men vi har inte hört några fler förslag. Odell säger i sitt svar att han ska fortsätta att jobba för en politik som främjar en fungerande bostadsmarknad samt förbättrar förutsättningarna för bostadsbyggande och rörlighet.

Därför vill jag fråga Mats Odell: Vad är det för förslag som regeringen har i bakfickan, om ni nu inte ska införa ett investeringsstöd till hyresrätter? Är ni beredda att ompröva flyttskatten? Tycker Odell att flyttskatten är bra i det här perspektivet? Eller finns det några andra, hemliga förslag i verktygslådan?

Anf. 25 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Det är en viktig interpellation Tommy Waidelich ställt. Den handlar om unga människors möjlighet att förverkliga sin dröm om att starta ett vuxenliv, flytta hemifrån, kanske studera på annan ort. Vi har en bostadsbrist i Sverige som exploderat på senare år. Unga människor drabbas alltså inte bara av Europas högsta ungdomsarbetslöshet utan möter också en bostadsmarknad som inte fungerar för dem.

Vad får vi då för svar av regeringen? Jo, vi har bostadsminister Mats Odell som står i talarstolen och är väldigt nöjd för han har infört ägarlägenheter, något som knappt finns på den svenska bostadsmarknaden; vi får väl hoppas att de blir fler. I dag finns de dock knappt, och det är därför inget svar på frågan. Vi har en regering som är fullständigt passiv och tror att marknaden löser allt.

Om nu marknaden löser problemet med bostadsbristen, varför har det då byggts färre bostäder nu än tidigare? Varför byggs det så oerhört få billiga små hyreslägenheter när marknaden ska avhjälpa bristen? Jo, därför att marknaden inte tycker att det är lönsamt att bygga små hyggligt billiga hyreslägenheter. Och då står regeringen med armarna i kors och tycker att det får marknaden lösa. Är man ung får man lösa det på något annat sätt.

Alternativet är att man gör som oppositionen föreslagit, har ett riktat investeringsstöd. Mats Odell talar om subventioner som ska driva upp prisnivån. Det är inte så investeringsstödet fungerar. Investeringsstödet är riktat till dem som bygger hyreslägenheter med rimliga hyror och en bra miljöprofil. Rimliga hyror innebär dessutom en prispress på byggherrarna. Att kunna producera billigare lägenheter än vad som sker i dag kan bli ett medel för att faktiskt ställa om bostadsmarknaden.

Om man tror på politikens möjligheter att förändra framtiden och verkligheten har man ett tydligt val att göra den 19 september. Om man vill få i gång bostadsbyggandet och se till att det även byggs lägenheter som vanligt folk och unga har råd att bo i måste man lägga sin röst på en rödgrön regering. Mats Odell har uppenbarligen inga ambitioner för bostadspolitikerna framöver.

Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag noterar att denna debatt har en annan karaktär än den förra, vilket jag tror är nyttigt för möjligheten att se på bostadspolitikerna.

Tommy Waidelich, och även Mikael Damberg, vill ha ett riktat investeringsstöd. Då blir frågan: Vem riktas det till? Det är en mycket intressant fråga.

Mikael Damberg beskrev det så att det var till dem som skulle bo där. Det är klart att det ligger någon sanning i detta. Man riktar och villkorar det väldigt hårt. Men i princip tror jag ändå att det kommer att riktas till i huvudsak byggherrarna, som kommer att göra ökade vinster. Det låter konstigt att jag som företrädare för ett liberalt parti skulle vara emot vinster. Men vinster som inte är befogade av marknadsekonomiska skäl är jag starkt emot. Man måste förtjäna detta på annat sätt.

Man talar om vem som ska få olika sorters bidrag och så vidare. Jag är också övertygad om att vi behöver stödja en del människor som är svaga när det gäller betalningsförmåga. Då har vi framför allt bostadsbidragen. Där ger man stöd efter behov, vilket jag tycker är riktigt, precis som vi ska ha skatt efter bärkraft. Men med investeringsstödet skulle det kunna inträffa att Mats Odell och jag, om vi flyttade till nyproducerade lägenheter någonstans, eller herrarna Waidelich och Damberg, skulle få stöd av detta som riksdagsledamöter. Det skulle vara helt orimligt, för vi har betalningsförmåga.

Därför är det väldigt viktigt att se till att behålla kraften i bostadsbidragen. Men själva investeringsstöden har samma karaktär som de väldiga räntesubventionerna, som kunde gå till de allra rikaste människorna i landet. Det tycker jag är en väldigt felaktig politik.

När man skriver en sådan här interpellation, *Minskad stimulans till bostadsbyggande*, skulle man kunna vända på det och säga: Hur ska vi kunna öka stöden till dem som behöver dem bäst för sitt boende? Det är ett annat sätt att angripa detta. Men med tanke på den ingång som Mikael Damberg har kan jag slå fast att om man vill ha mer oriktade subventioner också till dem som kan betala för sitt boende ska man rösta på De rödgröna. Det finns många som tror att det är någon annan som betalar. Men jag vill ha en politik där vi som kan betala ser till att betala till dem som har svårare att betala. Jag tycker att det är en god liberal politik, och det är den politik som den här regeringen står för: inget stöd till dem som kan betala, skatt efter bärkraft, men stöd efter behov till dem som verkligen behöver dem.

Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Det här är en spännande debatt. Jag vill börja med att svara på Tommy Waidelichs fråga om vad jag ser för möjligheter att göra någonting åt den obalans som man kan konstatera mellan upplåtelseformerna bostadsrätt och hyresrätt. Som ett resultat av att parterna nu har kommit samman i en stor uppgörelse om villkoren för hyressättning framöver och allmännyttans nya roll har de också hittat varandra i förslag på detta område, förslag som vi för närvarande analyserar på Finansdepartementet. Där finns förslag som handlar om att förändra fastighetsavgiften; det är ett sätt. De föreslår en låg moms på hyra. De föreslår också olika typer av stimulanser för underhållsåtgärder. Det här är, som jag säger, någonting som vi analyserar på Finansdepartementet. Vi vill se om något av detta kan användas framöver för att skapa en bättre balans mellan hyresrätten och bostadsrätten.

Nu gillar inte Tommy Waidelich uppskovsräntor på reavinster. Det gör egentligen inte jag heller. Men jag måste ändå säga att de har bidragit till att vi har kunnat ta bort otryggheten i boendet för människor med måttliga inkomster som bor i Stockholms skärgård, i den bohuslänska skärgården och på annat håll där priserna har drivits upp på ett orimligt sätt.

För människor som finns i denna verklighet, där sänkningen av deras fastighetsskatt och slopandet av förmögenhetsskatten på deras hus har gjort deras liv mycket lättare, är den här uppskovsräntan kanske någonting som man kan vara beredd att betala, särskilt mot bakgrund av att borttagandet av den statliga fastighetsskatten och införandet av en låg kommunal avgift har gjort att värdet på deras fastigheter har gått upp. Då är det ganska rimligt att man är med och betalar en del den gång man byter bostad. När man får en sänkt löpande kostnad för boendet på 3 000–4 000 kronor per månad, som det i många fall handlar om, kan man vara med och betala lite mer när man har pengar i handen. Jag tror att de flesta tycker att det är en ganska rimlig politik.

Om däremot Tommy Waidelich skulle åka runt i dessa områden, fiskarsamhällen i Bohuslän och Stockholms skärgård, skulle han väl säga till folk: Nu ska Stockholmsskatten bort, så att ni blir rörliga här ute i

skärgården! Det här ska bort för att öka rörligheten; det är det som är er poäng. Detta tror jag faktiskt kommer att hända om ni får återinföra både en förmögenhetsskatt och en fastighetsskatt på de här husen. Det skulle innebära rörlighet. Då kommer människor med vanliga inkomster att tvingas flytta därifrån och ersättas av dem som ni beviljar undantag från förmögenhetsskatt och annat och som får råd att flytta in i de här områdena. Vi kommer att få se samma segregation som den tidigare fastighetsskatten ledde till. Detta tror jag inte att människor vill ha.

Anf. 28 TOMMY WAIDELICH (s):

Fru talman! Till att börja med vill jag ge en kommentar till det avslutande påståendet om vår fastighetsskatt. Det är helt uppåt väggarna. Vi har presenterat ett förslag som innebär att 1 procent av dem som betalar fastighetsskatt får höjd fastighetsskatt. Det är helt barockt att säga att våra förslag kommer att leda till att folk med låga inkomster kommer att flytta, när vi dessutom inför en begränsningsregel som omfattar alla, inte bara pensionärer, och gör att man högst betalar 4 procent av sin inkomst. Detta finansieras med att de dyraste villorna, de som är värda mer än 6 miljoner, får betala lite mer i fastighetsskatt. Det gäller 1 procent av villorna. Det där påståendet är väldigt upprörande, rent ut sagt. Jag ska inte kommentera det mer.

Odell säger att man analyserar förslagen från parterna. Nu har det gått fyra år, och vi har en situation där bostadsbristen ökar. Vi har 99 000 unga som står och väntar på bostad bara i den här regionen. Det är svårt att komma in och få en första bostad. Trösklarna har höjts, inte minst på grund av att bostadspriserna har gått upp, men också på grund av flyttskatten, som Mats Odell själv inte tycker om, men som han inte verkar vilja avskaffa. Då tycker jag att det är väldigt passivt att bara säga att man analyserar förslag. Ni har haft fyra år på er att ordna den här situationen. Ni har åtminstone en chans att presentera konkreta idéer före valet. Men som sagt är det fyra förlorade år.

Investeringsstödet kommer inte att gå till byggherrarna, som Gunnar Andrén säger. I investeringsstödet finns, precis som Mikael Damberg har sagt i ett tidigare inlägg, krav på rimliga hyror. Det ska gå till ett boende som kan underlätta bland annat för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden. Det är inte något som går in i något svart hål hos byggherrarna. Däremot förs regeringens nuvarande politik, där man låter marknaden bestämma, verkligen på byggherrarnas villkor.

Om man vill komma åt byggherrarna borde man alltså ompröva sin egen politik, och det verkar Folkpartiet, eller åtminstone Gunnar Andrén, vara inne på att göra. Vi har hört flera intressanta argument i Gunnar Andréns inlägg. Det ska börja höjas bostadsbidrag. Är det någonting som Folkpartiet fattade beslut om på den senaste stämman? Man ska stödja dem som är mest utsatta. Har ni övergivit den generella välfärdspolitiken, som Folkpartiet alltid har stått för? Det är möjligt att jag har missat någonting. Gunnar Andrén talar om skatt efter bärkraft. Är ni nu för värnskatten? Detta väcker många frågor, men kan vi återkomma till det i debatten.

Hur som helst konstaterar jag att regeringen står tomhänt när det gäller att lösa problemen med trösklar på bostadsmarknaden. Vi har haft en situation under flera år där vi har haft ökade bostadspriser och ett totalt

stopp i bostadsbyggandet. Vi har fått en flyttskatt. Det ska också bli svårare att låna i höst, enligt Finansinspektionen. Det här är ekonomiska murar som reser sig kring bostadsmarknaden. Man brukar prata om gated communities, grindsamhällen, som byggs runt om i världen och där bara rika får komma in.

Här byggs det upp nya gated communities på hela bostadsmarknaden eller i vissa regioner där det krävs stora kontanter för att få komma in. Bättre kan ni!

Anf. 29 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! När vi nu på något sätt summerar de fyra årens bostadspolitik med regeringen måste man konstatera att det inte är ett av regeringens främsta politikområden. Det har hänt väldigt lite, det som hänt har gått åt fel håll, och Mats Odell skyller på finanskrisen.

Det kan man göra om man är minister utan ambitioner, eller så säger man: Vi har en situation i Sverige som är allvarlig. Det gäller inte minst för ungdomar, som jag har återkommit till flera gånger under debatten. Ungdomar i dag i Sverige möter Europas kanske högsta ungdomsarbetslöshet och möter nu en allt tuffare bostadsmarknad.

Regeringen sitter då passiv och talar om ägarlägenheter. Man talar mycket om parternas ansvar men har inga konkreta förslag för att få i gång bostadsbygganden. Det blir lite därför symtomatiskt att halva debatten handlar om de rödgröna förslagen. Jag förstår det. Regeringen har ingen egen politik. Därför måste ni tala om våra förslag om ett investeringsstöd för att få i gång bostadsbyggandet i form av hyreslägenheter.

Vi delar analysen att bostadsrätter och villor byggs på marknadens villkor och ska så göras, och de byggs ganska bra på marknadens villkor. Men när vi ser att marknaden inte klarar av att leverera – studentlägenheter och hyreslägenheter som vanliga människor har råd att bo i – får man bestämma sig från politiken om det är viktigt eller inte.

Den här debatten har gjort klart att Mats Odell inte tycker att det är viktigt. Det är ytterligare ett skäl för väljarna att byta ut regeringen den 19 september.

Anf. 30 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Att debattera med alla goda gåvors givare är inte alltid lätt. Fröding sade: Så ska vi ha't, man var ska vi ta't? Det är någonting att tänka på. Någon ska också betala det ni lovar. Det har vi inte hört så väldigt mycket om.

Det vore väldigt bra om det vore som Tommy Waidelich säger att byggherrarna kommer att använda varje krona i ökade subventioner till ökad standard eller hyressänkningar. Jag tycker att det vore väldigt bra. Jag betvivlar att de i dessa slipade ekonomiska kalkyler som de gör på sina planeringskontor och arkitektkontor räknar exakt så som Tommy Waidelich säger att de borde göra. Möjligen är det så att det något höjer kostnaderna och också höjer deras egna vinster. Därför är jag skeptisk till den här typen av subventioner.

Fru talman! Låt mig till slut diskutera en helt annan sak, nämligen frågan om räntan på kapitalvinstuppskov. Detta är en mycket starkt ideologisk fråga. Jag har nu suttit i skatteutskottet i åtta år. Jag tycker att det tidigare varit en orimlig situation att vanliga löntagare i praktiken skulle

subventionera kapitalvinststoppskoven och att det inte skulle vara någon räntebelastning alls. Därför tyckte jag att ändringen var riktig och hade inte problem att tillstyrka den.

Sedan är det en del som har uppfattat det som att det skulle vara en retroaktiv beskattning. Jag förstår att många människor kan ha uppfattat det på det sättet. Men det är ibland väldigt svårt att införa skatter utan att det får de här effekterna. Om vi hade haft en annan möjlighet skulle jag gärna ha sett att det blivit det. Däremot tycker jag för min del att det är väldigt upprörande att ni i själva verket just nu vill avskaffa denna ränta på kapitalvinster. Det är en omvänd Robin Hood-politik.

Anf. 31 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Jag tycker nog att det på en punkt finns anledning att nyansera debatten lite grann. Det talas om gigantiska subventioner. Jag vet inte om Gunnar Andrén känner till hur lite de här kamraterna satsar på det som är tyngdpunkten i deras politik. Håll i er nu: Det är en halv miljard, 500 miljoner kronor, som ska räcka till allt detta.

Ska man säga att det är 10 000 lägenheter är det 50 000 kronor per lägenhet. Det ska räcka till lägre hyra, och det ska inte gå till byggherrarna. Det är någonting som Joe Labero sysslar med om dagarna. Det är ett reptrick som är väldigt spännande. Man satsar 500 miljoner, och så löser man det hela. Det är det enda som Socialdemokraterna har i sin bostadspolitiska fatabur, men de har väldigt mycket kritik av det regeringen gör.

Vad är det som händer på området? Vi har haft en period de senaste 20–25 åren, sedan miljonprogrammet stod klart, där det har byggts väldigt lite i Sverige jämfört med i våra nordiska grannländer. Det har bland annat berott på felaktigheter i själva systemet som nu rättas till. Det sker i en proposition som denna riksdag kommer att fatta beslut om i ganska stor enighet den 17 juni.

Det kommer att förändra villkoren för att investera i och förvalta hyresrätter. De 500 miljonerna som våra färgglada kamrater har i sitt budgetalternativ är ingenting i det sammanhanget. Det viktiga är naturligtvis när man får långsiktigt goda förutsättningar så att de som har sparkapital, det må vara pensionsfonder och andra, vill investera i att bygga hyresrätter. Här hjälper inga subventioner på en felaktighet som har funnits. Det är väldigt viktigt att säga.

Jag konstaterar också att inga människor av kött och blod ska drabbas av Socialdemokraternas fastighetsskatt och ej heller av en förmögenhetsskatt. Det är också ett reptrick som nu börjar genomskådas alltmer. Det vi nu väntar på är att få reda på: Hur ska förmögenhetsskatten drabba? Den ska inte drabba arbetande kapital. Vad har vi då kvar för skattebaser? Ja, det är vårt bostadsbestånd.

Där är det en liten grupp, 1 procent, som ska ta in dessa pengar. Jag undrar naturligtvis med spänning: Kommer de tidigare 16 av 17 aktiemiljardärerna att fortfarande undantas från förmögenhetsskatten? Det var er politik tidigare för att de inte skulle flytta ut ur landet. Jag antar att de kommer att befrias från sin del av förmögenhetsskatten på sina aktieinnehav. Då kan de ha råd att flytta in i de hus där vanligt folk tvingas flytta ut på grund av att ni höjer beskattningen på deras boende.

Fru talman! Det är två alternativ som står mot varandra. Jag måste konstatera att oppositionen är tomhänt. Regeringen har tillsammans med

parterna presenterat för riksdagen ett förslag som fundamentalt ändrar förutsättningarna att bygga och förvalta hyresrätter i framtiden i Sverige. Det är en del av lösningen till att det ska blir mer byggande och att fler vill investera sina pengar i hyresrätter åt andra människor.

Anf. 32 TOMMY WAIDELICH (s):

Fru talman! Hellre en färgglad allians än en allians med fyra nyanser av blått, som en kommentar till den lilla lustigheten.

Det är bara att konstatera, precis som vi har gjort i tidigare debatter, att regeringen förlitar sig på parterna. Parterna har här gjort ett bra jobb. Men i övrigt förlitar sig regeringen på marknaden.

Här har vi den stora skiljelinjen mellan regeringen och det rödgröna alternativet. Vi vill se en politik som är aktiv och ser till att också ungdomarna får en chans att komma in på bostadsmarknaden. Då krävs det att vi får ett investeringsstöd för hyresrätter och att flyttskatten tas bort. Det krävs också andra åtgärder för att ta bort de ekonomiska murar som nu har byggts upp kring bostadsmarknaden som gör det i princip omöjligt för ungdomar att komma in.

Det är också intressant att notera att statsrådet Mats Odell börjat recensera vår politik och tala om förmögenhetsbeskattning och aktiebeskattningen. Det är inte vad vi talar om i dag i interpellationsdebatten, men vi kan återkomma till det. Det är ni som sitter och regerar. Det verkar som att ni har gått i opposition mot oss.

Det är du som är ansvarig för den här situationen där vi har ett totalt byggstopp och 99 000 ungdomar bara i Stockholmsregionen står utan bostad. Vi har fått ökade trösklar och ekonomiska murar kring bostadsmarknaden som gör att bara den med stora kontanter och goda kontakter har möjlighet att gå in. Det är en djupt orättfärdig politik.

Gunnar Andrén talar här om att någon ska betala. Självklart ska någon betala. Ni har ju gett fribrev åt höginkomsttagare. De ska inte få betala enligt er politik.

Vi säger att vi är beredda att höja skatten för dem. Men i dag, med er politik, är det ungdomarna som får betala. Det är de som inte har en chans att komma in på bostadsmarknaden.

Anf. 33 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Tommy Waidelich påstår att trenden för bostadsbyggande är nedåtgående. Nu har han till och med kommit till att det är ett byggstopp, fru talman! Han talar om ett byggstopp när Boverket säger att det kommer att byggas någonstans mellan 33 000 och 40 000 bostäder nästa år. Det har man kommit fram till efter att ha sammanställt enkäter från Sveriges kommuner. Det är ganska häpnadsväckande att tala om byggstopp då.

Låt mig konstatera att det är två alternativ som står mot varandra. Vi måste lita på att banker och fonder och de som förvaltar vårt sparkapital vill investera i att bygga hyresrätter. Det tycker inte Tommy Waidelich är någon bra idé. Det kallar han för marknaden. Det ska vara aktivt, säger han. Vi ska tämja marknaden. Och hur ser då era vapen ut när ni ska ut och tämja marknaden? Ni har skrapat ihop 500 miljoner kronor för att göra detta – för att sätta marknadsekonomin ur spel på området. 500 miljoner kronor är med förlov sagt ett vapen som inte imponerar. Man

ska ta över och säga att nu gäller inte det som byggherrarna säger om var de vill bygga, exempelvis där man kan få en rimlig avkastning på pensionskapital som man förvaltar. Nej, här kommer De rödgröna med 500 miljoner och ska nu åstadkomma en helt ny situation. Jag tror att ni får gå hem och skrapa ihop betydligt mer pengar om ni tror att det på politisk väg ska gå att rita hur lägenheterna ska se ut och om vi ska få folk att bygga dem.

Vi måste i stället bygga det marknaden vill ha. Då kommer nämligen flyttkedjorna. Om vi bygger lägenheter och bostäder som efterfrågas kommer flyttkedjor, och då blir också i slutändan en billig hyresrätt ledig för en ung människa att flytta in i. Det är inte sannolikt att den första bostaden för en ung människa är en nyproducerad lägenhet, lika lite som den första bilen är en fabriksny bil.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2009/10:348 om fastighetsavgiftens konsekvenser för dem som studerar

Anf. 34 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Fru talman! Mikael Damberg har frågat mig om jag avser att ta något initiativ med anledning den ökande kostnadsbilden för landets studenter som bor i studentrum samt hur jag ställer mig till kritiken från landets studentorganisationer och studentbostadsförvaltare gällande fastighetsavgiftens utformning.

Bostadssituationen för landets studenter är en mycket viktig fråga för regeringen. Boverket fick därför under 2009 i uppdrag att göra en översyn av studenternas bostadssituation. Uppdraget redovisades i rapporten *Student söker bostad*, som inkom i januari 2010. Boverket har inte kunnat påvisa en enskild faktor som skulle kunna lösa frågan om bostadsbristen för studenter. Däremot finns det flera faktorer som kan förbättra bostadssituationen. Boverket föreslår bland annat att lärosätena bör få rätt att tillhandahålla bostäder, en översyn av fastighetsavgiften för korridorrum och att man kan införa vissa lättnader i Boverkets byggregler för studentbostäder. Vid terminsstart, då efterfrågan på bostäder är som störst, bör man även eftersträva att utnyttja det befintliga beståndet på ett bättre sätt. Rapporten bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen har sedan 2006 vidtagit ett antal åtgärder för att skapa långsiktigt stabila spelregler för bygg- och bostadsmarknaden. Arbetet med att få till stånd en fungerade bostadsmarknad för studenter och övriga hushåll fortsätter. Utgångspunkten är att flera olika faktorer måste samverka för att skapa en bättre bostadssituation för landets studenter. Frågan om fastighetsavgiftens utformning för studentbostäder ska ses i detta sammanhang.

Anf. 35 MIKAEL DAMBERG (s):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret på min interpellation. Bakgrunden till interpellationen är den situation som de 30 000 studenter som runt om i Sverige bor i studentkorridor lever i och de effekter som

regeringens införande av fastighetsskatten som en kommunal avgift har fått för dem.

Jag vill ändå börja i en annan del av svaret. Precis som statsrådet säger och skriver i svaret påstår regeringen att bostadssituationen för landets studenter är en viktig fråga för regeringen. Man kan fundera på vad det betyder eftersom man kan studera de fyra årens verksamhet och vardag och se att det har blivit väldigt lite leverans under dessa fyra år.

Det är bra att regeringen har bett någon utreda detta och att titta på en översyn. Förslagen har kommit tillbaka. Vi återkommer till den diskussionen lite senare. Men om man tittar på det dramatiskt minskade bostadsbyggandet av både hyreslägenheter och, framför allt, studentlägenheter i Sverige blir det underkänt för regeringens bostadspolitik när det gäller studenter.

Bara i Stockholmsregionen, som jag kommer ifrån, är det noll nyplanerade studentlägenheter under fyra år. Ändå har vi just nu de största ungdomskullarna på länge som söker in till universitet och högskolor runt om i Sverige.

Jag jobbar med högskolefrågor dagligdags, och jag ser och möter studenter som faktiskt i dag tackar nej till studieplatser runt om i Sverige därför att de inte vet hur de ska klara sitt boende. Det är inte acceptabelt. Det är farligt för Sverige och det är en farlig politik att låta det ske på det sätt som har skett under de här fyra åren. Det får föras till bokslut Odell att det har varit fyra förlorade år.

Låt oss gå vidare till svaret. Mats Odell konstaterar där att Boverket bland annat föreslår att lärosätena bör få rätt att tillhandahålla bostäder. Man hade ju chansen för bara någon vecka sedan att föreslå detta i det förslag som lades fram till regeringen om självständiga lärosäten. Men detta väntar på fortsatt översyn; det är inte klart än. Det är obegripligt. Man borde ha blivit färdig med detta, för många universitet och högskolor runt om i Sverige skulle vilja ta ett ökat ansvar för bostadsbyggandet. Det är en enkel åtgärd, men regeringen misslyckades också med det. Det blir i stället fortsatt översyn och utredning av det.

Det står i svaret att Boverket har föreslagit en översyn av fastighetsavgiften för korridorrum. Det vet jag också att de har föreslagit. Det finns även många andra som vill ta bort den. Regeringen konstaterar att rapporten för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Jag noterade också att Mats Odell har varit ute och krävt att man ska göra förändringar i den här delen.

Jag vill fråga Mats Odell om detta rakt på sak. Jag tycker att det är fullständigt orimligt att man har en fastighetsskatt som har blivit en kommunal avgift som drabbar studentkorridorsboende på det sätt som det gör. Det betyder i dag att ett rum i en studentkorridor utan vare sig toalett, dusch eller kök beskattas och belastas på samma sätt som en femrummare på Strandvägen. Det är inte rimligt.

Jag undrar vad Mats Odell egentligen tycker om detta. Jag har noterat att han har skrivit artiklar i vissa tidningar runt om i Sverige där han säger att det ska avskaffas. Ska det avskaffas? Mats Odell skriver i sitt svar att frågan för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Men, fru talman, på vårt bord finns också ett svar från samma departement där Anders Borg skriver att det inte finns några planer på att ompröva detta. Det är samma departement – Finansdepartementet – som ger två olika

svar till riksdagen under samma dag. Det är lite pinsamt att regeringen inte kan komma fram till en gemensam ståndpunkt. Jag välkomnar om Odell stannar kvar till debatten med finansministern. Du kan behövas i den debatten, verkar det som.

Prot. 2009/10:128
28 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 36 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Jag anmälde mig till debatten eftersom man kan se på det här på olika sätt på studentkorridorer runt om i landet. Det handlar om den orättvisa fastighetsavgiften. Det finns stora städer som Stockholm och det finns lite mindre högskoleorter som Skövde. De kämpar på för att ge en bra miljö för sina studenter och så vidare.

I Skövde blir avgiften ännu mer orättvis, tycker jag. Den är naturligtvis orättvis här i Stockholm också. Över huvud taget är fastighetsavgiften orättvis eftersom slott och koja numera beskattas lika. Det är alltså samma avgift på de små rum som studenter bor i som delar gemensamhetsutrymmen, kök och andra utrymmen, med andra studenter som det är på de stora husen i Danderyd. Det är väldigt orättvist. Det slår väldigt fel, bland annat för studenter i Skövde.

Skövdebostäder, det kommunala bostadsbolaget i Skövde, har ungefär 850 studentbostäder i Skövde. Sedan finns det naturligtvis andra som också har studentbostäder. Man kan välja om man vill bo i korridor eller egen lägenhet, men just de som bor i korridor har alltså samma avgift.

Precis som Mikael Damberg påpekar finns det en stor spricka i regeringen eftersom ni två statsråd lämnar så olika svar på frågan om den här avgiften ska tas bort eller inte. Det verkar som om bostadsministern har fattat detta nu. Vi har om och om igen talat om hur det slår fel och hur detta är fel mot studenterna. Nu har bostadsministern fattat det. Men än så länge har Anders Borg inte fattat det här. Eftersom vi senare i dag ska ha en debatt med Anders Borg om samma fråga kan det kanske vara bra att bostadsministern skickar med sina synpunkter via oss, så kan vi framföra dem. Om nu inte bostadsministern har lyckats i sin förhandling med finansministern kan vi framföra till finansministern hur orättvist detta är.

Det är naturligtvis tragiskt att ni inte kan komma överens i regeringen. Det är så inom många områden att ni har ett sken utåt av att ni är överens, men i själva verket är det stora sprickor i väldigt många politiska frågor. Det här är en sådan. Det här slår allvarligt mot studenterna i Skövde, i Malmö, i Lund, i Stockholm och överallt. Jag vurmar naturligtvis för de små högskoleorterna och vill att det ska vara bra villkor för de studenterna. Det är beklämmande att det ska vara så höga avgifter för de här rummen.

Jag vill ha ett svar i dag. Vad ska vi ställa för krav på finansministern senare i dag? Eftersom bostadsministern inte vet hur han ska nå fram kan vi framföra de kraven åt honom.

Anf. 37 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Låt mig först säga i den här delen att mitt och finansministerns svar hänger ihop så till vida att vi bägge säger att det här är en fråga som bereds för närvarande. Vi studerar den här frågan. Vi tittar på vad som är möjligt att göra inom en ansvarsfull ekonomisk politik.

Jag delar Mikael Dambergs oro för studentbostadssituationen. Vi har också satt i gång ett analysarbete för att se vad som kan göras, precis som jag säger i interpellationssvaret. Jag tror att det går att göra saker i kommunerna när det gäller tillfälliga bygglov. Jag tror att Boverket på myndighetsnivå kan bidra genom att sänka byggkraven för boenden som rör ungdomar och studenter. Det gäller parkeringsplatser till exempel. Det är orimligt att tänka sig att man i ett studentboende ska ha samma krav på det som man har i ett område med barnfamiljer, för att nämna ett sådant exempel. Det är saker som identifieras nu i den rapport som myndigheten har tagit fram på uppdrag av regeringen.

Jag är glad att Mikael Damberg ställer de här frågorna. Det antyder nämligen, herr talman, att han är beredd att gå längre än De rödgröna så här långt har velat göra. Man föreslår visserligen sänkt fastighetsavgift för hyresrätter och borätter, men jag har inte kunnat uppfatta att det är skattesänkningar som på något sätt särskilt kommer studentbostäder till godo. Rätta mig gärna om jag har fel på den punkten! Socialdemokraterna och De rödgröna har ju inte något särskilt recept för fler studentbostäder utöver de byggsubventioner för hyresrätter som man föreslår.

Förutom att jag är kritisk till byggsubventioner, som ju har fått hela vår bostadsmarknad att hamna snett, menar jag igen att de belopp som ni har avsatt är alldeles otillräckliga för att nå dit ni skulle vilja komma. Ni avsätter 500 miljoner nästa år. Jag vet att man vill att det ska räcka till 20 000 hyresrätter framöver. Låt oss ta halva det antalet för att göra en snäll beräkning. Det skulle med er politik betyda att den som bygger en hyresrätt eller en studentlägenhet får 50 000 kronor för det besväret. Subventionen är också behäftad med särskilda energikrav och hyresreglering. Det räcker kanske till två eller tre kvadratmeter bostadsyta, och det, herr talman, tror jag inte räcker för att påverka den som ska investera.

Jag tror att de rödgröna subventionerna är skadliga för de förväntningar som nu finns på byggmarknaden, men de är paradoxalt nog alldeles otillräckliga också för det som De rödgröna hoppas att uppnå.

Anf. 38 MIKAEL DAMBERG (s):

Herr talman! Ibland brukar regeringen vilja slå ihop två interpellationer för att kunna svara på dem samtidigt. Den här gången hade jag velat att vi slog ihop två svar från regeringen, eftersom de svar som ges från två olika ministrar på samma departement inte hänger ihop. Det är ganska fantastiskt faktiskt att man i den ena delen av Finansdepartementet inte verkar veta vad den andra delen gör.

Mats Odell säger att de här svaren hänger ihop. I någon mening hänger de ihop eftersom de behandlar samma fråga, så mycket kan jag ge rätt. Men sedan säger han att båda talar om att ärendet bereds för närvarande. Var då någonstans? Läs finansministerns svar! Står det att frågan om fastighetsavgiften bereds för närvarande i Regeringskansliet i Anders Borgs svar? Det gör det inte. I hans svar står det: I nuläget har jag därför inte för avsikt att se över systemet med fastighetsavgift för studentbostäder. Det är någonting annat.

Jag förstår att ni har lite kommunikationssvårigheter. Vi tar gärna debatten senare med Anders Borg. Jag tror att han kommer att bli jätteglad för det svar som du har givit här. Han kommer nog inte att bli lika glad

på att du har skrivit som du har gjort i det här svaret. Men det är en debatt som vi gärna tar senare med Anders Borg.

Jag skulle vilja uppmana bostadsministern att faktiskt vara med i debatten senare i dag. Du skriver ju artiklar. Du skriver artiklar som innehåller precis det De rödgröna vill. Avskaffa fastighetsavgiften för studentbostäder! Det är inte rimligt att till exempel ett korridorrum kostar 1 272 kronor per år i fastighetsavgift när en femrummare kostar lika mycket. Det står i Göteborgs-Posten. Det är jättebra. Det är exakt det vi säger också.

Det finns en rödgrön överenskommelse, Mats Odell, om att det här är fel. Nu finns det alltså ett väldigt tydligt besked till landets alla studenter, de 30 000 studenter som bor i studentrum i dag, men också de tusentals studenter som drömmer om ett studentrum framöver, att det finns ett alternativ som tar den här frågan på allvar och har ett svar inför den 19 september.

Om jag sedan ska gå över till investeringsstödet, som återkommer hela tiden därför att Mats Odell inte vill tala om den här frågan. Jag förstår det. Det är lite besvärande att han inte har något stöd i regeringen för sina egna tankegångar. Med de opinionsundersökningar som finns just nu är det inte heller säkert att de åsikterna kommer att finnas kvar över huvud taget i Sveriges riksdag framöver, eftersom vi inte vet om Kristdemokraterna finns kvar i riksdagen. Men det är en annan debatt.

Om vi hoppar över till frågan om investeringsstödet är det faktiskt så att det är 500 miljoner kronor som vi riktar första året. Sedan byggs det ut, precis som jag hoppas att Mats Odell har läst på, till att bli 900 miljoner. Vi har inte tagit ställning till hur det ser ut år tre, år fyra och år fem.

Vi har ju erfarenheter av ett investeringsstöd. När du tog bort investeringsstödet, vad hände då med byggandet av hyreslägenheter och studentlägenheter? Du kan svara på den frågan. Vad hände med byggandet av studentlägenheter och hyreslägenheter när du avskaffade investeringsstödet? Det minskade väldigt kraftigt.

Själva poängen med ett riktat investeringsstöd är att det inte ska ges till alla hyreslägenheter. Det är inte poängen, Mats Odell. Poängen, Mats Odell, är att det ska ges till dem som bygger lägenheter med rimliga hyror och med klimatsmarta lösningar. De får del av investeringsstödet, inte alla andra. Det är smart politik för att få i gång ett bostadsbyggande där marknaden inte levererar på det sätt den ska.

Men jag vill återkomma till frågan. Vad tycker Mats Odell? Är det som Göteborgs-Posten skriver att regeringen vill avskaffa fastighetsavgiften för studentbostäder? Är det som Mats Odell säger att ni två har en gemensam uppfattning, att frågan just nu bereds i Regeringskansliet, eller kan det vara så att det är finansministern som har rätt som säger att han inte har för avsikt att se över systemet med fastighetsavgifter för studentlägenheter? Det vore roligt, herr talman, om vi kunde få ett rakt och entydigt svar på dessa frågor.

Anf. 39 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Som i så många andra frågor får vi alltså olika svar från regeringen. Det visar en tydlig spricka mellan finansministern och bostadsministern. Finansministern svarar att han i nuläget inte har för avsikt att se över systemet med fastighetsavgifter på studentbostäder, och bo-

stadsministern har en helt annan uppfattning. Han tycker som vi rödgröna, nämligen att det här är en alldeles för orättvis avgift och att det är fel att den finns. Det är fråga om gemensamhetsutrymmen som man använder tillsammans, och det är många saker som inte går att jämföra med andra bostäder.

Boverket har i en rapport föreslagit att varje studentkorridor ska beskattas som en bostad i stället för att som nu ta ut en avgift för varje rum. Det skulle vara mycket smartare, och det skulle hjälpa varje student. Det skulle innebära en skattelättnad på upp till tusen kronor för varje studentrum. Tänk vad bra det skulle vara för landets studenter och ungdomar som faktiskt behöver lite hjälp nu.

Vi behöver satsa på ungdomarna, vi behöver ge dem jobb och utbildning och vi behöver ge dem bra bostad – inte minst när de studerar. Därför är regeringens politik för ungdomar så orättvis. Man tänker inte på att satsa på ungdomarna.

Jag uppmanar Mats Odell återigen att antingen skicka med budskapet genom oss eller, precis som Mikael Damberg, vara med i debatten i eftermiddag med finansministern. Det är alldeles uppenbart att ni inom samma departement har två olika uppfattningar. Det är missvisande, upprörande och synd för landets studenter. Ni borde lyfta fram studenterna och ungdomarna mer än vad den här regeringen nu gör.

Anf. 40 TOMMY WAIDELICH (s):

Herr talman! Mats Odell återkommer till frågan om investeringsstödet för hyresrätter, som vi diskuterade i den tidigare interpellationsdebatten. Det är precis som Mikael Damberg säger, nämligen att investeringsstödet ska byggas ut. Det är fråga om 500 miljoner första året och 900 miljoner andra året. Jag vet inte vad Odell får siffran 50 000 kronor per lägenhet från. Jag vet inte hur han har räknat ut den. För en student är 50 000 kronor mycket.

Hur som helst; summan i sig känner inte jag till. Jag vet inte om Mats Odell vet mer om vår politik än vad jag vet, men det verkar lite kännetecknande för hur regeringen och regeringens representanter agerar. Man har fokus på oss i oppositionen men abdikerar från sitt ansvar som regering.

Frågan vad regeringen vill när det gäller fastighetsavgift för studentkorridorer har ställts i debatten. Frågan bereds. Vi får höra olika besked. Odell vill se över fastighetsavgiftens utformning. Borg vill inte se över utformningen. Då bereds frågan. Jag antar att det då blir en diskussion mellan Odell och Borg. När är ni klara? När får vi besked? Kommer ni att kunna ge besked till alla studenter före valet? Hur går det med beredningen?

Anf. 41 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Vad hände med bostadsbyggandet när jag tog bort bostadssubventionerna, frågade Mikael Damberg. Ja, det var tydligen kraftfulla åtgärder. Byggandet gick ned kraftfullt, inte bara i Sverige utan också i Norge, Finland, Danmark, Tyskland och i andra länder. Det sammanföll nämligen med en global finanskris som gjorde att det inte gick att få lån vare sig för dem som skulle bygga bostäder eller för dem som skulle köpa bostäder.

Jag vet att ni i oppositionen vill bortse från krisen och skylla på att regeringen drog åt handbromsen för all ekonomisk aktivitet, inklusive byggandet i Sverige. Så är det helt enkelt inte.

När det gäller vad som händer på Finansdepartementet i fråga om studentbostäder har jag tillsatt en statssekreterargrupp som består av fem statssekreterare. Den leds av min statssekreterare Dan Ericsson, som nu studerar denna fråga. Här finns statssekreterare från alla relevanta inblandade departement. Det arbetet pågår sedan en bra tid tillbaka.

Finansministerns roll är inte att nu ta ställning till sådana förslag. Vi har samordnat bägge svaren. Finansministerns roll är att ta ställning när fackministrarna kommer in med färdiga förslag. Att han för närvarande inte har några förslag på området är naturligt eftersom det är jag som bereder frågan. Frågan kommer så småningom in i en process som ska mynna ut i vad Alliansen vill göra på området, nämligen i Alliansens gemensamma valmanifest. Så ser tidtabellen ut. Sedan pågår inom vår allians, liksom inom er allians, arbete i de olika partierna inför valmanifesten. Jag antar att ni kommer med ert eget valmanifest inför valet, och vi kommer med ett.

Jag har lett en arbetsgrupp inom Kristdemokraterna som har jobbat med trygghet och tillväxt – välfärdsfrågor. Det handlar om jobben, företagande, bostäder och annat. Där har vi fört fram ett antal förslag som bland annat handlar om bosparande för unga och konkreta förslag på hur vi kan få fram fler studentbostäder. Jag har skrivit artiklar om detta, bland annat tillsammans med ledningen för HSB i Sverige och HSB i Stockholm. Vi har gemensamma uppfattningar om detta. Det här gör jag för att påverka också det som ska bli Alliansens slutliga valmanifest.

Så ser det ut, herr talman. Det är en naturlig process i en demokrati där man inför ett val arbetar på olika sätt för att främja det man tror på. I det här fallet är det alldeles uppenbart att det i allra högsta grad pågår ett arbete i en statssekreterargrupp på Finansdepartementet. Det arbetet kommer så småningom upp för en helhetsbedömning på Finansdepartementet. Så småningom kommer det att koka ned till ett mycket offensivt och bra valmanifest för Allians för Sverige inför det kommande valet. Det är något som jag ser mycket fram emot.

Anf. 42 MIKAEL DAMBERG (s):

Herr talman! Först och främst är det intressant att höra finansmarknadsminister Odell diskutera att när investeringsstödet för byggandet av hyresbostäder togs bort rasade bostadsbyggandet. Då är vi överens om den beskrivningen. Det är bra.

Men byggandet rasade redan före finanskrisen. Du har ett litet problem med din argumentation, nämligen att finanskrisen faktiskt slog till efter det att det började rasa i byggandet.

När krisen väl var ett faktum, fanns det inte ännu större behov av att stimulera byggandet av hyreslägenheter när det var svårt att klara lånefrågorna i en finanskris? Det är ett märkligt resonemang från ministerns sida när han säger att när det nu blir ännu svårare att bygga hyreslägenheter ska stödet tas bort. Då byggs verkligen inte några hyreslägenheter i vårt land. Bostadsbristen ökar i fler kommuner, och unga människor får ännu svårare att komma in på bostadsmarknaden.

Ministern har ett intressant resonemang om att finansministern inte ska ta ställning i frågan. Det ser inte riktigt ut så i svaret från finansministern. Sedan säger minister Odell att ni har samordnat svaren. Men i ditt svar sade du att en översyn av fastighetsavgiften bereds för närvarande medan det i finansministerns svar framgår att han inte har för avsikt att se över systemet för fastighetsavgifter för studentbostäder.

Då kvarstår att så länge ni dividerar i frågan och inte kan komma överens om en gemensam ståndpunkt är det faktiskt Anders Borgs politik som gäller i regeringen. Det är tydligt. De rödgröna har ett besked till de 30 000 studenter som bor i studentkorridor utan dusch, kök och med kanske bara gemensamhetsutrymmen. De ska inte betala samma fastighetsavgift som för en femma på Strandvägen. Det är ett klart och entydigt besked från de rödgröna partierna. Vi vill satsa på studenterna, och vi vill öka bostadsbyggandet. Den här regeringen gör inte mycket. Byt ut regeringen den 19 september.

Anf. 43 TOMMY WAIDELICH (s):

Herr talman! Investeringsstödet avvecklades 2007. Det var då beslutet fattades. Det var före finanskrisen. Även om det hade varit samtidigt som finanskrisen var det så att bara det faktum att regeringen aviserade beslutet gjorde att det blev stopp på en mängd byggprojekt. De planerade byggprojekt som skulle genomföras runt om i landet, inte minst i Stockholmsregionen, stoppades eftersom man förstod att man inte skulle få investeringsstödet.

Historien visar att investeringsstödet har varit lyckosamt, för det ledde under många år till att det byggdes. Även historien ger investeringsstödet rätt, oavsett hur man kalkylerar med siffror om framtiden.

Jag skulle vilja tacka för beskedet om statssekreterargruppen som bereder frågan under Odells ledning. Det var ett konkret besked, och det vill jag tacka för. I övrigt har vi inte fått så mycket besked, men här fick vi faktiskt ett konkret besked.

Beskedet är också att er beredning ska vara klar tills valmanifestet presenteras, och det är en del av förhandlingarna inför valmanifestet. Då skulle jag bara vilja önska Mats Odell lycka till i de förhandlingarna. Om olyckan skulle vara framme och vi fick en borgerlig regering efter valet vore det bra om den här fastighetsskatten ändå kunde avvecklas och att Mats Odell fick framgång i valmanifestet.

I samma veva skulle man också kunna önska Odell framgång i förhandlingarna om flyttskatten, för där verkar Odell ha en annan uppfattning än övriga regeringen, även om han nu accepterar den under galgen.

Men det bästa och säkraste sättet att bli av med fastighetsavgiften för studentkorridorer är att välja en annan regering som har ett klart besked.

Anf. 44 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Jag tror att det är viktigt att peka på hur arbetet går till inom ett regeringskansli. I fackdepartementet, som man ändå får benämna Finansdepartementets boenhet som jag har ansvar för, bereder vi frågor som sedan förs upp till en gemensam beredning där det tas ställning till dem, inklusive av Finansdepartementets budgetavdelning.

Det här känner ju ni till som representerar ett parti som har haft regeringsmakten alldeles för länge. Det är inga konstigheter.

Nu säger Mikael Damberg att det här bromsar in och att ni skulle ha gasat på i krisen. Jag kan säga att med 500 eller till och med 900 miljoner hade du aldrig fått byggherrar att sätta i gång byggen med en så oerhört mörk relief som vi har haft under finanskrisen. Det är inte realistiskt att ha en sådan uppfattning.

Tvärnit 2007 stämmer inte alls. Det som hände var att alla visste att de där subventionerna skulle försvinna. Vi fick då någonting som jag tror att herrarna, och även Monica Green, minns och har diskuterat, nämligen de drygt 6 000 så kallade Odellplattor som färdigställdes i november–december 2006 för att hamna i den statistiken. Det blåste upp statistiken. Om vi flyttar över dem till 2007 i stället var det alltså ingen dip som skedde då, utan den kom under 2008 och 2009.

Ni kan gärna titta i statistiken. Jag vågar påstå att vi har haft en finanskris som har skapat en tvärnit i byggandet, inte bara i Sverige utan i resten av den industrialiserade världen.

Nu ser vi framåt. Tyvärr är det förslag som ni har inte realistiskt, för det är samma döbelnsmedicin som svensk bostadspolitik har tagit i stort sett sedan andra världskriget. Under de senaste 25 åren har det byggts hälften så mycket i Sverige som i våra nordiska grannländer.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellationerna 2009/10:335 och 418 om växande hälsoklyftor i Sverige

Anf. 45 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Luciano Astudillo har frågat mig vilka insatser jag avser att vidta för att den i dag växande hälso- och ojämlikhetsklyftan systematiskt ska minska. Morgan Johansson har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att WHO-kommissionens rapport *Closing the gap in a generation* ska få genomslag i Sverige.

Såväl Luciano Astudillos som Morgan Johanssons interpellation tar sin utgångspunkt i det arbete som har bedrivits av den så kallade Marmotkommissionen. Låt mig inledningsvis understryka att jag anser att Marmotkommissionen har genomfört ett värdefullt arbete. Det är därför glädjande att den nya direktören för Världshälsoorganisationens Europa-region, Zsuzsanna Jakab, har tagit initiativet till en strategisk översyn när det gäller de sociala bestämningsfaktorerna för hälsa inom regionen. Den svenska regeringen kommer med intresse att följa arbetet.

Luciano Astudillo målar i sin interpellation upp en bild av utvecklingen som jag inte delar. Till följd av den ekonomiska krisen har regeringen 2010 tillfört kommuner och landsting ett tillfälligt tillskott på 17 miljarder kronor. Från och med 2011 höjs nivån på statsbidragen med 5 miljarder kronor.

Utvecklingen när det gäller minskad fattigdom bland barn går i flera avseenden åt rätt håll. Antalet barn bland socialbidragstagarna var 2008 hälften mot under 1990-talskrisens värsta år. Även om andelen barn i relativ fattigdom har ökat sedan slutet av 1990-talet har andelen barn som

lever i absolut fattigdom minskat, från 18 procent 1997 till 7 procent 2008. Det torde vara uppenbart att det för enskilda är viktigare att de egna inkomsterna utvecklas positivt än att andras inkomster minskar eller utvecklas långsamt. Av detta skäl finns det anledning att i första hand fästa vikt vid den positiva förändring som skett genom minskningen av andelen barn som lever i absolut fattigdom.

Reformeringen av sjukförsäkringen är helt avgörande för att det övergripande folkhälsopolitiska målet ska kunna uppnås. Tillsammans med regeringens övriga åtgärder för att upprätthålla arbetslinjen lyfts många människor från långvarigt utanförskap till jobb och utbildning. Det stärker delaktigheten och inflytandet i samhället och ökar den ekonomiska och sociala tryggheten, vilket bidrar till en bättre folkhälsa.

För mig är det särskilt angeläget att det skapas likvärdiga förutsättningar för barn och unga. På så sätt kan utanförskapet brytas i tidig ålder, vilket förhindrar utvecklingen av en hälsoklyfta. Marmotkommissionen pekar särskilt på vikten av insatser för att alla barn ska få en god utbildning. Regeringens fokus på ett förstärkt pedagogiskt uppdrag i förskolan och tidigare insatser för att nå kunskapsmålen i skolan är därför av största vikt för att jämna ut hälsoklyftorna. Jag vill även lyfta fram den nationella strategin för ett utvecklat föräldrastöd som regeringen tagit fram.

Det drogförebyggande arbetet riktat mot barn och unga har utvecklats under mandatperioden. I årets åtgärdsprogram för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitikerna är ett av de prioriterade områdena att skapa gemensamma utgångspunkter för samverkan kring det drogförebyggande arbetet i skolan. I propositionen om en ny skollag föreslår regeringen vidare att en samlad elevhälsa ska införas för elever i grund- och gymnasieskolan och motsvarande skolformer. Elevhälsan ska underlätta samverkan mellan den särskilda elevvården och skolhälsovården och det samordnade ansvaret för specialpedagogiska insatser. Den ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande.

Morgan Johansson tar i sin interpellation upp det uppdrag som regeringen i april 2009 gav Statens folkhälsoinstitut, FHI. FHI fick i uppdrag att analysera vilka lärdomar som kan dras för svensk del av det arbete som har bedrivits av Marmotkommissionen. FHI är regeringens expertmyndighet på folkhälsoområdet och en av nyckelaktörerna för att genomföra den svenska folkhälsopolitiken. Det var därför naturligt att ge ett sådant uppdrag till FHI. Uppdraget genomfördes i samverkan med Socialstyrelsen, och rapporten lämnades till regeringen i början av april i år. Till arbetet valde FHI att knyta en rådgivande extern referensgrupp vars uppgift har varit att lämna synpunkter på arbetet.

Myndigheternas förslag är framför allt inriktade på att stärka den sektorsövergripande samordningen samt att ytterligare förstärka arbetet med att bryta utanförskapet i tidig ålder. Förslagen har enligt institutet arbetats fram genom en bred diskussion med berörda aktörer. Förslagen i rapporten bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Även om de nationella myndigheterna spelar en viktig roll för att genomföra regeringens politik har kommuner och landsting en nyckelroll när det gäller folkhälsoarbetet på regional och lokal nivå. Den kommunala Marmotkommissionen i Malmö och arbetet med en regional handlingsplan i Västra Götalandsregionen är därför välkomna initiativ. De

kommer på ett värdefullt sätt att komplettera den bild som FHI och Socialstyrelsen har gett när det gäller de nationella behoven.

Prot. 2009/10:128
28 maj

Anf. 46 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet Maria Larsson för svaret.

För ett år sedan ställde sig WHO:s högsta beslutande organ bakom rapporten *Closing the gap in a generation*. I rapporten konstateras att sociala orättvisor bokstavligen handlar om frågor om liv och död.

Skillnaden i hälsa mellan människor i olika delar av världen är extremt påtaglig. Hälsan skiljer sig också beroende på var i Sverige man växer upp och var man bor. I min hemstad Malmö är skillnaden i medellivslängd så stor som åtta år mellan de stadsdelar där männen lever längst respektive kortast.

När den här rapporten färdigställdes hörsammade Malmö kommun de eniga forskarna kring det arbete som behövde göras. Det socialdemokratiska kommunalrådet Katrin Stjernfeldt Jammeh bestämde sig för att tillsätta en särskild kommission i Malmö för att bekämpa och utjämna de sociala hälsoklyftor som finns i vår stad. Hon knyter nu till sig de främsta forskarna på området. Men från den nationella nivån är det fortfarande tyst.

Regeringen har förvisso gett Statens folkhälsoinstitut i uppdrag att dra lärdomar av Marmotkommissionen. Men den rapport som nyligen presenterades har fördömts av samtliga forskare som satt i den referensgrupp som Folkhälsoinstitutet hade till sin hjälp. Man menar att regeringen i stället borde följa Malmös exempel och tillsätta en nationell hälsokommission.

Socialstyrelsen pekar på att inkomstskillnaderna ökar. Rädda Barnen visar att alltför många barn får växa upp i fattigdom. Mönstret är likadant om man ser på SCB:s statistik.

Men Maria Larsson försöker i sitt svar ge en bild av att allting är så bra och att vi lever i den bästa av världar. Hon beskriver också den borgerliga politik som har förts under de senaste åren som en faktor till att det går så bra i vårt land.

I 90 procent av landets kommuner tvingas i dag allt fler människor söka hjälp för att få socialbidrag. Det är inte bara orsakat av det konjunkturläge som vi har haft, utan det beror också på att man har slagit sönder de socialförsäkringssystem som har varit så viktiga för många av de människor som finns i vårt land. Det beror också på att denna regering har valt att inte prioritera stöd till kommunernas välfärdssektor. I stället har man prioriterat ökade klyftor.

Jag är helt övertygad om att framtiden går att påverka. Jag tror att det går att sluta den ohälsoklyfta som fortsätter att växa och som har växt lavinartat under de senaste fyra åren. Men det handlar om att på riktigt förbättra människors vardagsliv. Förhållanden som gäller var man föds, var man växer upp, hur man arbetar och hur man åldras går att göra något åt. Det är också viktigt att lyssna på expertisen och på akademien och ta hjälp och stöd av dem.

Därför vill jag fråga Maria Larsson vad hon avser att göra för att bekämpa ohälsoklyftan som växt under de senaste fyra åren.

Svar på
interpellationer

Anf. 47 MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! De sociala klyftorna växer mycket snabbt i Sverige. Vårt land slits isär på många sätt. Det har vi sett under hela denna mandatperiod. Det är klyftor mellan land och stad, mellan kvinnor och män, mellan sjuka och friska, mellan löntagare och pensionärer, mellan arbetslösa och dem som har arbete. Dessa klyftor växer. Men framför allt ökar klyftorna kraftigt mellan fattiga och rika. Enligt Statistiska centralbyrån är nu klyftorna mellan fattiga och rika de största på nästan 40 år.

Enligt riksdagens utredningstjänst kommer andelen barn som växer upp i familjer under fattigdomsstrecket att öka med 40 procent under denna mandatperiod. Det är nu vart sjunde barn som växer upp under fattigdomsstrecket, i genomsnitt i landet. I en klass med 28 elever är det i genomsnitt 4 barn som växer upp under fattigdomsstrecket.

Utanförskapet ökar, det som ni gick till val på att minska. Det är nu 70 000 fler människor som lever i det som ni kallar för utanförskap än vad fallet var under den socialdemokratiska regeringen. Socialbidragen rusar i höjden. I över 90 procent av kommunerna ökar antalet personer som får socialbidrag.

De ökande klyftorna beror på att regeringen inte har klarat sin viktigaste uppgift. Ni har inte klarat jobben. Ni har inte klarat av att bekämpa arbetslösheten. Nu är nästan 500 000 arbetslösa – nästan 10 procent av befolkningen. 30 procent av ungdomarna är arbetslösa. 100 000 jobb har försvunnit under denna mandatperiod.

De ökande klyftorna beror också på att ni ensidigt har fördelat samhällets resurser till dem som redan har det ganska bra ställt. Hälften av de totala skattesänkningarna gick till de 25 procent rikaste i befolkningen enligt riksdagens utredningstjänst.

Vad har detta med hälsa att göra? Allt, visar det sig. År 2004 inledde Världshälsoorganisationen ett omfattande arbete för att analysera skillnader i hälsa globalt, mellan länder och inom länder – ett folkhälsomässigt pionjärarbete. Det var ett initiativ som den socialdemokratiska regeringen i Sverige var oerhört positiv till. Vi gick till och med in och finansierade ett par av delrapporterna om detta.

Det fanns också en svensk representant i arbetet, Denny Vågerö, som är professor vid Stockholms universitet. Gruppen leddes av sir Michael Marmot.

År 2008 kom kommissionens slutrapport, *Closing the gap in a generation*. Den är ett resultat av ett fyraårigt arbete där man har tittat på hälsoskillnaderna i världen. Denna omfattande rapport inleds med följande ord: Social rättvisa är en fråga om liv eller död.

Slutsatsen är entydig: Om man ökar de sociala klyftorna ökar man också hälsoklyftorna. Sambandet gäller i fattiga länder. Men det gäller också i rika länder. Det gäller också i Sverige. Högutbildade har förmånen att leva hela fem år längre än lågutbildade i Sverige. Risken för arbetare att dö i hjärtinfarkt är nästan 60 procent större än för högre tjänstemän. Över 30 procent av låginkomsttagarna i Sverige har inte sökt tandläkare trots behov. Också den psykiska ohälsan är ojämnt fördelad. Över 20 procent av låginkomsttagarna har haft självmordstankar.

När denna rapport kom till regeringen valde man att ge ett uppdrag till Folkhälsoinstitutet att analysera den. Rapporten från Folkhälsoinstitutet har dömts ut av alla forskare som har varit kopplade till en referens-

grupp. Varför? Jo, därför att regeringen inte själv vågar dra samma slutsats. Man vågar inte och orkar inte förstå kopplingen mellan hälsa och social orättvisa. Varför? Jo, därför att denna regering är skyldig just till dessa växande sociala orättvisor.

Anf. 48 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det märks att vi närmar oss ett val. Oppositionen försöker måla upp bilder på ett sådant sätt som alltid sker i valrörelsetider. Många av de bilder som ni har presenterat i mörka färger visar naturligtvis inte den verklighet som flertalet människor i vårt land upplever. Mycket av det ni säger stämmer helt enkelt inte.

Den här regeringen gick till val på fler jobb därför att 140 personer om dagen tvingades gå in i ett utanförskap under er regeringstid. Det var en av de viktigaste uppgifterna för oss. Dessa människor förpassades till utanförskap, till sämre livskvalitet och sämre möjligheter. Detta var den stora utmaningen för oss att ta oss an. Det gjorde vi. Det betyder att trots att vi har gått igenom en finansiell lågkonjunktur vars like vi inte har haft sedan 1930-talet har i dag nästan 100 000 fler människor ett jobb i Sverige i dag än när vi övertog regeringsmakten 2006.

Egenförsörjning stärker möjligheten till en god hälsa. Det kan vi tydligt se. Arbetslöshet medför ofta en större ohälsa. Detta är alltså en mycket viktig faktor.

Det har varit ett tydligt uppdrag för regeringen att ändra på tidigare förhållanden och att hjälpa dem som har hamnat i denna situation att få del av vård och omsorg och hitta en väg tillbaka. Här har vi alldeles lysande exempel från Försäkringskassans senaste rapport.

Den andra delen är att det, trots en global ekonomisk finanskris som har drabbat alla länder världen över, har varit viktigt för vår regering att upprätthålla kvaliteten i välfärden. Vi vet nämligen att det under ekonomiskt sämre tider är fler som far illa, fler som blir utan jobb och fler som behöver försörjningsstöd. Det är av den anledningen som vi har pumpat in 17 miljarder kronor till kommuner och landsting för att de ska klara att upprätthålla välfärden i år.

Det kunde vi göra tack vare att vi de två första åren av vår regeringsperiod lade undan i ladorna. Samtidigt ropade oppositionen hela tiden: Spendera mera, spendera mera! Vi var kloka nog att inte göra det, för vi ville ha resurser att ta av när vi mötte de sämre tiderna. Det är faktiskt viktigt att vi håller oss lite till sanningen.

När det handlar om fattigdomen har Sverige i jämförelse med de flesta andra länder en förhållandevis låg relativ fattigdom. Men som jag sade i mitt inledande anförande är det allra mest glädjande att den absoluta fattigdomen har minskat, att antalet fattiga barn har minskat.

Tyvärr släpar statistiken efter lite, men vad som är intressant att titta på är att Sverige också har ganska väl utbyggda välfärdssystem. SCB har nyligen kommit med en rapport. Det är lite eftersläpning, men 2007 minskade den relativa fattigdomen från 13 procent till 5 procent, om man också tar hänsyn till värdet av de välfärdstjänster som tillhandahålls. För utsatta grupper, till exempel ensamstående småbarnsföräldrar, är effekten mycket dramatisk. Den relativa fattigdomen bland ensamstående med två eller flera barn minskar från över 25 procent till nära noll när värdet av välfärdstjänsterna räknas in i den disponibla inkomsten.

Det här har vi strävat efter att upprätthålla också när vi nu har haft en global finanskris som naturligtvis också har drabbat vårt land.

Anf. 49 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Denny Vågerö, professor vid Stockholms universitet och medlem i WHO-kommissionen, Ragnar Andersson, professor vid Karlstads universitet, Bo Burström, professor vid Karolinska institutet, och ett par till, alltså hela den referensgrupp av professorer som anlätades för att dra slutsatser av kommissionens arbete, skrev tillsammans under en artikel i Sydsvenskan. Där sade de att rapporten, som Sverige tagit fram för att berätta vilka krafttag man tar i det här landet, var ett hastverk, att den hade ett oklart stöd i forskningen och att man inte lyckades hålla rågången mellan politik och expertråd.

Dessa professorer, som oftast inte är de som tar till överord, skriver: Vi vill understryka att vi inte står bakom rapporten och de förslag som nu torgförs.

Så ser det ut. Så ser Maria Larssons kamp mot ohälsoklyftorna ut.

Man kan ha olika bilder av hur det har gått för Sverige de senaste åren. En av tio är arbetslös. Var fjärde ung person är arbetslös. Och den strategi som den här regeringen hade som sin grundstrategi för att lösa problemet med arbetslösheten och utanförskapet var att öka klyftorna.

Man skulle sänka skatten brett men mest för dem som hade det bäst. Den grupp som tjänar över en miljon i vårt land fick lika mycket skattesänkningar som de 25 procent som tjänar minst i vårt land. Det var en del av strategin.

Samtidigt skulle man ge sig på dem som har det allra svårast i vårt land. Därför försämrades inkomstförsäkringen och därefter sjukförsäkringen – radikalt. Någon gång i december såg vi de värsta bilderna. Då var det till och med cancersjuka som grät i direktsänd tv för att den här regeringen berövade dem den sista tryggheten i deras kamp för att komma tillbaka från cancersjukdomen. Det är också en beskrivning av det Sverige som vi har sett med ökade klyftor.

Sedan kan regeringen försöka gömma sig bakom finanskrisen, men det var inte finanskrisen som sade till regeringen: Öka klyftorna och ge mest till dem som har det bäst! Det var inte heller finanskrisen som tvingade den här regeringen att ge sig på dem som har det absolut svårast, sjuka och arbetslösa. Det är politiska val.

Likadant är det när man väljer att inte investera pengar i den gemensamma välfärden, när man väljer bort det för att i stället fortsätta sänka skatten, även när finanskrisen slår till. Men för att klara detta måste man nu dessutom låna pengar.

Det är mest till dem som har det bäst. Samtidigt sägs 25 000 välfärdsarbetare upp, forskollärare, lärare och personer inom hemtjänsten, de som är så viktiga för att hålla ihop vårt land.

Huvudpoängen med den här debatten är: Varför vill inte Maria Larsson ta hjälp av expertisen, akademien, för att systematiskt och metodiskt minska ohälsoklyftorna? Varför vill hon inte se en nationell kommission för att minska ohälsan i Sverige?

Anf. 50 MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Det är uppenbart att vi har helt olika världsbilder eller i varje fall helt olika bilder av läget i Sverige. Det kanske beror på i vilka kretsar man rör sig. Det kan hända att folk på Östermalm tycker att det går jättebra för landet, men så fort man kommer utanför de kretsarna och börjar se hur vanliga människor lever och bor och hur de har fått det under de här åren får man en annan bild.

Ändå påstår Maria Larsson att det jag sade inte stämmer. Hon säger att det är 100 000 fler jobb under den här mandatperioden. Läser hon inte tidningarna? Det kom ju nya siffror om arbetslöshetsstatistiken bara häromdagen. 9,8 procent är arbetslösa. 483 000 människor är arbetslösa. Varifrån får hon att det skulle gå så rasande bra på arbetsmarknaden, med 30 procent arbetslösa ungdomar?

Hon säger att fattigdomen minskar i Sverige. Men varför ökar då socialbidragstagandet? Hur kan det hänga ihop? Socialbidragstagandet ökar i 90 procent av landets kommuner. Ändå minskar fattigdomen, säger Maria Larsson.

Man kan mäta på olika sätt. Det gängse sättet är att man mäter relativ fattigdom. Det är de som ligger under 60 procent av medianinkomsten i ett land. Det är den gängse bilden. Så har socialdemokratiska regeringar räknat, och så gör man i övriga världen. Det är bara Maria Larsson som har sina egna sätt att räkna.

Då har andelen barn som växer upp i fattiga familjer ökat med 40 procent under den här mandatperioden. Klyftorna har ökat mycket kraftigt.

Det finns en huvudpöäng i den här rapporten, *Closing the gap in a generation*. Det är alltså resultatet av fyra års globalt arbete som Världshälsoorganisationens kommission gjort. Man har samlat in statistik från alla världens länder. Man har analyserat den med den bästa expertis som finns på folkhälsoområdet, skulle jag vilja säga.

Då är huvudresultatet följande: Om man ökar de ekonomiska klyftorna i ett land kommer man också att öka hälsoklyftorna. Det ser vi faktiskt överallt, inte bara i de fattiga länderna utan också i de rika länderna. Sverige är ett exempel där hälsoklyftorna har ökat under ganska lång tid, eftersom de ekonomiska skillnaderna har ökat.

Då är det klart att bollen går vidare till Maria Larsson, som nu är folkhälsominister. Jag var, som folkhälsominister, med om att starta upp det här arbetet. Sedan var det Maria Larsson som fick ta emot själva resultatet. Då går bollen över till henne. Då ska hon svara på frågan: Hur i hela världen ska vi hantera den här rapporten?

Ja, då ger man ett uppdrag till Folkhälsoinstitutet men, som det verkar, med mycket strama tyglar: Ni får inte lov att skriva vad ni vill, utan ni måste hela tiden förankra hos regeringen vad ni ska skriva.

Det framgår av den artikel som referensgruppen skrev, med Denny Vägerö i spetsen och ett antal andra professorer från universiteten runt om i Sverige, att Folkhälsoinstitutets rapport var förankrad hos regeringen redan dagen innan referensgruppen för första gången fick se rapporten. När de för första gången fick se rapporten riktade de mycket skarp kritik mot både uppdraget och hur det hade genomförts. Man går dessutom ut i en tidningsartikel och dömer ut rapporten och säger att den

svenska regeringen och Folkhälsoinstitutet inte ens har förstått huvudslutsatsen i detta omfattande WHO-arbete.

Vi kan träta om ifall Sverige är på väg upp eller ned i olika statistiker och sätt att mäta, men det bästa vore om Maria Larsson tog forskningen på allvar och förstod att om hon ökar klyftorna i samhället kommer hon också att öka hälsoklyftorna. Av detta kunde hon sedan dra slutsatsen att man kanske borde följa upp med en politisk parlamentarisk kommission på riktigt.

Anf. 51 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Det är många stora ord i luften. Låt mig bemöta lite av det ni säger.

För det första vill jag poängtera att när vi tog emot Marmotrapporten var det naturligt för oss att ge ett uppdrag till det som är vår kunskapsmyndighet på folkhälsoområdet, och det är Folkhälsoinstitutet. De fick i uppdrag att värdera rapporten utifrån svenska utgångspunkter, tillsammans med den expertis som de bedömde lämplig. Det vore väldigt naturligt att ge uppdraget till någon annan än vår expertmyndighet på området.

Folkhälsoinstitutet har redovisat att de har jobbat med det i en bred förankringsprocess, och de har gett oss ett material som vi ska ta hand om. Det pågår beredning av förslagen, väldigt mycket inriktat mot barn och unga. Att tidigt bryta utanförskap och att skapa jämlika uppväxtvillkor är en väldigt angelägen sak för mig.

Men det är det också att ge möjlighet till människor att ha en egen försörjning. Det är därför det var så viktigt med jobblinjen, för sambandet mellan att ha ett arbete och att ha en god hälsa är så starkt. Därför är det väldigt glädjande att många fler har kunnat få ett arbete och kunnat lämna utanförskapet.

Många var sjukskrivna under lång tid och fick inget stöd av den tidigare regeringen att komma tillbaka. Det fanns ingen rehabiliteringskedja som fungerade. Nu finns det fasta tidsgränser, nu finns det en vidareutvecklad företagshälsovård och nu finns det en rehabiliteringsgaranti. Människor ska inte överges när de har hamnat utanför. Det ökar utanförskapet, och många hade under flera år inte fått ett enda samtal från någon som ville erbjuda hjälp.

När vi nu fick en rapport som tittade på dem som lämnade sjukförsäringen från och med 2010 till följd av att dagarna tagit slut – alltså på grund av de fasta tidsgränser som är till hjälp för att komma vidare men som Socialdemokraterna dramatiskt utmålar som stupstock – kunde vi se att det fanns en stor oro att många av dem inte skulle kunna komma vidare. Det visade sig dock i den rapport som Försäkringskassan presenterade häromdagen att mer än hälften av dem som inte anmälde sig till Arbetsförmedlingen har lön som anställd, med inkomst antingen som anställd eller från eget företag. Bara 2 procent av dem som har haft förlängd sjukpenning och 5 procent av dem som har haft tidsbegränsad sjukersättning har ekonomiskt bistånd som försörjning. Det var alltså en väldigt liten del.

Detta visar att många av de här människorna hade arbetsförmåga, precis som de själva uppgav, men de hade inte fått hjälpen. Detta är så centralt om vi ska tala om utanförskap.

Jag kan också konstatera att våra jobbskatteavdrag som har ökat möjligheten att komma in på arbetsmarknaden och som därmed har varit jobbskapande – det säger all utländsk expertis om vi nu ska använda oss av dem – har varit riktade procentuellt mest mot dem som tillhör låg- och medelinkomsttagare. Det är intressant att höra det krig ni nu för mot detta, eftersom ni själva har accepterat våra förslag på det här området.

Det som bekymrar mig mycket är ungas utanförskap, att unga i så stor utsträckning är utan jobb. Jag tror att det var Luciano Astudillo som nämnde att var fjärde ung person är arbetslös. Jag blir därför alldeles förskräckt när jag ser era förslag som handlar om att dra bort 10 miljarder kronor från den subvention som vi har gett till arbetsgivare som anställer unga människor. Att snabbt komma in på arbetsmarknaden som ung är centralt. Där kommer vi att lägga fram förslag, och vi kommer att jobba vidare på det här området.

För övrigt var jag betydligt mer i Gnosjö än på Östermalm.

Anf. 52 LUCIANO ASTUDILLO (s):

Herr talman! Ett arbete och egen försörjning är absolut helt centralt för att sluta hälsoklyftan, även om arbete också kan leda till ohälsa ibland.

Därför är det så otroligt att den här regeringen inte ser att den huvudstrategi att öka klyftorna, det vill säga att ge mest till dem som har det bäst och samtidigt ge sig på dem som är svaga i samhället, alltså sjuka och arbetslösa, inte fungerade. Vi har 70 000 fler i utanförskap och 100 000 fler i arbetslöshet. Det är siffror som talar för sig själva.

Det var ingen finanskris som tvingade Maria Larsson eller någon annan att försämra tryggheten för de allra bräckligaste i vårt samhälle. Det var inte heller finanskrisen som gjorde att man fortsatte prioritera skattesänkningar framför investeringar i välfärden. Detta har inneburit att vi nu har färre lärare i skolan, färre personal i förskolan och färre som kan jobba med hemlöshet och äldre. Så är det – 25 000 inom den viktiga välfärdssektorn har sagts upp bara det senaste året.

Det betyder att alla de ungar som har en talang som inte kommer till sin rätt i skolan inte kan få utveckla den men också att de som skulle ha behövt lite extra hjälp för att komma vidare inte får lika mycket stöd. Ökade klyftor har inte gett fler jobb utan riskerar att leda till mer ohälsa.

Vi socialdemokrater i Malmö menar att vi egentligen borde få hjälp av regeringen och att de, oavsett partipolitisk färg, bidrar. Storstadsregionerna borde få hjälp att sluta de klyftor som har ökat under hela den här mandatperioden. Det är ingenting som en stad kan göra själv, utan det är något som en hel nation måste göra.

Där är Maria Larsson svaret skyldig. Varför vill ni inte ens tillsätta en nationell hälsokommission som kan bidra till att sluta hälsoklyftorna i Sverige?

Anf. 53 MORGAN JOHANSSON (s):

Herr talman! Det blir nästan en surrealistisk debatt. Siffrorna virvlar i luften. Det blir fler jobb, säger Maria Larsson. Men vi har en arbetslöshet

på 9,8 procent, och 25–30 procent av ungdomarna är arbetslösa. Det är 483 000 människor som är arbetslösa, men det blir fler jobb.

Fattigdomen minskar, säger Maria Larsson. Och så ökar socialbidragstagandet i 90 procent av landets kommuner. Det hänger ju inte ihop.

Jag tror att detta är en väldigt moralisk fråga. Människor vill inte leva i ett land där klyftorna mellan fattiga och rika drar i väg. Man vill inte ha ett samhälle som präglas av mycket stora klyftor. Det blir en social stress. Det blir ett otryggt samhälle. Det blir ett ineffektivt samhälle. Det blir ett samhälle som har lägre tillväxtpotentialer. Det blir ett orättvist samhälle. Även om några drar i väg, de 10 procent rikaste kanske, så att man får ett hyggligt genomsnitt men samtidigt trycker ned människor under fattigdomsgränsen blir det ett väldigt tråkigt och eländigt samhälle att leva i. Jag tror att det är en moralisk fråga.

Vad den här kommissionen säger och det som Maria Larsson för sitt liv inte vill ta till sig är att ett sådant samhälle också är negativt för hälsoläget i landet totalt sett. Det är den entydiga slutsatsen. Hade hon velat ta den här frågan på allvar hade hon startat en kommission som följde upp resultatet av detta med ordentlig forskningsexpertis och även med politiker. En sådan kommission hade kunnat gå igenom och titta på hur det ser ut i Sverige och hur vi skulle kunna göra för att minska hälsoklyftorna i vårt land.

Men det vågar hon inte, för hon vet nämligen vad slutsatsen kommer att bli. Slutsatsen av ett sådant arbete hade blivit att man måste vara beredd att minska de ekonomiska klyftorna. Det varken vågar eller vill hon göra. Det går nämligen på tvärs emot regeringens politik.

Anf. 54 Statsrådet MARIA LARSSON (kd):

Herr talman! Låt oss klara ut några saker. Vi har en hög arbetslöshet i dag som beror på att vi har haft en finansiell kris – den är vi djupt bekymrade över och arbetar vi mycket från regeringens sida för att få ned, för vi vet att sambandet mellan egenförsörjning och god hälsa är starkt, precis som jag har sagt tidigare. Men vi har ändå, trots att det har varit en global kris som har drabbat Sverige och svensk sysselsättning också, fler sysselsatta nu – nästan 100 000 fler – än när vi övertog regeringsmakten från Socialdemokraterna 2006 mitt under högkonjunkturen. Det beror på att den förda politiken har medfört att människor har flyttat sig från utanförskap, sjukförsäkring och sjuk- och aktivitetsersättning in i arbetsökandekolumnen.

Vi har vågat se människors behov, och vi har vågat lyssna på dem som säger: Jag har arbetsförmåga, men ingen har brytt sig om mig. Det gör vi, och det är att hjälpa människor tillbaka både till en inkludering i samhälle och arbetsliv och till en bättre hälsa.

Att socialbidragen ökar nu är självklart eftersom vi har en lågkonjunktur som fortfarande spelar roll för kommunerna. Men det vi har gjort är att säkra kommunernas möjligheter att upprätthålla en god äldreomsorg samtidigt som anslagen när det gäller socialbidragsförsörjning har ökat. Det var intressant att se att Sveriges kommuner nu själva rapporterar att överskottet i den kommunala sektorn blev 14 miljarder för 2009. Man beräknar att det ska bli 19 miljarder för 2010.

Den här regeringen har upprätthållit arbetslinjen och därmed kunnat upprätthålla välfärden också i ekonomiskt kärva tider. Det gynnar en god hälsa.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2009/10:128
28 maj

Svar på
interpellationer

8 § Svar på interpellation 2009/10:378 om taxinäringen

Anf. 55 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har ställt frågor till Maud Olofsson om taxinäringen. Eva-Lena Jansson har frågat om näringsministern avser att vidta några åtgärder för att den seriösa taxinäringen ska skyddas mot osund konkurrens och även om näringsministern avser att ta några initiativ för att öka kontrollen av taxinäringen liknande den som görs exempelvis i restaurangbranschen. Arbetsfördelningen i regeringen är sådan att det är jag som ansvarar för dessa frågor.

Jag har sagt det ett antal gånger och vidhåller det jag sagt tidigare: Jag anser att tillsyn och kontroll är det viktigaste redskapet för att komma till rätta med den ekonomiska brottsligheten och därmed den osunda konkurrensen som finns inom taxinäringen. Ekonomisk brottslighet och osund konkurrens inom taxinäringen är inget som uppkommit under de senaste åren utan något som funnits även före avregleringen år 1992. Det säger en hel del om problemdynamiken. En effektiv tillsyn och kontroll är den mest lämpade och effektiva insatsen mot dem som fuskar. Samverkan mellan ansvariga myndigheter har visat gott resultat. Polisens, Skatteverkets, Ekobrottsmyndighetens, Försäkringskassans och Transportstyrelsens kontroller av taxinäringen anser jag vara rätt väg i arbetet med att bekämpa den ekonomiska brottsligheten inom taxinäringen.

Vad gäller hutlösa priser för taxiresor är det något som kommer att åtgärdas inom kort. Transportstyrelsens rapport om en översyn av prisinformation för taxiresor har inkommit till Näringsdepartementet. Beredning av förslagen pågår. Främst rör det sig om en förenklad och läsvänlig prisinformationsdekal så att kunden själv kan avgöra om priset på resan är acceptabelt eller ej. Man pratar om problem med ”hutlösa” priser av oseriösa taxibolag, men dess värre är det ovisst hur stort problemet verkligen är. Transportstyrelsen ska därför inom kort påbörja en kartläggning av problemets omfattning.

Anf. 56 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Tack, Åsa Torstensson, för svaret!

Bakgrunden till den här interpellationen är att det vid samtal med både taxichaufförer och turister har framkommit att väldigt många utsätts för oseriösa åkare. Vi vet att det kommer att vara ökad turisttillströmning i Sverige den här sommaren. Det är jättepositivt, men det är inte positivt om turisterna blir lurade när de kommer hit.

Man tar hutlöst betalt av framför allt utländska turister. Det har varit synpunkter på detta både ute vid Arlanda och inne i centrala Stockholm, men det förekommer lite överallt. Risken med oseriösa företag är dels att kunden får betala ett överpris, dels att det blir osund konkurrens med den

seriösa taxinäringen. Det finns ju också företag som inte fullgör sina skyldigheter utan skattefuskar – därav mina frågor till näringsministern, som jag vände mig till eftersom jag ansåg att detta var en närings- och turistfråga.

Svaret från Åsa Torstensson är, om jag uppfattar det rätt, dels att en utredning ska lösa frågan, dels att det ska bli ett klistermärke. Nu tror jag att frågan är lite mer komplicerad än så. Den förra regeringen tillsatte ju en utredning för att se över detta med taxinäringen.

I utredningen beskriver man vad som händer om man inte vidtar några åtgärder. Man skriver att om man inte vidtar några åtgärder kommer den ekonomiska brottsligheten inom taxinäringen förmodligen att fortsätta. "Skatteverket har uppskattat summan av den oredovisade omsättningen inom näringen till ca 4 miljarder kronor per år. Enligt utredningens uppfattning finns det starka skäl att försöka motverka sådan brottslighet (...). Om någon sådan reglering inte sker torde den ekonomiska brottsligheten inom taxinäringen förbli fortsatt omfattande." Att lösa detta med en utredning eller ett klistermärke tror jag inte går. Jag tror inte att man kommer till rätta med det.

Det fanns ett förslag här i riksdagen nu i veckan om så kallade tömningscentraler för taxiägare. Det skulle vara ett sätt att åstadkomma en riktig reglering och försöka komma åt dem som fuskar. Det är viktigt att komma åt fuskare i alla branscher, och jag tror att man gör det genom att sätta in olika typer av kontroller, precis som man har gjort i restaurangbranschen.

Jag tycker att statsrådets svar är ett passivt svar. Jag är faktiskt bekymrad. Om turister blir lurade att betala orimliga priser och det också försvinner skatteintäkter som annars skulle komma allmänheten till del genom välfärdsverksamheten och regeringen väljer att inte göra något åt det är det oroande.

Regeringen har sagt att människor fuskar i både sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Under förra mandatperioden ökade vi, Socialdemokraterna, kontrollen, men den här regeringen har valt att i stället straffa de sjuka och arbetslösa genom att sänka ersättningen och därmed försöka komma åt dem som fuskar. Men när det gäller fusket i taxinäringen vill regeringen bara fortsätta utreda, trots att branschen har visat att det behövs ökad kontroll. Det finns också en utredning om detta sedan tidigare.

Jag undrar därför: Varför är ministern så passiv i den här frågan? Är det inte en viktig fråga att försöka komma till rätta med? Räcker det verkligen med ett klistermärke för att utländska turister ska kunna känna sig säkra?

Anf. 57 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag håller med Eva-Lena Jansson om att det är oerhört viktigt att man agerar mot skattefuskar. Därför var jag tydlig i mitt svar. Detta är ett pågående arbete, och det pågår en intensifiering i samverkan mellan de ansvariga myndigheterna som just har till uppgift att komma åt skattefuskar. Det handlar om Polisen, Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan och Transportstyrelsen, som har lagt ökat fokus på taxinäringen sedan några år tillbaka i syfte att just komma åt skattefuskar.

Prissättningen mellan kunden och taxiföraren är en väldigt speciell situation i förhållande till andra situationer som involverar en säljare och en kund. Det är väldigt ofta en engångsförbindelse, vilket gör att information är A och O. Det har man pekat ut tidigare.

Transportstyrelsens rapport, som just nu bereds i Regeringskansliet, pekar på vikten av tydligare information, så att kunden kan göra tydliga självständiga val och jämförelser. Det är i allra högsta grad viktig information för den enskilde kunden som köper en tjänst.

Vi kan återkomma till diskussionen om tömningscentraler. Det är mycket tydligt i det underlag som har redovisats att just fuskandet är starkt relaterat till de större städerna. Eva-Lena Jansson förordar att vi ska införa regler och nya kostnader som drabbar en hel bransch. När man kommer utanför de större städerna är denna bransch till stora delar oerhört kontrollerad, och man kan inte ens se ett värde i att tillföra ytterligare administrativa kostnader genom tömningscentraler av den anledningen att det i princip är 98 procent färdtjänst de är ansvariga för. Det är alltså en oerhört tydlig kontroll.

Eva-Lena Jansson är dock beredd att lägga en tung regelbörda på hela taxibranschen trots att det är ganska unika områden som befinner sig i den specifika skattefusksituation som Eva-Lena Jansson beskriver. Det är därför det är oerhört viktigt att det arbete som de olika ansvariga myndigheterna har påbörjat fortsätter, och jag tror att det är kontroll och uppföljning som är otroligt viktigt här.

Anf. 58 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Nu har vi fått höra av Åsa Torstensson att det bara är i storstäderna det fuskas i taxinäringen. Det vore intressant att veta vad det finns för fakta på detta. Jag uppfattar nämligen att man om man kan lägga ut en kontrolluppgift och säkerställa att tömningscentralerna finns väl får bestämma hur man gör det, vilken kostnad det ska vara till, i vilken omfattning det handlar om konkurrensen och så vidare.

Denna regering har valt att till exempel sänka ersättningen för både sjuka och arbetslösa eftersom, säger man, några fuskar och inte är sjuka eller arbetslösa. Man har lagt ut detta på alla som är sjuka eller arbetslösa med samma motiv, nämligen att det är några som fuskar. Då ska man se till att straffa hela den grupp som är arbetslös och sjuk genom att sänka ersättningen. Denna regering var också den regering som lade fram höjda arbetsgivaravgifter för de minsta företagen, vilket drabbade taxinäringen – speciellt ensamåkare i många av de mindre kommunerna i Sverige. Det är klart att denna regering har gjort sina egna val.

Register på restauranger har också tillämpats på många restauranger i små städer där fusket kan vara mindre. Det är dock viktigt att hela branschen får vara med och ta ansvar för att sortera bort det, och jag tror att många företagare uppskattar att man får bort oseriös konkurrens. År 2004 räknade man med att 4 miljarder försvann ur statens kassa. Det är jätteviktigt att komma åt de pengarna.

När det gäller utländska turister är frågan vad man var beredd att göra för att de skulle kunna känna sig säkra. Det finns nämligen ett problem med de oseriösa åkarna: Det är inte bara det att de tar ut överpris, utan det finns också svarttaxi som utnyttjar och begår brott mot både enskilda

turister och svenska medborgare. Det är jätteviktigt att det finns bra information.

Om man nu har valt klistermärket är frågan: Vilket samarbete hade man tänkt med till exempel Visit Sweden, som jobbar väldigt mycket med turistverksamhet och de utländska turister som kommer till Sverige? Ska de kunna ha till exempel en informationsbroschyr som talar om att det i de större städerna finns oseriösa åkare, varnar för detta och berättar hur klistermärket ska se ut? Detta framkommer inte i svaret.

Jag tycker att det är en väldigt defensiv minister, som hänger upp sig på att man inte vill införa ett regelverk som faktiskt skulle gynna de seriösa åkarna med motiveringen att det inte är alla som fuskar. Jag vet att det inte är alla som fuskar, men vi vill få bort dem som fuskar och inte betalar sin skatt och fullgör sin skyldighet mot det allmänna.

Denna regering verkar dock ha som princip att man belönar dem som fuskar när det gäller näringsverksamhet men bestraffar dem som är sjuka och arbetslösa. Det är någon sorts omvänd politik som jag inte riktigt har begripit, herr talman, men jag inväntar infrastrukturministerns svar på dessa frågor.

Anf. 59 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att gå in i denna debatt när man började prata om att det är i storstäderna det fuskas. Som urstockholmare måste jag säga att jag tror att det fuskas på andra håll i landet också.

Jag är verkligen förvånad över att Sveriges infrastrukturminister säger att man inte kan införa regler som skulle minska detta fusk på mellan 2 och 4 miljarder – ja, herr talman, det är ingen som vet hur mycket det faktiskt fuskas, för det kan man aldrig räkna ut. Fuskets syns liksom inte. När det gäller att detta skulle drabba en hel bransch och bli väldigt krångligt tror jag att de flesta i denna bransch – de som inte fuskar, vill säga – skulle vara glada om man slapp den illojala konkurrens detta medför. Det är faktiskt så att det till syvende och sist är de som åker taxi som får betala, oavsett om det handlar om fusk eller om det handlar om nya regler för tömningscentraler.

Denna fråga är utredd nu. Man hade hoppats att det skulle komma något förslag från regeringen, som annars så nitiskt – precis som Eva-Lena Jansson diskuterade här tidigare – jagar dem man misstänker fuskar. När det gäller taxiåkare verkar det dock som att man ser mellan fingrarna. Jag måste alltså instämma i det Eva-Lena Jansson sade om att regeringen gör sina val. Det kanske beror på att detta problem, herr talman, är störst i storstadsområdena. Det är väl där man åker mest taxi.

Inom kort kommer vi att ha ett evenemang i denna stad som leder till att många reser hit: Vi ska ha ett kronprinsessbröllop, vilket är glädjande. Man måste ändå säga att det av alla dem som kommer att behöva ta taxi säkert är många som inte får rätt information utan blir lurade. Transportstyrelsen ska inom kort påbörja en kartläggning av problemets omfattning, och min fråga till ministern är: Kommer Transportstyrelsen att särskilt under denna period vara ute för att se hur mycket det faktiskt fuskas inom taxibranschen vad gäller att köra svart?

Jag hoppas att alla de som är sjysta åkare, vilket är de flesta, lyssnar till ministern när hon säger att det blir regelkrångel med att vara ärlig. Jag tror faktiskt inte att branschen tycker på det sättet, herr talman.

Prot. 2009/10:128
28 maj

Svar på
interpellationer

Anf. 60 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag är mycket medveten om att Eva-Lena Jansson och jag har vitt skilda synpunkter när det gäller att stärka företagandet i det här landet. Specifikt har vi vitt skilda synpunkter och ambitioner vad gäller att minska regelkrånglet för företagandet.

Det är naturligtvis så, om jag ska vara övertydlig, att det om taxiföretag till 98 procent har verksamhet som är offentligt upphandlad finns ett oerhört tydligt kontrollsystem i ett sådant förfarande. Därför är det naturligtvis vitt skilda situationer när man just identifierar företag utanför de större städerna kontra storstadssituationen. Det är också därför vi arbetar mycket konsekvent just med att kontrollera branschen, allt i syfte att få bort de oseriösa. Vi har nämligen regler att följa och hantera.

När vi pratar om tömningscentraler låter det på Eva-Lena Jansson och Christina Axelsson som att det är lösningen och att det därmed inte går att fuska.

Vi får väl vara lite ärliga och säga att för den som tänker fuska är även tömningscentraler något det är möjligt att kringgå. Det är så med den teknik vi har att hantera.

Initiativ har tagits och uppdrag har lagts ut på grund av eller tack vare att vi har en dialog med Visit Sweden och hotell- och restaurangkedjorna. Där har man tydligt signalerat vad man har upptäckt. Det är därför vi arbetar vidare med att skapa bra förutsättningar för att kunden ska kunna avgöra om det är rimliga priser. Kunden ska kunna göra jämförelser mellan olika taxiföretag och känna sig välkommen när man kommer till Stockholm eller till Sverige, naturligtvis även utländska besökare. Arbetet med kontroll och med att komma åt skattefiffel fortsätter, och det tror jag är det mest effektiva.

Anf. 61 EVA-LENA JANSSON (s):

Herr talman! Jag måste säga att det är häpnadsväckande att vi har ett statsråd som inte vill stävja skattefusk utan säger: Det är så svårt; folk kommer att fuska ändå – det är ingen idé att försöka göra någonting åt det.

Med all respekt för att vi har olika politiska uppfattningar – men om taxiåkare till 90 eller 98 procent får sina körningar via offentliga medel, är det då inte rimligt att redovisa det? Det vore ett väldigt bra sätt att säkerställa att 4 miljarder inte försvinner från de totala skatteintäkterna. 4 miljarder, hur mycket är det? Ja, det är nästan lika mycket som hela den kommunala verksamheten i Örebro kommun omsätter. Där man har 10 000 anställda inom välfärdsverksamheter som skola, äldreomsorg och barnomsorg. Det är massor med pengar som bara försvinner ut i svart verksamhet.

Självklart är det en viktig uppgift att se till att man kommer åt de åkare som inte är seriösa, att man får bort den svarta konkurrensen, den oseriösa konkurrensen mot de seriösa åkarna, och framför allt att vi säkerställer att de människor som kommer och vill besöka Sverige kan få åka taxi när de inte kan välja de andra kollektiva lösningarna och göra

det på ett tryggt sätt och till rimliga priser och inte bli lurade. Om man som turist upplever att man blir lurad är viljan och önskan att komma tillbaka mindre därför att man har fått betala orimliga priser. Man får en helt felaktig kostnadsbild av hur det är att besöka Sverige.

Många av de taxiåkare som jag har träffat har påtalat den oseriösa konkurrens som breder ut sig och visar att det finns ett behov av kontroll. Jag hoppas att vi ska kunna komma till rätta med det, men jag får väl vänta till efter den 19 september när De rödgröna tar regeringsmakten.

Anf. 62 CHRISTINA AXELSSON (s):

Herr talman! Jag måste erkänna att även jag häpnar över det svar som Åsa Torstensson lämnar till oss här i dag. Men jag är ändå glad över att vi fick ett svar; annars är inte det något som Åsa Torstensson är känd för i interpellationsdebatter.

Infrastrukturministern säger att det här inte är den enda lösningen. Nej, jag kan hålla med om det. Tömningscentraler är inte den enda lösningen, men det är en bra lösning för att hitta dem som fuskar. Jag förstår inte varför den moderatledda regeringen så hårdnackat har gått emot en sådan här reform när man har varit så angelägen om att göra reformer på andra sätt som faktiskt har försvårat för människor, inte minst de sjuka och arbetslösa.

Ministern berömmar sig för att ni har tagit initiativ, gett uppdrag och talat med restaurangbranschen. Men jag undrar om man har talat med taxibranschen. Det är väl viktigt att lyssna till dem som är sunda åkare och höra hur de vill ha det och hur de vill stävja den konkurrens som inte är i linje med de lagar och regler som vi har byggt upp i samhället.

Jag måste avslutningsvis få säga att jag är stolt över min huvudstad, min hembygd Stockholm, och jag tycker att det är angeläget att de som kommer hit ska känna sig trygga och inte ska bli lurade för att de behöver ta en taxi.

Anf. 63 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Jag tycker precis som Christina Axelsson att människor ska kunna känna sig välkomna till Sverige och till den vackra huvudstaden. Det är därför som arbetet för att förbättra informationen till tillfälliga besökare som behöver använda sig av taxi är viktigt, och det arbetar vi vidare med. Vid det korta tillfället finns en direkt relation mellan köpare och säljare av en taxiresa, vilket gör att det är viktigt med bra information för tillfälliga besökare.

Det kom några konstiga påståenden från Eva-Lena Jansson, eller om det var Christina Axelsson, med anledning av situationen för taxiföretag utanför storstäderna. Ingår man i en offentlig upphandling och det är offentligt upphandlade resor ingår man i ett kontrollsystem. Ni är beredda att lägga ytterligare kostnader på en hel bransch i stället för att bejaka att, som regeringen har valt att göra, tillföra nya resurser till polisen generellt sett så att man kan beivra brottslighet. Där ingår brottsligheten inom taxinäringen.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 64 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Maria Stenberg har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att övervaka att tillståndsvillkoren uppfylls både tekniskt och i praktisk funktion samt att marknaden faktiskt erbjuder tjänsterna.

Marie Nordén har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta så att mobiloperatörerna verkligen erbjuder de tjänster som de har åtagit sig att leverera.

Maria Stenberg och Marie Nordén uttrycker en oro för att det inte finns fungerande mobiltelefoni i hela landet och pekar båda särskilt på förhållandena i norra delen av Sverige.

Jag vill börja med att säga att min utgångspunkt är att hela Sverige ska ha tillgång till så bra elektroniska kommunikationer som möjligt. Det gäller telefoni, mobil kommunikation och bredband. I dag finns ju mobilt bredband med höga hastigheter som ett bra alternativ. Regeringen har nyligen antagit ett mål som säger att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Förhoppningsvis kommer riksdagen inom kort att ställa sig bakom detta mål.

I första hand är det marknaden som ska tillgodose användarnas behov av bra och prisvärda tjänster. Statens huvudsakliga roll är att se till att marknaden fungerar effektivt och att förutsättningar för att driva verksamhet är goda i hela landet. Den viktigaste förutsättningen är en fungerande konkurrens. Eftersom det finns glesare bebyggda områden, där marknadskrafterna har svårare att nå fram, används bland annat täckningskrav.

I dagsläget uppfyller alla tillståndshavare som har täckningsvillkor dessa. Post- och telestyrelsen utövar denna tillsyn. Utöver den täckning som måste tillhandahållas erbjuder operatörerna, som ju verkar på en konkurrensutsatt marknad, tjänster i ytterligare områden utifrån kommersiella överväganden. Det har visat sig att utbredd täckning kan vara en stark konkurrensfördel.

Så sker även i Norrbotten. I Norrbottens län finns det mobilnät som täcker över 99 procent av befolkningen och minst 80 procent av ytan, vilket är vad tillståndsvillkoren kräver, och mer därtill. Mobiltäckningen möjliggör inte bara rösttelefoni utan också datakommunikation över Internet med hastigheter omkring en megabit per sekund.

Jag tycker att det är värt att framhålla att mobiltäckningen i Sverige generellt är mycket god och långt bättre än i många andra länder. Vi ska dock inte nöja oss med det utan tvärtom sträva efter att skapa förutsättningar för att öka täckningen. Detta är något som sker. Vi ser att mobiltäckningen sammantaget blir bättre och bättre för varje år i hela Sverige. Vi får bättre och bättre tillgänglighet rent geografiskt, det vill säga att näten förtätas och byggs ut. Bredbandshastigheterna ökas, och vi kan utföra fler och fler tjänster elektroniskt.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 65 MARIA STENBERG (s):

Herr talman! Jag börjar med att tacka ministern för svaret, även om jag inte kan säga att jag är helt nöjd med innehållet, men det kanske inte är så förvånansvärt.

Att ha tillgång till telekommunikationer, framför allt till ett mobilnät och en mobiltelefon, har blivit mer och mer viktigt för oss alla, för alltmer service och allt fler tjänster erbjuds i dag via din mobiltelefon. Exempelvis kan du få ett sms när ditt beställda paket kommit till utlämningsstället, det går utmärkt att få din tågbiljett via ett sms och fler och fler företag skickar erbjudanden och information till oss via ett snabbt och enkelt sms. Med det sagt har jag konstaterat att service och samma möjlighet är viktigt för alla människor oavsett var man bor. Kommunikation är en stor del av vår vardag, och mobiltelefonen är oftast verktyget.

Ett fungerande mobiltelefonnät är jätteviktigt för oss, även för oss som bor och lever vår vardag i glesbygden. Mitt hemlän, Norrbotten, är som bekant ett geografiskt stort län, sisådär 25 procent av Sveriges landareal. Vi har ibland extremt klimat och långa avstånd. Därför är det viktigt för människor och för våra småföretagare, inte minst, hur kommunikationen verkligen fungerar praktiskt i vardagen för människor.

Trygghet i människors vardag handlar bland annat om att kunna kommunicera med omvärlden. Med din mobiltelefon kan du meddela om du behöver hjälp, och du kan skicka en bild via mms. Om du som företagare vill kan du skicka din senaste information till dina kunder snabbt och enkelt.

I påskas mötte jag en renskötare i Arjeplogsfjällen som just då vaknade renarna. Han konstaterade helt krasst över en kopp kaffe att om han råkade ut för någonting fick han nog försöka kravla sig upp på en fjälltopp för att kommunicera med omvärlden. Det är hans vardag.

Jag fick ett samtal till min mobiltelefon från en annan Arjeplogsbo som hade läst en artikel om min interpellation till ministern och som sade: Hälsa statsrådet Åsa Torstensson och den borgerliga regeringen att jag får ringa från min, än så länge, fungerande fasta hemtelefon till Maria Stenberg, för mobiltelefonfäckning har jag inte där jag bor, om jag inte först promenerar ett hundratal meter längs grusvägen österut, sedan NMT 450-systemet monterades ned. Det finns många vita kommunikationsfläckar där ute, Åsa Torstensson. Jag håller till fullt om Åsa Torstenssons svar att det är bra och nödvändigt att hastigheterna i Sveriges bredband ökar, men det är en helt annan fråga.

Vad är då kruzet? Jo, det fanns någonting som med vardagsspråk kallades för 450-systemet där hemma. Det var ett system som var för oss som bodde liksom lite perifert. Bland annat innebar det ett mobiltelefon-system som var lite mer anpassat för oss som verkar och bor i glesbygd i landet. För ett antal år sedan såldes tillståndet för det så kallade NMT 450-systemet, men i tillståndskraven skrevs det in att mobiltelefoni med handburna enheter var ett krav.

Min fråga till statsrådet Åsa Torstensson blir om hon och den borgerliga regeringen är nöjda med hur tillgängligheten till just mobiltelefoni har utvecklats i det gamla NMT 450-systemet de senaste åren.

Anf. 66 MARIE NORDÉN (s):

Herr talman! Ministern gav egentligen inte något svar på min fråga, men jag får väl ändå tacka för svaret.

Bor man i glesbygd i dag upplever man ofta att det som tas för självklart för de flesta i tätort, till exempel en fungerande mobiltäckning, inte på något sätt är givet. Många upplever det först om man åker på semester i fjällen, och då är det ett irriterande men ändå flyktigt och övergående problem.

Jag reser själv runt i Jämtlands län regelbundet och träffar många företagare som vittnar om problemet med och värdet av fungerande elektroniska kommunikationer. Till exempel är en bredbandsuppkoppling som har en hastighet och en kapacitet som gör det möjligt att arbeta på distans, sälja tjänster och nå nya och gamla kunder avgörande för att kunna driva företag i glesbygd. Tyvärr är vi långt ifrån framme där vi kan säga att hela Sverige har tillgång till detta.

Under de två år som ministern hävdade att det är marknadens ansvar att bygga bredband förlorade vi naturligtvis tempo i bredbandsutbyggnaden. Vi är alla nöjda med att ministern till slut valde att tänka om och såg behovet av ett statligt stöd för detta, men det är ändå två förlorade år. Även om det är viktigt är det inte det vi har uppmärksammat i den här debatten. Att jag tar upp det beror på att ministern också nämner det i sitt svar.

Ministern pratar om mobilt bredband som ett bra alternativ. Ja, det kan det vara till det fasta bredbandet men inte till mobiltelefon. Med det menar jag en mobiltelefon som man kan använda för att sända och ta emot sms och mms utanför hemmets väggar, det vill säga en helt vanlig mobiltelefon. Jag vill bara förtydliga det, även om jag tycker att Maria Stenberg var väldigt tydlig med det i sitt anförande.

Som boende och som företagare i delar av Jämtland och i den större delen av halva Sverige, skulle jag vilja säga, är det en daglig verklighet att ständigt hamna i vita fläckar, att inte kunna ringa och ta emot samtal, sms eller mms på sin mobil. Att räkna med osäkerheten och känslan av otrygghet att veta att om det händer något har jag ingen nätkontakt är givet för väldigt många. Som företagare i besöksnäringen är det sällan du sitter still på ett kontor, utan du är ständigt i rörelse, och många har fjällden som sin arbetsplats. Ett fungerande mobilnät är naturligtvis avgörande för dem.

För några veckor sedan besökte jag Jänsmässholmens fjällhotell i Offerdal i Krokoms kommun, en otroligt vacker del av länet som lever på sin turism men som också lever i total mobilskugga. Nej, det stämmer inte helt. Det fanns en fläck utomhus, ett tiotal meter från hotellet, och om man stod alldeles stilla och hade tur kunde man kanske använda mobilen. Naturligtvis är det här inte hållbart för dem som har gäster som är ute på fjället och åker skoter. Det är naturligtvis också en trygghetsfråga. Men som tur var har de fortfarande kvar den fasta telefonin där. De vet inte hur länge. Men det är inte acceptabelt att ha en sådan usel mobiltäckning.

Trots det har vi en bra täckning i glesbygden i NMT-nätet som ska fungera även för mobiltelefoni, men man kan inte i dag teckna ett abonnemang. Det som erbjuds är en mobil bordstelefon på hemsidan, och det är ju inte vad som står i avtalet.

*Svar på
interpellationer*

Min fråga, precis som Marias, blir: Varför är det inte viktigt för ministern att detta bolag följer avtalet och erbjuder de tjänster som man ska erbjuda enligt tillståndet? Och vad tänker ministern göra för att Post- och telestyrelsen agerar som den tillsynsmyndighet den är?

Anf. 67 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m):

Herr talman! Täckningsgraden för mobilkommunikation är mycket bra i Sverige. Och som infrastrukturministern redan sagt lever samtliga tillståndshavare som har täckningskrav upp till dessa.

Utgångspunkten är att utbyggnaden av infrastruktur för mobilkommunikation ska vara marknadsdriven. Den myndighet som är ansvarig för kontrollen av det och utövar tillsyn är Post- och telestyrelsen. Och för att kontrollera att de uppgifter om täckning i 3G-näten som operatörerna har rapporterat in till PTS stämmer i verkligheten mäter PTS 3G-täckningen i hela landet. De områden som testas väljs ut slumpvis. Det är dock sagt att mätningarna måste ske i hela landet, alltså både i stad och på landsbygd. Kontrollerna kommer att pågå under flera år; det är långsiktigt arbete.

Elektroniska kommunikationer är viktiga för dagens informations- och kunskapssamhälle. Nu när människor är så mobila och ställer krav på att vara uppkopplade var som helst och när som helst är det viktigt att vi har bra infrastruktur som stöder detta. Fler och fler människor surfar också på Internet från sina mobiltelefoner; det är inte bara röstsamtal som gäller.

Vi måste börja se IT och elektroniska kommunikationer i ett sammanhang och se det som en helhet som måste fungera. Elektroniska kommunikationer måste fungera bra oavsett vilka apparater man använder.

I onsdags, den 26 maj, debatterade vi i kammaren en proposition om tillgängliga elektroniska kommunikationer. Jag är glad över att vi där tydliggör målsättningen för Sveriges bredbandspolitik och säger att vi ska ha det i världsklass. Vi slår också fast att man ska ha bra möjlighet att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Vi måste alltid sätta användaren och människan i centrum. Det måste fungera. Det ska inte bara finnas infrastruktur, utan det måste också fungera på ett tillfredsställande sätt. Vi har fortfarande som utgångspunkt att infrastrukturinvesteringarna ska vara marknadsdrivna.

Herr talman! Jag är besviken över att interpellanterna inte har tagit upp sina förslag på lösningar i inläggen. Jag skulle gärna vilja höra vad Socialdemokraterna tycker bör göras ännu bättre, men det får vi kanske höra senare i debatten.

Anf. 68 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Marie Nordén sade att jag inte svarade på hennes fråga: Vilka åtgärder avser infrastrukturministern att vidta för att mobiloperatörerna verkligen ska erbjuda de tjänster som de åtagit sig att leverera?

Jag svarade: I dagsläget uppfyller alla tillståndshavare som har täckningsvillkor dessa. Det är PTS som är tillsynsmyndighet och ska se till att avtalen uppfylls.

Låt mig gå tillbaka till NMT och tydliggöra det eftersom en del av de frågeställningarna berörs här. Tillståndet skulle inte säljas. Det gamla NMT-systemet från 1981 hade nått sin tekniska livslängd och skulle avvecklas, bland annat eftersom det inte längre fanns reservdelar eller terminaler.

Vid årsskiftet 2004/05 skickade PTS ut en allmän inbjudan till att ansöka om ett nationellt tillstånd i 450-megahertzbandet. Fem företag lämnade in ansökningar, Nordisk Mobiltelefon, Green Network, Cubio Networks, Epicom och Svenska UMTS-licens Holding. I tillståndet står det att det ska ersätta NMT 450-bandet och täcka 80 procent av varje län senast den 1 juli 2007.

Telefoni med handburen enhet har aldrig krävts utan ”allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst i form av mobil telefoni-tjänst”. Så är det avtal som PTS har att tillse att det följs.

Anf. 69 MARIA STENBERG (s):

Herr talman! Jag sade i mitt inledningsanförande att jag i vardagstal kallar det för 450 NMT-systemet. Då är det lättare för arjeplogarna därhemma att förstå vilket system jag talar om. Jag vet mycket väl att det heter 2000CDMA1X.

I dag har tillståndet till det gamla 450-nätet auktionerats ut och köpts, precis som ministern säger. I dag innehas det av ett företag som heter Access Industries, och Net 1 heter bolaget som levererar tjänsterna. Det är stora bolag med kunskap om telekombranschen.

En sak förstår jag inte riktigt, och det kan ministern kanske reda ut. I tillstånden finns en punkt som heter 2.1 som lyder: Med täckning avses en signalstyrka som medger tal med handburen terminal på 1,7 meters höjd utomhus med en ytsannolikhet om 90 procent.

Vidare står det att täckningsgraden ska vara 80 procent av landytan i varje enskilt län i Sverige och att tillståndshavaren ska se till att det tillhandahålls allmän tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst i täckningsområdena.

Om den första delen i tillståndet, 2.1, där man skriver om den handburna terminalen är borttagen kan väl ministern bekräfta det, för det har jag i sådant fall helt missat.

Det delas alltså inte ut några bonuspoäng till operatören för 91 procents täckningsgrad över Sverige när det är 80 procent i varje län som gäller enligt tillståndskravet.

Om det fortfarande står ”handburen terminal” och jag tittar på operatörens hemsida och klickar på svaret på just den delen av kravet, så måste jag få citera en väns kommentar, för den var rätt humoristisk: ”Så chict att ha en lur med en sladd till själva mobiltelefonen.” Den telefon som visas på bild är nämligen ganska lik en vanlig bordstelefon med en sladd från enheten till själva luren. Det var vad jag hittade på hemsidan, men jag kan ju ha fel.

Varför ställer jag dessa frågor? Jo, för att jag gjorde en täckningssökning på min hemkommun hos operatören, och täckningsgraden visade sig vara 49 procent. Jag och alla arjeplogare som bor i detta område faller alltså under de 20 procent som inte behöver täckas fullt ut. Det kan förklara en del av mina frågor och min upprördhet.

Herr talman! Ministern skrev i ett skriftligt svar på min fråga den 20 april: ”I motsats till vad Maria Stenberg grundar sin fråga på tillhandahålls mobiltelefoni av tillståndshavaren AINMT Sverige AB.”

Jag har försökt köpa ett mobiltelefonabonnemang från operatören via deras hemsida, men det gick inte. Jag citerar deras kundtjänstsvaret till mig: ”Vi kan tyvärr inte erbjuda dig något mobilabonnemang i dagsläget. Du får hålla dig uppdaterad, för det är något som vi jobbar på. Vi kan inte svara på när det kommer.”

Jag är intresserad av den tekniska möjligheten som frekvensen kan ge oss som bor glest, därav mina frågor och funderingar.

Jag har två frågor: Är delen med den handburna enheten borttagen? Vad tänker statsrådet göra om hon inte är nöjd med att operatören inte tillhandahåller mobiltelefoni i en vanlig mobiltelefon – alltså utan en chic liten sladd?

Anf. 70 MARIE NORDÉN (s):

Herr talman! Som ministern förstår är våra frågor ställda utifrån precis det Maria beskriver, nämligen att bolaget inte lever upp till punkten 2.1. Vi är oroliga över att man väljer att se åt sidan med det bolaget.

Jag vill återigen beskriva människors verklighet. Även om det finns en lag som ger alla rätt till telefon i bostaden är det långt ifrån en självklarhet för alla. Jag talar inte om dem som i likhet med reklamen i tv har valt bort jacket i väggen, utan om dem där Telia Sonera har gjort det åt dem eller som väntar på att förlora jacket i väggen. Man ställs inför en horribel situation där man varken har fast telefon eller en mobil telefon med täckning i och runt bostaden.

Jag tror att det är svårt för oss som tar detta för givet att veta hur det känns att vara helt bortkopplad från omvärlden och att inte kunna ringa på hjälp om det händer något. Tyvärr är detta något som har drabbat många äldre människor. De har fått ta strid med Telia Sonera men har dess värre inte lyckats vinna och därför inte fått den hjälp som de enligt lag har rätt till.

Jag ska nämna några siffror. Totalt handlar det om ca 70 000 abonnenter vars fasta telefoni har sagts upp eller kommer att sägas upp. Vi vet att en miljon gamla stolpar ska monteras ned och att ungefär 1 000 telestationer ska läggas ned. Man säger att man ska erbjuda mobiltelefoni till de här kunderna, men många gånger kommer det på skam och man får säga att det tyvärr inte går eftersom mobiltäckningen är för dålig. Stora delar av Jämtland, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Dalarna, Gävleborg och Värmland saknar mobiltäckning i dag. Det är ett problem.

Jag ska ge ett exempel. Ett äldre syskonpar, Karl-Erik och Elsie Eriksson, i Jämtland förlorade sitt fasta abonnemang och hänvisades till mobiltelefoner när Telia Sonera började riva nätet. Mobiltäckningen är så dålig att de är tvungna att sätta sig i bilen och köra ungefär en och en halv mil eller ta snöskotern fyra kilometer rakt in i skogen för att kunna ringa. Ibland går det att ta emot sms om jag ställer mobilen i fönstret på andra våningen, säger Elsie till lokaltidningen.

Varför ska inte Karl-Erik och Elsie ha samma rätt och möjlighet som vi andra att använda mobilen? Varför ska de behöva acceptera att den

nya tekniken inte gäller för dem? Det är naturligtvis helt oacceptabelt. Jag tror faktiskt att ministern håller med om det.

Vad vi kan se av avtalet har NMT 450 faktiskt ansvaret att tillhandahålla handburen mobiltelefoni. Tekniken skulle kunna fungera, men den tillhandahålls inte. Jag tycker att det är ett problem. Det här är ett företag som enligt avtalet ska tillhandahålla mobiltelefoni. När detta påtalades för Post- och telestyrelsen sade man inte att de inte ska tillhandahålla mobiltelefoni. De var inte heller medvetna om att man inte gjorde det. Jag tycker att det är ett allvarligt problem. Är det fritt fram att välja vilka delar man ska följa när man har ett avtal med Post- och telestyrelsen? Ska inte detta beivras? Om de inte har ett sådant krav på sig är det bara att beklaga att tekniken inte används när den borde kunna användas.

Anf. 71 ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m):

Herr talman! Som jag berättade tidigare i debatten görs det faktiskt mätningar för att kontrollera om det som operatören säger stämmer, att det i verkligheten finns täckning i områden där det ska finnas. Jag har läst om det på PTS webbsida. Marie Nordén kan titta där och se hur mätningarna görs. De görs på ett väldigt professionellt sätt enligt rutiner som har fastställts av KTH bland annat.

Marie Nordén tog upp vikten av elektroniska kommunikationer för företag. Det tycker jag är jättebra. Jag kan hålla med om att det är jätteviktigt med elektronisk kommunikation i form av både mobiltelefoni och Internetuppkoppling för företag. Jag vill nämna att regeringen har gett Kungliga Tekniska högskolan i uppdrag att beskriva hur IT kan användas mer i företag, speciellt när det gäller små företag. Det är något som vi vill främja. Förutom att det kan främja effektivitet och tillväxt handlar det om stora miljövinster. Det kan effektivisera arbetet och till och med innebära att man kan undvika vissa resor.

Marie Nordén är också orolig för om man får behålla sin fasta telefoni. Alla hushåll och företag i Sverige har rätt till fast telefoni. Regeringen har gett i uppdrag åt PTS att se till att alla har telefoni, även om man saknar det nu. När det gäller stolpar för kopparnätet har Telia Sonera skickat ett formellt brev till PTS där de säger att de inte kommer att avveckla kopparnätet där det finns kunder för fast telefoni eller där man inte har tillgång till Internet.

Anf. 72 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Nu kom det ytterligare frågor. Jag börjar med Marie Nordéns frågor om fast mobil. Vi har haft den diskussionen några gånger. Jag upprepar: Alla har rätt till telefon. Det är en samhällsomfattande tjänst. När Telia Sonera avvecklar kopparnätet ska det ersättas med motsvarande teknik så att en telefon fungerar. Telia Sonera ersätter det med fast mobil.

Om det i vissa delar av landet mot förmodan inte görs någon ersättning med ny teknik har regeringen avsatt medel i budgeten för att se till att det görs en upphandling så att tekniken fungerar. Att ha telefon är en rättighet. I ett antal kommuner gör man försök för att se hur man kan skifta teknik utan att det blir problem.

Jag ställer mig bakom vikten av att vi har så bra mobiltelefon-täckning som möjligt i hela landet. Det är naturligtvis avgörande. Jag hänvisar

återigen till täckningsgraderna. I Norrbotten har man en täckningsgrad via turbo 3G på 99,3 procent av befolkningen, via Net 1 på 98,2 procent. När det gäller arbetsställen via 3G är vi uppe på 98,8 procent, och arbetsställen via Net 1 ligger på 97,6 procent. Det är lägre när det gäller yt-täckningen eftersom länet är så glest befolkat. Det är naturligtvis en annan nivå. Där har Net 1 80 procent att leverera. Vi har både nytäckning och befolkningsmål att hantera. Det finns vita fläckar.

Jag kan se problematiken. Vi har gjort en utredning om hur vi ska hantera frekvenserna. I den frekvensutredningen har man identifierat att målet 100 procents yttäckning överallt skulle motsvara en ytterligare investering på upp mot 9 miljarder. Det är en balansgång som PTS har att hantera när man ställer krav på yttäckning kontra befolkningstäckning. Vem ska betala nästa täckningsgrad? Vi ser dock att det blir bättre och bättre täckningsgrad över tid.

Anf. 73 MARIA STENBERG (s):

Herr talman! Det var själva poängen med det gamla NMT 450-systemet. Det var ett system som var lite specifikt för oss som bor perifert där det är långt mellan människor. Det var det unika med det. Det är så bedrövligt att man inte erbjuder mobiltelefoni. För mig är det två olika saker. Vad jag försökte säga i mitt inledningsanförande var att mobiltelefonen blir allt viktigare i dag. Här finns sms, mms och så vidare. Man får den ena tjänsten efter den andra i mobilen.

Jag konstaterar att ministern inte svarar mig om den här delen, 2.1, i tillståndskravet där man skriver om det som handlar om den handburna terminalen. Om det har försvunnit och man har beslutat att ta bort det har jag i sådana fall missat det.

Hur det än är kan man väl lite humoristiskt säga att visst är det väl chicut att ha en lur med en sladd till själva mobilen, men även vi som bor i glesbygd vill gärna ha en handburen enhet som ser ut som den här telefonen som jag håller i min hand.

Anf. 74 MARIE NORDÉN (s):

Fru talman! Ministern säger gång på gång att principen om rätt till telefoni i hemmet gäller. Hur det än är tror jag att många människor upplever att den lagen och regeln är på väg att sättas ur spel.

Jag har pratat om Karl-Erik och hans syster i Jämtland som faktiskt förlorat sin fasta telefon. De har för dålig täckning för mobiltelefon, och under tiden använder de nu kommunikationsradio. Det är klart att det inte är acceptabelt.

Jag tolkar det också som att punkt 2.1 i avtalet faktiskt gäller eftersom ministern inte har svarat på frågan om den. Hur som helst är det faktiskt oacceptabelt att så många människor fortfarande inte är en del av det digitala samhället.

En tidigare talare här pratade om att man ska se det här i sin helhet och att allting hänger ihop. Det kan vi alla ställa upp på, men om man inte ens har en telefon är det väldigt långt kvar till en situation där man har ett fast bredband eller där det mobila bredbandet är på väg in i hemmet. Många av de här människorna har faktiskt inte ens en dator, utan det enda de kräver är att faktiskt kunna kommunicera med samhället. Jag

tycker att de också ska ha rätt till att använda mobiltelefonen och ha tillgång till den service som kommer med den från resten av samhället.

Jag tycker också att om avtalet gäller, för jag tolkar det så, finns det anledning att fundera på hur avtal ska hållas och vad det är som gäller för företag som har tillstånd. Beskedet från Post- och telestyrelsen var att det här kanske kunde bli ett förläggande. Men det här ska ju beivras så fort som möjligt, för det här är en teknik som man har monopol på och som jag tycker är väldigt viktig att man värnar om och behandlar med respekt.

Anf. 75 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Självklart är det så, Marie Nordén! Avtal ska hållas, och är avtal brutna är det Post- och telestyrelsens ansvar att följa upp det. Det är det som åligger den myndigheten. Det är naturligtvis också den som ska ge svar på om någon del i avtalet är bruten. Det ställer jag mig fullständigt bakom. Det är oerhört avgörande.

Marie Nordén kommer in på den fasta telefonin igen, och jag vill upprepa att vi har en lagstiftning som styr den fasta telefonin. Blir man av med en fast telefon via till exempel Telia har man rätt att få den ersatt med en annan teknik. Men den rättigheten är riktad till bostad eller till arbetsställe. Det är där vi har den rättigheten, och via budget har vi tydliga möjligheter till upphandling.

Låt oss gå tillbaka till den mobila telefontäckningen. Vi har ju sett en utveckling av tjänsterna och hur täckningen blir bättre. Jag har, måste jag upprepa, svårighet att se att det skulle bli en hundra procentig täckning. Interpellanterna kom inte heller in på vad en hundra procentig täckning de facto betyder. I reella kostnader innebär det investeringar motsvarande 9 miljarder för att täcka alla delar av Sverige. Jag är medveten om att vi har vita fläckar på kartan, och jag ser hur de vita fläckarna blir färre. Inte desto mindre är det stora investeringar som i så fall ska genomföras antingen direkt över budget eller via att kunderna betalar.

Det är en ständig balansgång mellan befolkningstäckning och yttäckning.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2009/10:355 om fastighetsskatt på studentbostäder

Anf. 76 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Monica Green har frågat mig om jag avser att ta några initiativ till att förändra fastighetsbeskattningen för rum i studentkorridorer och för de dyraste villorna.

Jag har besvarat frågan om fastighetsbeskattning för studentkorridorer i flera olika interpellations- och frågesvar, senast den 18 februari i ett svar på en fråga från Mikael Damberg. Som jag tidigare redogjort för beräknas fastighetsavgiften för bostäder i hyreshusenheter med utgångspunkt i antalet bostadslägenheter. Definitionen av bostadslägenheter överensstämmer med den som finns i andra lagar som knyter an till defi-

nitionen av bostadslägenhet i jordabalken. Det ligger ett värde i att ha en enhetlig definition utan olika specialundantag.

För många hus med studentbostäder kommer fastighetsavgiftens fasta belopp, som för 2010 är 1 277 kronor per bostadslägenhet, att överstiga 0,4 procent av taxeringsvärdet. För dessa hus blir i stället taxeringsvärdet styrande för fastighetsavgiftens storlek. Studentbostäderna får därigenom del av den 2007 genomförda generella sänkningen av skattesatsen på bostäder i hyreshus till 0,4 procent av taxeringsvärdet.

I nuläget har jag därför inte för avsikt att se över systemet med fastighetsavgift för studentbostäder. Som framgår av propositionen om kommunal fastighetsavgift kommer dock regeringen särskilt att följa frågan om behovet av att stimulera utbudet av studentbostäder.

När det gäller villor har jag för närvarande inte för avsikt att föreslå några förändringar av fastighetsbeskattningen för dessa.

Anf. 77 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Tack för svaret, Anders Borg! Ni har lurat svenska folket när det gäller fastighetsskatten. Ni gick till val på att ni skulle avskaffa den. Visserligen hade inte Anders Borg den uppfattningen, utan han blev överkörd av partiledarna och tycker numera att den skulle ha avskaffats. Men det blev inte så. Ni ändrade namn på den och gjorde gigantiska skattesänkningar för dem som bor i stora hus i Danderyd med omnejd medan till exempel skaraborgarna inte har fått någon fastighetsskattesänkning alls utan bara ett ändrat namn på skatten. Det är orättvist att slott och koja beskattas lika. Det har även Anders Borg tyckt tidigare, men han har ändrat uppfattning.

När det gäller studenter, som vi pratar specifikt om här, får studentkorridorerna betala för varje rum trots att man har gemensamma utrymmen och trots att man delar på mycket av servicen i korridorerna. Ändå ska de betala lika stor avgift för ett rum som för en lägenhet. Det är inte rättvist, Anders Borg.

Grejen är även här, som i så många andra frågor, att ni inte är sams i regeringen. Ni brukar försöka hålla skenet uppe och få det att se ut som att ni är sams, men i själva verket är det en stor spricka här just när det gäller beskattningen av studentbostäder. I dag har vi haft en interpellationsdebatt med Mats Odell, och han har en helt annan uppfattning än Anders Borg trots att ni är på samma departement. Mats Odell svarade till och med i dag att han kommer att driva frågan i Alliansens valplattform. Vi undrade då om han behövde hjälp i den debatten mot Anders Borg, för det är uppenbarligen så att Anders Borg inte tycker att den här orättvisan ska förändras.

Det är synd. Det är synd för studenternas skull över huvud taget. Vi har många studenter som vi behöver satsa på. Om vi hade gjort förändringen kunde det ha blivit uppemot 1 000 kronor mindre i fastighetsavgift för varje studentrum. Det hade varit välkommet. Om vi skulle satsa på framtiden, på ungdomarna och studenterna, vore det ett bra besked till dem att de inte behöver drabbas på detta orättvisa sätt.

När vi frågade Mats Odell om vi skulle driva kravet åt honom i kamraren svävade han lite på målet, men det var alldeles uppenbart att det blir en förhandling där Mats Odell kommer att få stryka på foten eftersom Anders Borg inte vill förändra den här orättvisan.

Skövde är en mindre högskoleort, men där är man väldigt mån om att studenterna ska ha det bra. I det kommunala bostadsbolaget Skövdebostäder finns 850 studentbostäder, och man kan välja om man vill bo i korridor eller inte. Det orättvisa i systemet är att de studenter som bor i korridor drabbas av den avgift som finns på de bostäderna.

Jag skulle redan i dag vilja ha besked om varför dessa studenter, och väljare, ska behöva vänta tills ni i regeringen bråkat färdigt. Sedan kommer ni några veckor före valet och säger: Nu kommer vi med valfläsket, nu kanske vi ändrar på det om vi vinner valet. Det behövs ett besked redan nu, Anders Borg.

Anf. 78 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Vi har haft den här diskussionen i riksdagen vid ett antal tillfällen. Definitionen av en bostad är en komplicerad del av vår fastighetslagstiftning, och man kan inte bryta ut en lägenhetstyp utan att skapa betydande lagstiftningsproblem i det här sammanhanget.

Låt oss konstatera att det är en mycket liten andel studenter som bor i studentbostäder. Det är därför högst tveksamt om det är motiverat att den vägen förbättra studenternas standard. Naturligtvis ska vi nog samt följa frågan och se vad som kan behöva göras, men i första hand borde studenternas standard förbättras av att de har möjlighet att avsluta sin utbildning, får ett arbete och därigenom får avkastning på den investering i utbildning som de gjort. Det stora hotet mot studenterna är den mycket kraftiga marginalskatthöjningen, en återgång till det gamla 70-talssamhället som De rödgröna förordar.

Monica Green nämner fastighetsskatten, och då glömmar hon i och för sig bort förmögenhetsskatten. De rödgröna vill väldigt gärna återinföra en fastighetsskatt. Det är en skatt som kanske är mindre populär och mindre legitim än någon annan skatt, särskilt i Stockholmsområdet. Den slår oerhört hårt mot människor som med sparsamhet och flit betalat av sin villa, folk som för kanske 20 eller till och med 30 år sedan köpte en mindre fastighet i någon av Stockholmsförorterna och nu sitter med ett ombyggt radhus och betraktas som förmögna för att de betalat av sina lån.

Man kan naturligtvis göra som Mikaela Valtersson framhöll som De rödgrönas alternativ, att man lånar pengar på sin fastighet och skuldsätter sig som pensionär för att kunna betala skatten. Det är nämligen lite svårt att bryta loss bräderna från fasaden och sälja dem för att betala Monica Greens fastighetsskatt.

Monica Green nämner att vi förhandlar. Så går det till även i det rödgröna samarbetet. Vi vet att det är Miljöpartiet som driver frågan om höjd bensinskatt och Vänsterpartiet frågan om höjd fastighetsskatt, allt för att betala det som är Socialdemokraternas prioritering, nämligen de höjda bidragen. Det väcker naturligtvis frågan vad vi kan räkna med om olyckan vore framme, om det ska bli mer av bensinskatt eller mer av fastighetsskatt. Jag tror att det är just den frågan som gör att många fastighetsägare i Stockholmsområdet blir oroliga. De känner att de inte vågar lita på beskedet för de vet att det kliar i skatthöjningsfingrarna.

Det jag tycker är så märkligt i den här diskussionen är den socialdemokratiska viljan att höja skatter. Jag kan förstå att man behöver göra det i socialdemokratiskt styrda länder. Vi ser att det i Spanien, Portugal och

Grekland behöver höjas skatter. Då kan man naturligtvis överväga fastighetsskattehöjningar. Men Sverige har den starkaste tillväxten i Europa. Vi får nya rapporter varje dag om starka offentliga finanser. Om vi bara avstår från de bidragsförstärkningar som Socialdemokraterna vill göra har vi inget behov av att höja skatten, och då kan man ge besked till pensionärerna.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag vill erinra om att debatten gäller studentbostäder.)

Fru talman! Jag vill bara erinra om att Monica Green inledde diskussionen med att hänvisa till fastighetsskatten, och då måste jag ha möjlighet att följa upp den diskussionen.

Vi är alltså på frågan om fastighetsskatten som Monica Green nämnde som en viktig fråga. Enligt min uppfattning är det alltså inte motiverat att höja fastighetsskatten för människor som betalat av sina villor och inte heller att införa en förmögenhetsskatt, vilket därtill vore utomordentligt skadligt för tillväxten.

Anf. 79 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Anders Borg irrar omkring med en massa olika frågor eftersom han inte har lust att diskutera studenternas villkor. Han drar in bensinskatten, men vi vet mycket väl hur ni, Anders Borg, lurade väljarna där. Ni gick till val på att sänka bensinskatten, men ni höjde den. Vi vågar berätta för väljarna och ni vågar inte berätta för väljarna. Det är i många frågor ni lurar väljarna.

Fastighetsskatten är ett annat sådant område. Ni påstod att ni skulle ta bort fastighetsskatten, även om Anders Borg inte ville det. Ni påstod att ni skulle göra det, men i stället bytte ni namn på den och sänkte skatten i vissa områden i tillväxtområdena. Vi tänker inte höja skatten för vanligt folk med vanliga småhus ute i landet. Däremot tänker vi införa 1 procent för dem som har ett hus med ett taxeringsvärde över 4,5 miljoner.

Dessutom har vi för pensionärerna, Anders Borg, en begränsningsregel. Den innebär att man ska betala max 4 procent av sin inkomst.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag måste åter erinra om att interpellationen gäller studentbostäder.)

Nu har jag förklarat för Anders Borg det orättvisa i förslaget där fastighetsskatten ingår liksom den avgift som regeringen har på studentkorridorerna. Anders Borg ser bara bekymmer, att det är bekymmersamt och att vi inte kan ändra i reglerna eftersom det blir svårt att ta ut just studentkorridorerna. Dessutom är de väldigt få, och därför behöver vi inte göra någonting.

Men varje människa räknas väl? Om de är så få blir det ju inte en särskilt stor kostnad för staten att ta bort den orättvisa avgiften och se till att avgiften för studentkorridor räknas som för en bostad i stället för att ha avgift för varje rum. Studenterna delar på gemensamhetsutrymmena och servicen, och då borde det vara enkelt att kunna räkna det som en bostad i stället för att räkna varje rum för sig.

Det är dumt att ha det så, och det är dumt att Anders Borg inte vill ändra på det. Han tycker att det bara är bekymmer och kan inte bryta ut den delen. Politik är att vilja förändra, att vilja stärka människornas möjligheter, att vilja satsa på exempelvis dessa studenter och andra ungdomar så att de får utbildning och kan komma ut på arbetsmarknaden.

Anders Borg säger att det bästa är om de avslutar studierna. Det vore väl bra om de hade råd att studera och kunde slutföra sina studier med godkända betyg. Det är dumt att dessa studenter drabbas så hårt, och det är tråkigt att Anders Borg har den inställningen inför förhandlingarna med bland annat Mats Odell, som ju har en helt annan uppfattning.

Därför upprepar jag frågan: Vore det inte lämpligt att nu se över den orättvisa regeln gällande studentkorridorer och i stället beskatta hela korridoren i ett? Det kanske handlar om 30 000 korridorsrum, och det är ingen stor kostnad för Anders Borg. Det kan till och med han ha råd med även om han sänkt skatterna med 100 miljarder under mandatperioden.

Anf. 80 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Nu ska vi inte överdriva betydelsen av den här frågan. Det är alltså 10–15 procent av studenterna som bor i så kallade studentrum. I årsredovisningen konstaterar vd:n för Göteborgs Studentbostäder att om man tog bort fastighetsavgiften skulle man kunna sänka hyrorna med 2 procent. 10 procent av studenterna skulle alltså få en förstärkning på 2 procent av sin bostadskostnad. Vi skulle behöva göra om hela den grundläggande definitionen av hur vi ser på bostäder, ett mycket komplicerat lagstiftningsarbete, för att uppnå en hyressänkning på 2 procent för 10 procent av studenterna. Jag inser att Socialdemokraterna är varma vänner av krångel, men även för dem måste detta framstå som en osedvanligt krånglig väg att åstadkomma det man önskar.

Det stora hotet mot studenterna är naturligtvis återgången till 70-talets marginalskatter. Sverige har den kanske lägsta utbildningspremien av alla OECD-länder. Det lönar sig alldeles för dåligt att utbilda sig i det här landet. Nu har vi gjort en del för att underlätta det. Vi har sänkt skatter, infört jobbavdrag och höjt brytpunkter, vilket har underlättat. Det är viktigt, för det är när det lönar sig att utbilda sig som människor väljer att utbilda sig till de saker som efterfrågas i samhället. Det har de positiva effekterna. En återgång till 63 procents marginalskatt kan inte kompenseras med att man sänker hyran med 2 procent för 10 procent av studenterna. Det som är det avgörande hotet mot människor som skaffar sig en högre utbildning är att De rödgröna vill återinföra 70-talets marginalskatter.

Monica Green säger att man inte vill höja skatten för vanligt folk. Det är ett mycket märkligt konstaterande från en person som företräder ett parti som vill höja skatten för tre miljoner löntagare. Praktiskt taget alla löntagare i Sverige får höjd skatt via det rödgröna alternativet.

Det som är viktigt för studenterna är att vi höjer kvaliteten på utbildningen, att vi satsar på forskning och att vi säkrar att de som går ut universitet och högskolor får bra arbeten och inte får betala alla sina inkomster i skatt. Det är därför det är så glädjande att vår politik gradvis får genomslag. Vi ser hur sysselsättningen utvecklas starkare än vi har räknat med, hur tillväxten i Sverige kommer tillbaka starkare än i andra europeiska länder och hur de offentliga finanserna utvecklas bättre än

vad vi trott. Det är naturligtvis detta som är glädjande. Det skapar förutsättningar för studenter och andra svenskar att komma i arbete och komma tillbaka till full sysselsättning.

Det är Monica Greens 63-procentiga straffskatt på utbildning som är hotet mot studenterna, tillväxten, återhämtningen, jobben och de offentliga finanserna. Om vi bara kan slippa en rödgrön regering har Sverige väldigt goda förutsättningar för att trygga både välfärd och sammanhållning och för den delen även god tillväxt.

Anf. 81 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Anders Borg försöker dupera svenska folket på olika sätt. Jag vet att han ändrar uppfattning då och då men pläderar väldigt starkt för den uppfattning han har för tillfället. För tillfället tycker han att fastighetsskatten ska vara en fastighetsavgift. Han tycker också att studentkorridorrummen ska beskattas så här orättvist.

Boverket har ett förslag om att varje studentkorridor ska beskattas i stället för att det ska tas ut en avgift på varje rum. Det har Boverket kommit fram till. Även riksdagens utredningstjänst har räknat på detta. De menar att det skulle kosta samhället bara 25 miljoner att göra en sådan här förändring. Det är alltså en väldigt liten kostnad för staten. I stället skulle det bli en sänkt fastighetsskatt med uppemot 1 000 kronor per studentrum, eftersom det finns ungefär 30 000 studentrum och 3 500 korridorer.

Detta vill vi förändra när vi kommer i regeringsställning. Vi tycker nämligen att det är viktigt att satsa på studenter, i motsats till vad Anders Borg nu försöker ge sken av. Han säger att Alliansen vill ha högre kvalitet i utbildningen och så vidare. Men han glömmer sin historia, nämligen att ni var emot utbyggnaden av högskolorna. Skövde är ett sådant ställe där vi har en jättefin högskola. Men hade Moderaterna fått igenom sina förslag hade inte ens Högskolan i Skövde funnits, liksom många andra små högskolor.

Sedan breder Anders Borg återigen ut sig och säger att det viktiga är att det går bra för Sverige. Ja, det är viktigt att det går bra för Sverige; jag håller fullständigt med om det. Han säger att det är bättre än prognoserna. Men ni gjorde prognoser på 12-procentig arbetslöshet. Nu är det 10 procent, och då är ni nöjda. Jag tycker inte att man kan vara nöjd med 10-procentig arbetslöshet. Var fjärde ungdom är arbetslös. Hur kan du vara nöjd med det, Anders Borg?

Anf. 82 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Vad frågan gäller är om vi ska göra om hela lagstiftningen kring hyresfastigheter och inleda en mycket komplicerad process för att lyckas sänka hyrorna med 2 procent. Enligt Göteborgs Studentbostäder handlar det om en genomsnittlig fastighetsavgift per lägenhet på 106 kronor i månaden. Det är den divisionen vi talar om. För 10 procent av studenterna ska vi sänka hyran med 2 procent. Det är naturligtvis en mycket märklig väg att krångla till svensk skattelagstiftning. Men som sagt är det naturligtvis ingen hemlighet att ett kärnmål för Socialdemokraterna är att krångla till skattelagstiftningen.

Det är och förblir så att det skadligaste vi kan göra för högre utbildning är att återinföra 70-talets marginalsatser. En 63-procentig margi-

nalskatt är djupt skadlig för Sverige, djupt skadlig för utbildning och djupt skadlig för utbildningspremier. Det är klart att vi ska vara glada när det går bra för Sverige, när tillväxten är den högsta i Europa och sysselsättningen stabiliserar redan i början av året, trots att vi räknat med att den skulle sjunka. Den ligger 125 000 högre än den gjorde i april 2006. Det måste vi vara glada för.

Vi är aldrig nöjda. Det är väl klart att vi ska bekämpa massarbetslösheten. Det är väl klart att vi ska ta steg för steg tillbaka i riktning mot full sysselsättning. Det är en huvuduppgift. Det är därför det är så farligt med den politik som De rödgröna föreslår, med kraftiga skattehöjningar för ungdomar, kraftiga skattehöjningar för transportsektorn, kraftiga skattehöjningar för hushållen och kraftiga skattehöjningar på allt som gör att vi har tillväxt och utveckling i Sverige. Det är därför, fru talman, vi behöver hålla fast vid en politik för full sysselsättning.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Innan vi går in på nästa interpellation vill jag säga att jag innerligt hoppas att båda debattörerna håller sig till ämnet i den sista debatten. Är det så att man inte har argument som räcker för det ämne som det handlar om behöver man inte använda hela sin talartid.)

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2009/10:356 om ROT-avdrag för flerfamiljsfastigheter och skolor

Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Monica Green har frågat mig om jag avser att verka för att utvidga ROT-avdraget till att även gälla flerfamiljshus och hyresrätter. Hon har i interpellationen även påstått att jag inte avser att använda ROT-avdraget som en del i omställningen till ett klimatsmartare boende och ett mer klimatanpassat Sverige.

Jag vill börja med att understryka de viktiga och långsiktiga strukturella skäl som ligger bakom dagens system med skattereduktion för hushållsarbete och ROT-arbete. Skattereduktionen syftar till att minska svartarbetet och att öka hushållens eget arbetsutbud. Genom ROT-avdraget får hushållen en möjlighet att köpa tjänster som de tidigare har utfört själva eller köpt på den svarta marknaden.

Eftersom skattereduktionen har den här inriktningen är det naturligt att den bara gäller för arbete som hushållen betalar och alltså ges till personer som har det faktiska underhållsansvaret för bostaden. För en hyresfastighetsägare är dessutom ROT-kostnader redan avdragsgilla. Om ROT-avdraget även skulle omfatta hyresrätter skulle det kunna medföra att underhållsansvaret endast övervältras på hyresgästen, eventuellt i utbyte mot sänkt hyra. Det skulle rent av kunna få en negativ effekt på hushållens arbetsutbud. Om de sammanlagda utgifterna för underhåll inte ökar uteblir stimulanseffekten helt medan skatteintäkterna minskar.

De här övervägandena har lett till den avgränsning som har gjorts. Jag anser att det är en rimlig avvägning.

När det gäller renoveringar som syftar till att uppnå en minskad förbrukning av energi vill jag påpeka att personer som bor i villor eller har fritidshus redan i dag kan få ROT-avdrag för sådana arbeten. Även personer som bor i bostadsrätt kan få skattereduktion för energibesparande ROT-arbeten i den mån det är åtgärder som bostadsrättsinnehavaren svarar för.

Anf. 84 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Även i den här frågan har Anders Borg ändrat uppfattning. För två år sedan stod Anders Borg här i kammaren i en interpellationsdebatt och läxade upp mig och talade om varför ROT-avdraget inte kunde vara permanent och hur viktigt det var att använda ROT-avdraget som en åtgärd i lågkonjunktur. Men hör och häpna! Nu står Anders Borg här och pläderar för att ROT-avdraget inte ska tas bort i högkonjunktur. Som följd kan det bli överhettning på priser och så vidare, och det vet Anders Borg mycket väl, eftersom han själv har haft den uppfattningen tidigare. Men det är inte ovanligt att Anders Borg ändrar uppfattning och sedan pläderar och duperar lyssnarna med den åsikt som han har för tillfället. Jag är inte förvånad.

Nu skulle vi prata om att ROT-avdraget skulle kunna gälla även för hyresrätter, eftersom det redan gäller för villaägare och för dem som äger sitt hus, som Anders Borg själv räknar upp. De kan bygga om sina hus med miljösmarta åtgärder, men inte de som inte äger något. Till och med i sin uppläsning borde Anders Borg höra skillnaden ur ett klassperspektiv. Om man inte äger någonting har man inte möjlighet att påverka sin bostad så att den blir klimatsmartare, fräschare och anpassad till framtiden och så att det blir trevligare att bo i området.

Så är det med den borgerliga regeringens politik; klyftorna ökar. Även med ROT-avdraget ökar klyftorna, precis som de gör med de gigantiska skattesänkningar som ni har gett bort till dem som har det allra bäst. Nu fungerar även ROT-avdraget på det sättet.

Vi rödgröna har kommit överens om att vi skulle kunna bygga om 40 000–50 000 lägenheter i flerfamiljshus för att de ska kunna totalrenoveras. Det är jobbsmart. Vi rödgröna sätter jobben först, Anders Borg. Vi tycker att man i lågkonjunkturer kan använda sig av sådana typer av ROT-avdrag för om- och tillbyggnad.

Man kan passa på att se till att byggnadsarbetarna får jobb. Alla dem som tillverkar luckor och vad det nu är som man byter får också jobb. Till exempel kan Marbodal i Tidaholm sälja köksluckor. Det är smart att göra i lågkonjunktur.

Vi vill även införa ett skol-ROT. Det finns väldigt många skolor som är nedslitna och skulle behöva klimatanpassas, miljöanpassas och göras mycket modernare än vad de är i dag. De är mycket nedslitna. Det hade varit väldigt smart att införa ett sådant ROT-avdrag och använda sig av lågkonjunkturen.

Eftersom Anders Borg ändrar uppfattning så ofta kan jag tänka mig att det kanske kommer under nästa lågkonjunktur, om det nu blir så illa att den borgerliga regeringen får fortsätta. Vi får hoppas att det inte blir så. Vi vill ha en mer jämlik och rättvis fördelning i det här landet. Alltså behöver vi en rödgrön regering.

Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt oss börja med att konstatera att ROT-avdraget är en mycket effektiv åtgärd när det gäller att skapa förutsättningar för jobb i en lågkonjunktur men också i en högkonjunktur. Det är för att det minskar skattekillen som gör att det lönar sig bättre att köpa tjänster och att köpa tjänster vitt. Det är det som gör att så många konstaterat att ROT-avdraget är en väl fungerande modell, precis som RUT-avdraget.

Som konjunkturåtgärd är det en helt annan sak att införa bostadssubventioner för att upprusta hyreshus. Det är enligt de bedömningar som görs på Finansdepartementet den minst effektiva konjunkturpolitiska åtgärd man kan genomföra. Det är den dyraste åtgärd för att förstärka konjunkturen som vi har tittat på. Det kostar fyra gånger så mycket för varje jobb som många andra åtgärder.

Det beror på att huvuddelen av renoveringarna skulle ske i vilket fall som helst. Det blir i huvudsak så att man övertar kommunala fastighetsbolags underhållsansvar. Detta har konstaterats upprepade gånger. Till det kommer att vi måste sätta ett stort frågetecken för hur Socialdemokraterna tänker om tajmningen.

Detta är en statsstödspliktig åtgärd. Den måste följaktligen prövas av EU-kommissionen. Det betyder att den möjligtvis kan träda i kraft 2012 eller 2013. Rimligen betyder det att åtgärden kommer när konjunkturen har vänt uppåt och tillväxten är stark. Det är väldigt svårt se hur man kan förorda en sådan åtgärd. Den är komplicerad att genomföra, är mycket kostsam och har väldigt små effekter på jobben.

Sätter man jobben först ska man föreslå effektiva åtgärder som ROT för hushåll som minskar skattekillen. RUT för hushåll är ännu mer effektivt. Det minskar skattekillen och gör att människor får jobb.

Nu säger Monica Green helt plötsligt att Socialdemokraterna sätter jobben först. Det är synd att den insikten inte kommit tidigare, till exempel när man lagt fram förslaget om att höja arbetsgivaravgifterna för unga med 15 procentenheter. Tittar man på livsmedelsbutik här i Stockholm med tio anställda handlar det om en kostnadshöjning på 420 000 kronor.

Det är klart att det skulle leda till att färre människor får arbete. Det kan inte kompenseras med att det skapas några hundra jobb genom mycket kostsamma åtgärder med subventioner för att renovera hyreshus. Det är en ineffektiv åtgärd som är statsstödspliktig och följaktligen inte kan träda i kraft förrän vi är inne i nästa högkonjunktur. Därför är det rimligtvis så att man bör avvisa denna märkliga åtgärd.

Anf. 86 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Det är precis som att vi inte ska lägga fram förslag när vi är i opposition. Vi vill visa väljarna att vi vill något mer och sätter jobben först. Vi gör inte som en statsminister. Fredrik Reinfeldt står i tv och säger att det är en synvilla att vi har en ungdomsarbetslöshet. Vi har en statsminister som är fullkomligt förblindad och inte ser att var fjärde ungdom går arbetslös. Han påstår att det bara är tricksande med statistik. Han vet inte hur ungdomarna har det. Ni lever inte i verkligheten.

Anders Borg säger sedan att det inte ger några jobb med ROT-avdragen eftersom de tar för lång tid att införa. Varför har ni inte tänkt på det innan? Hela tiden har ni mycket långsamt försökt att återinföra det

som ni orättvist tog bort när ni vann valet. Sedan inser ni: Oj då, det blev visst fel. Nu får vi rätta till det. Även detta skulle man kunna rätta till.

När det gäller ungdomsarbetslösheten vet Anders Borg mycket väl att Finanspolitiska rådet totalt avvisar det utsmetande av skattepengar som den borgerliga regeringen gör i stället för att rikta pengarna till de arbetslösa ungdomarna. Det skulle vara mycket mer effektivt enligt Finanspolitiska rådet.

När det gäller dessa åtgärder skulle det innebära två smarta åtgärder samtidigt. Vi skulle vinna för miljöns skull. De som bor där skulle få fräschare lägenheter. Det skulle inte bara gälla dem som äger någonting, som Anders Borg tydligen vurmar för, utan även dem som bor i hyreslägenheter.

För miljön är det bra, och för de boende är det bra. Dessutom ger det jobb. Anders Borg säger att det tar för lång tid att införa. Men ni hade kunnat tänka på det innan och lyssnat på oss i oppositionen tidigare så att det inte hade blivit en sådan eftersläpning.

Vi måste kunna lägga fram de förslag som vi tycker är vettiga under den tid som råder just nu. Annars blir det orimligt för väljarna att kunna ta ställning. Det är därför vi har lagt fram förslaget om ett skol-ROT där vi renoverar skolor som är nedslitna och ett miljöanpassat ROT-avdrag till hyreslägenheter. Det skulle vara oerhört effektivt.

Jag beklagar att Anders Borg har en egen partikamrat som inte vill se ungdomsarbetslösheten utan tror att det är en synvilla. Jag beklagar också att ni har misslyckats totalt med ungdomsarbetslösheten. Ni säger att ni ska ha kvar era åtgärder eftersom våra är sämre. Ni har ju misslyckats. Det är ni som styr landet just nu. Det är ni som har misslyckats med ungdomsarbetslösheten.

Detta är ett sätt att se till att vi får fler arbeten och klimatsmartare boenden. Men det behövs många fler åtgärder för att komma till rätta med bland annat ungdomsarbetslösheten. Ni skulle ha lyssnat på oss rödgröna långt tidigare.

Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt oss åter konstatera det vi vet. En investeringssubvention för att renovera hyresfastigheter är en av de minst effektiva konjunkturåtgärderna man kan uppfinna. Kostnaderna enligt Finansdepartementets bedömningar ligger på i storleksordningen 4 miljoner per arbetstillfälle.

Skälet till att det är så är att när man har tittat på frågan och bedömt det landar man i att ungefär 80 procent av investeringstödet går till renoveringar som skulle ha genomförts i vilket fall som helst. Trots att det har klargjorts gång efter annan att det är det minst effektiva konjunkturstödet återkommer Monica Green och Socialdemokraterna med förslaget.

Låt oss klargöra att en statsstödsprövning görs efter att man har arbetat fram en lagrådsremiss, som är den beslutsprocess som sedan ska leda till en proposition. Det är en process som kan ta någonstans mellan två och tre år innan man är framme vid ett förslag.

Att använda en åtgärd som har en beslutsprocess på två till tre år som en konjunkturpolitisk åtgärd är naturligtvis helt uppåt väggarna. Det hade inte spelat någon roll om vi hade satt i gång den processen 2009 eller

2010. Det är i varje fall en åtgärd som inträffar väl efter att lågkonjunkturen är passerad och man är på väg in i en återhämtning.

Det är det som är skälet till att det är en åtgärd som är ineffektiv och som skulle ha effekter vid fel tidpunkt. Det skulle vara en uppenbar risk att vi hamnade i samma sits som man har sett i Spanien, Grekland och Portugal. Man driver med subventioner upp en byggindustri som sedan leder till en överhettning som gör att den till slut kraschar. Det leder till den arbetslöshet som vi ser i dessa länder, Grekland, Portugal och Spanien.

Låt oss också konstatera att vi har en tillväxt på 3 procent i Sverige. Det är den högsta rapporterade i Europa, högre än i USA och högre än i de andra europeiska länderna. Socialdemokraterna har sagt att ROT ska vara ett tillfälligt stöd. Jag antar att man nu kan få beskedet att ni före valet vågar erkänna att ni ska ta bort ROT-system. Det har ni ju sagt; det ska vara tillfälligt och det ska tas bort när vi har en återhämtning. Nu har vi en återhämtning, och då väcks frågan.

Men vi vet att det kostar jobb. ROT-systemet är varaktigt ett effektivt system. Det skapar någonstans mellan 5 000 och 10 000 arbetstillfällen. Det har av alla bedömare bedömts vara en långsiktigt bra åtgärd eftersom det minskar skattekillen och leder till att fler människor kommer i arbete. Men Socialdemokraterna har som grundläggande idé att tillsammans med De rödgröna höja skatterna för människor som arbetar för att i stället bygga ut bidragssystemen.

Monica Green säger att vi har misslyckats med ungdomsarbetslösheten. Vi har hög ungdomsarbetslöshet. Det är naturligtvis någonting som vi måste arbeta aktivt för att motverka. Vi vill satsa på utbildning. Vi vill underlätta för yrkesutbildningar. Vi har gjort stora utbyggnader av utbildningssystemet.

Men det väcker frågan om 15 procents höjning av arbetsgivaravgifterna. Låt oss ta en livsmedelsbutik i Stockholm med tio heltidstjänster med människor under 26 år. Det blir 470 000 i höjda kostnader. Vem ska betala dem? Det finns ingen lönsamhet som kan bära det. Det måste gå på konsumenterna, och om inte de ska bära det måste man ta det i minskad personal.

Och vad händer om man höjer kostnaden för att anställa unga människor så dramatiskt – så mycket att det faktiskt motsvarar hela arbetsrörelsen? Det faktum att fackföreningen och arbetsgivarna har träffat ansvarsfulla avtal är ingen anledning för Socialdemokraterna och De rödgröna att slå till med en kostnadschock som skulle slå mot ungdomsarbetslösheten.

Nej, den åtgärd vi talar om är den minst effektiva och en av de dyraste man kan genomföra och den kan inte genomföras förrän det inträffar en högkonjunktur. Följaktligen är det inte ett förslag som bör genomföras.

Anf. 88 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Det är häpnadsväckande när Anders Borg står här och talar emot sig själv. Först säger han att ROT på hyreslägenheter är så ineffektivt och ger så lite jobb och att det absolut inte går att genomföra. Det är så krångligt, och det tar flera år, säger han. Sedan vänder han blad

Prot. 2009/10:128
28 maj

och säger: Men för villor är det jätteeffektivt! Då ger det så många jobb och då är det så smart att göra det.

Man hör vems ärenden Anders Borg går. Inte gäller det dem som bor i hyreshus i alla fall. Det är alldeles uppenbart.

Vi behöver ha en politik för hela landet och för människor som bor i bostadsrätter, villor eller hyresrätter. Man borde ha liknande villkor. I dag är det inte så, Anders Borg.

Sedan kommer Anders Borg in på ungdomsarbetslösheten. Han erkänner att han har misslyckats. Han säger att det är jättedumt att vi har var fjärde ungdom arbetslös i dag. Han påstår också att det skulle vara så bra åtgärder ni själva har gjort. Men i praktiken och i verkligheten har det visat sig att er politik inte fungerar. Finanspolitiska rådet och flera olika bedömare påpekar att det skulle vara mer effektivt att använda pengarna till att rikta dem till de ungdomar som är arbetslösa.

Gång på gång har Anders Borg fått påpekanden om att det vore bättre och mer effektivt att rikta stödet än att smeta ut det på det otillbörliga sätt som regeringen gör. Ändå håller han fast vid en politik som uppenbarligen inte har fungerat.

Det skulle vara bra om ungdomar fick arbete, och det skulle vara bra om hyreslägenheter kunde repareras i lågkonjunktur. Det skulle vara bra om vi hade en rödgrön regering, för då skulle vi sätta jobben först och inte som nu ha en passiv regering som inte gör någonting.

Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt oss igen försöka klargöra detta. I Finansdepartementets bedömningar gjorda av våra opolitiska tjänstemän är ett investeringsstöd för hyresrätter den mest ineffektiva och dyraste åtgärd vi har tittat på. Det sammanhänger med att om vi ger 4 miljoner, 5 miljarder eller vad vi nu kan ta för belopp, går 80 procent av stödet till renoveringar som skulle ha genomförts i vilket fall som helst. 80 procent av kostnaden har alltså ingen effekt på sysselsättningen.

Då undrar Monica Green hur det kan komma sig att ROT till privatbostäder kan ha en annan effekt. Det beror på att när man inför ett avdrag får man in svartarbete i vit sektor. Då får vi alltså in skattepengar. Det kan också vara så att vi med tjänster köpta av professionella byggare ersätter sådant som annars skulle ha utförts av den enskilde. Och vi har ju inte skatt på den enskildes fritidsarbete, även om jag förstår att det vore lockande för Socialdemokraterna. Av det skälet är det en effektiv åtgärd. I ett land med höga skatteklivar är den typen av lättnader för tjänstesektorn avgörande. Det är därför både RUT och ROT skapar så många tusen jobb, och det är därför det är så farligt att Socialdemokraterna vill avskaffa både RUT och ROT.

Låt mig förklara detta en gång till: Därtill är denna åtgärd som konjunkturpolitisk åtgärd statsstödspliktig. Statsstödsprövning görs på lagrådsremisser och därefter lägger man fram en proposition. Det är alltså en åtgärd som inte kan träda i kraft under en lågkonjunktur eftersom lågkonjunkturer inte varar i tre fyra år utan under väsentligt kortare tid.

Vi har hög ungdomsarbetslöshet. Det finns inte en människa som kan tro att den blir lägre av att vi höjer skatten på att anställa människor under 26 år med 15 procent. För en liten livsmedelsbutik blir det 400 000 i skattehöjning. Det är en politik som skulle ha förödande effekter på sysselsättningen, och det är en politik som bör avvisas.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

12 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2009/10:227 till miljö- och jordbruksutskottet

Skrivelse
2009/10:130 till finansutskottet

Motion
2009/10:T10 till trafikutskottet

13 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2009/10:FPM84 Förnyat avtal mellan Euratom, och Australien på kärnergiområdet *KOM(2010)304* till utrikesutskottet

14 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Skrivelse
2009/10:226 Regelförenklingsarbetet 2006–2010

Finansutskottets betänkanden
2009/10:FiU33 Upphandling från statliga och kommunala företag
2009/10:FiU22 Nya rättsmedel m.m. på upphandlingsområdet
2009/10:FiU27 Riksrevisionens årsredovisning
2009/10:FiU28 Lag om ändring i lagen (1988:1385) om Sveriges riksbank
2009/10:FiU38 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt

Justitieutskottets betänkanden
2009/10:JuU25 Barn under 15 år som misstänks för brott
2009/10:JuU21 En ny fängelse- och häkteslagstiftning

Utrikesutskottets betänkande
2009/10:UU10 Verksamheten i Europeiska unionen under 2009, inklusive det svenska ordförandeskapet

EU-dokument
KOM(2010)212 Kommissionens arbetsdokument Samråd om framtidens strategi för de transeuropeiska transportnäten

15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 27 maj

2009/10:844 Deklarationsplikt och tyst godkännande

av *Lennart Axelsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:845 Omsorg för äldre på minoritetsspråk

av *Nina Lundström* (fp)
till statsrådet Maria Larsson (kd)

2009/10:846 Beloppsgräns för skatteplikt och minderåriga

av *Lennart Axelsson* (s)
till finansminister Anders Borg (m)

2009/10:847 Gaza

av *Torbjörn Björlund* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:848 Gaza

av *Torbjörn Björlund* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

2009/10:849 Sojaproduktionens negativa miljöeffekter

av *Jacob Johnson* (v)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

den 28 maj

2009/10:850 Möjlighet att klara upp våldtäktsfall

av *Eva-Lena Jansson* (s)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 juni.

Prot. 2009/10:128
28 maj

16 § Anmälan om skriftligt svar på fråga

Anmäldes att skriftligt svar på följande fråga inkommit

den 27 maj

2009/10:828 Hot mot veterinärer och djurskyddshandläggare
av *Solveig Hellquist* (fp)
till jordbruksminister Eskil Erlandsson (c)

Svaret redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 1 juni.

17 § Kammaren åtskildes kl. 13.46.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdets början till och med 6 §
anf. 36 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med 9 § anf. 72 och
av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
2 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
3 § Svar på interpellationerna 2009/10:343 och 350 om kommunernas ekonomi	4
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	4
Anf. 2 GREGER TIDLUND (s).....	5
Anf. 3 PETER HULTQVIST (s).....	6
Anf. 4 Statsrådet MATS ODELL (kd)	7
Anf. 5 GREGER TIDLUND (s).....	8
Anf. 6 PETER HULTQVIST (s).....	9
Anf. 7 Statsrådet MATS ODELL (kd)	10
Anf. 8 GREGER TIDLUND (s).....	11
Anf. 9 PETER HULTQVIST (s).....	12
Anf. 10 Statsrådet MATS ODELL (kd)	12
4 § Svar på interpellationerna 2009/10:346 och 349 om bostadsbristen.....	13
Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd)	13
Anf. 12 VERONICA PALM (s).....	14
Anf. 13 MARYAM YAZDANFAR (s).....	15
Anf. 14 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	16
Anf. 15 Statsrådet MATS ODELL (kd)	17
Anf. 16 VERONICA PALM (s).....	18
Anf. 17 MARYAM YAZDANFAR (s).....	19
Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	20
Anf. 19 Statsrådet MATS ODELL (kd)	20
Anf. 20 VERONICA PALM (s).....	21
Anf. 21 MARYAM YAZDANFAR (s).....	22
Anf. 22 Statsrådet MATS ODELL (kd)	22
5 § Svar på interpellation 2009/10:347 om minskad stimulans till bostadsbyggande.....	23
Anf. 23 Statsrådet MATS ODELL (kd)	23
Anf. 24 TOMMY WAIDELICH (s).....	24
Anf. 25 MIKAEL DAMBERG (s).....	24
Anf. 26 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	25
Anf. 27 Statsrådet MATS ODELL (kd)	26
Anf. 28 TOMMY WAIDELICH (s).....	27
Anf. 29 MIKAEL DAMBERG (s).....	28
Anf. 30 GUNNAR ANDRÉN (fp).....	28
Anf. 31 Statsrådet MATS ODELL (kd)	29
Anf. 32 TOMMY WAIDELICH (s).....	30
Anf. 33 Statsrådet MATS ODELL (kd)	30
6 § Svar på interpellation 2009/10:348 om fastighetsavgiftens konsekvenser för dem som studerar.....	31
Anf. 34 Statsrådet MATS ODELL (kd)	31
Anf. 35 MIKAEL DAMBERG (s).....	31

Anf. 36	MONICA GREEN (s)	33
Anf. 37	Statsrådet MATS ODELL (kd)	33
Anf. 38	MIKAEL DAMBERG (s)	34
Anf. 39	MONICA GREEN (s)	35
Anf. 40	TOMMY WAIDELICH (s)	36
Anf. 41	Statsrådet MATS ODELL (kd)	36
Anf. 42	MIKAEL DAMBERG (s)	37
Anf. 43	TOMMY WAIDELICH (s)	38
Anf. 44	Statsrådet MATS ODELL (kd)	38
7 §	Svar på interpellationerna 2009/10:335 och 418 om växande hälsoklyftor i Sverige	39
Anf. 45	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	39
Anf. 46	LUCIANO ASTUDILLO (s)	41
Anf. 47	MORGAN JOHANSSON (s)	42
Anf. 48	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	43
Anf. 49	LUCIANO ASTUDILLO (s)	44
Anf. 50	MORGAN JOHANSSON (s)	45
Anf. 51	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	46
Anf. 52	LUCIANO ASTUDILLO (s)	47
Anf. 53	MORGAN JOHANSSON (s)	47
Anf. 54	Statsrådet MARIA LARSSON (kd)	48
8 §	Svar på interpellation 2009/10:378 om taxinäringen	49
Anf. 55	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	49
Anf. 56	EVA-LENA JANSSON (s)	49
Anf. 57	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	50
Anf. 58	EVA-LENA JANSSON (s)	51
Anf. 59	CHRISTINA AXELSSON (s)	52
Anf. 60	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	53
Anf. 61	EVA-LENA JANSSON (s)	53
Anf. 62	CHRISTINA AXELSSON (s)	54
Anf. 63	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	54
9 §	Svar på interpellationerna 2009/10:364 och 365 om fungerande telekommunikationer i glesbygd	55
Anf. 64	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	55
Anf. 65	MARIA STENBERG (s)	56
Anf. 66	MARIE NORDÉN (s)	57
Anf. 67	ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m)	58
Anf. 68	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	58
Anf. 69	MARIA STENBERG (s)	59
Anf. 70	MARIE NORDÉN (s)	60
Anf. 71	ELIZA ROSZKOWSKA ÖBERG (m)	61
Anf. 72	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	61
Anf. 73	MARIA STENBERG (s)	62
Anf. 74	MARIE NORDÉN (s)	62
Anf. 75	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	63
10 §	Svar på interpellation 2009/10:355 om fastighetsskatt på studentbostäder	63
Anf. 76	Finansminister ANDERS BORG (m)	63

Anf. 77 MONICA GREEN (s).....	64
Anf. 78 Finansminister ANDERS BORG (m).....	65
Anf. 79 MONICA GREEN (s).....	66
Anf. 80 Finansminister ANDERS BORG (m).....	67
Anf. 81 MONICA GREEN (s).....	68
Anf. 82 Finansminister ANDERS BORG (m).....	68
11 § Svar på interpellation 2009/10:356 om ROT-avdrag för flerfamiljsfastigheter och skolor	69
Anf. 83 Finansminister ANDERS BORG (m).....	69
Anf. 84 MONICA GREEN (s).....	70
Anf. 85 Finansminister ANDERS BORG (m).....	70
Anf. 86 MONICA GREEN (s).....	71
Anf. 87 Finansminister ANDERS BORG (m).....	72
Anf. 88 MONICA GREEN (s).....	73
Anf. 89 Finansminister ANDERS BORG (m).....	74
12 § Hänvisning av ärenden till utskott	75
13 § Anmälan om inkommen faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen	75
14 § Bordläggning.....	75
15 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	76
16 § Anmälan om skriftligt svar på fråga	77
17 § Kammaren åtskildes kl. 13.46.....	77

